

ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

Αρ. Γ6 654
Βιβλιοθήκη ΤΕΙΜ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ : « ΣΣΟΕ : 15 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ –
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ »**

Εισηγητής : ΔΡ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ

Σπουδάστριες :

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΑΣΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΑΣΤΑ

ΕΙΡΗΝΗ ΠΥΡΕΝΗ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2001

*Ευχαριστούμε θερμά τον καθηγητή μας
κ. Χρήστο Τσουραμάνη και το Διοικητικό
Προσωπικό του τμήματός μας για την
πολύτιμη βοήθειά τους.*

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ: «ΤΜΗΜΑ Σ.Σ.Ο.Ε. ΤΟΥ Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ:

15 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1.ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

ΙΣΤΟΡΙΑ-ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ-ΦΟΡΕΙΣ

**2.ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ
ΤΟΥ Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ.**

α)Ιστορική Αναδρομή

β)Διοικητική Οργάνωση

γ)Εκπαιδευτικό Προσωπικό

δ)Υλικοτεχνική Υποδομή

ε)Σπουδαστικά θέματα

στ)Πρόγραμμα σπουδών

ζ) Επιστημονικές Δραστηριότητες

η)Μελλοντικές Προοπτικές

**3.ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΗ ΧΩΡΟ ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΟ INTERNET.**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΠΗΓΕΣ / ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

α) Φωτογραφίες,

**β) Πρόγραμμα μαθημάτων χειμερινού εξαμήνου του σπουδαστικού έτους
2001 - 2002,**

γ) Βιβλιογραφία για συνεταιρισμούς.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε μια περίοδο όπου ο όρος «αξιολόγηση» των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων φαίνεται να αποτελεί κεντρικό ζήτημα μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ, εμείς σαν σπουδάστριες και με αφορμή την συμπλήρωση των 15 χρόνων λειτουργίας του τμήματος Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εκμεταλλεύσεων (1985-2000), προσπαθούμε να δώσουμε απαντήσεις στο κατά πόσο έτοιμα είναι τα ΤΕΙ να φορέσουν την τήβεννο της πανεπιστημιακής ανωτατοποίησης.

Σκοπός της εργασίας μας είναι να δείξει την πορεία του τμήματος στα 15 χρόνια λειτουργίας του, να αναφερθεί στην συνεταιριστική εκπαίδευση που παρέχεται στα αντίστοιχα τμήματα των πανεπιστημίων του εξωτερικού, μα πάνω απ'όλα να προβάλλει προτάσεις για την καλύτερευση του τμήματος ώστε να είναι έτοιμο για την οποιαδήποτε μορφή αξιολόγησης.

Η έρευνα μας περιλαμβάνει αναφορά στην ιστορία και σπουδαιότητα της συνεταιριστικής εκπαίδευσης, παρουσίαση του τμήματος της ΣΣΟΕ, αναφορά στα σημαντικότερα κέντρα συνεταιριστικής εκπαίδευσης στο εξωτερικό καθώς και μια σειρά από προτάσεις για την βελτίωση του τμήματος.

Ειδικότερα η πτυχιακή μας χωρίζεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αναφέρεται στην ιστορία και στη σπουδαιότητα της συνεταιριστικής εκπαίδευσης παλαιότερα, στις μέρες μας και στο μέλλον, καθώς επίσης και στους φορείς της.

Στο δεύτερο μέρος ακολουθεί αναλυτική περιγραφή του τμήματος της ΣΣΟΕ. Ουσιαστικά μελετήσαμε την ιστορία του τμήματος μας από το 1985 έως τις μέρες μας και καταγράψαμε αξιολογες αλλαγές οι οποίες επήλθαν κατά καιρούς. Αναφερόμαστε στο εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό και το έργο τους καθώς και στους σπουδαστές οι οποίοι πλαισιώνουν την ΣΣΟΕ.

Στη συνέχεια αναλύουμε το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος μας, περιλαμβάνοντας τα μαθήματα και τις σχετικές δηλώσεις του 1988-1989 και το 2000-2001.

Επίσης γίνεται αναφορά στην υλικοτεχνική υποδομή της σχολής γενικά και του τμήματος, ειδικότερα. Στο κομμάτι επιστημονικές δραστηριότητες καταγράφουμε σημαντικά επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και ομιλίες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο χώρο του ΤΕΙ Μεσολογγίου.

Τελευταίο κομμάτι του μέρους αυτού αποτελούν οι μελλοντικές προοπτικές. Θεωρούμε πως πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στο κομμάτι αυτό, αφού οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκτήσαμε ως σπουδάστριες, μας δίνει την δυνατότητα να προωθήσουμε μια σειρά προτάσεων για την βελτίωση της εικόνας του τμήματος μας.

Στο τρίτο και τελευταίο μέρος, με την χρήση των Η/Υ και μέσω του Ίντερνετ, καταφέραμε να βρούμε και να καταγράψουμε παρόμοια Ιδρύματα Συνεταιριστικής Εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Τα πιο αξιόλογα κέντρα που παρέχουν τις συνεταιριστικές γνώσεις εντοπίστηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Αμερική και στον Καναδά, τα οποία και αναλύουμε, ενώ ακολουθούν ηλεκτρονικές διευθύνσεις που αφορούν τους συνεταιρισμούς και την συνεταιριστική εκπαίδευση.

Κλείνοντας πρέπει να επισημάνουμε ότι στο τέλος της εργασίας μας υπάρχει σχετική βιβλιογραφία για τους συνεταιρισμούς, χρήσιμη για τον οποιονδήποτε, καθώς και η παράθεση σύγχρονου φωτογραφικού υλικού με χώρους της ΣΣΟΕ και γενικότερα του ΤΕΙ.

Νοέμβριος 2001

1. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ : ΙΣΤΟΡΙΑ – ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ – ΦΟΡΕΙΣ.

Στις μέρες μας ακούγεται συχνά ο όρος « κοινωνική οικονομία», συχνά δε υποστηρίζεται η άποψη ότι αποτελεί τον αντίποδα σ' αυτό που λέγεται «παγκοσμιοποίηση». Γεγονός είναι πάντως ότι και οι δύο αυτοί όροι αποτελούν μια νέα πραγματικότητα.

Σε αυτή την πραγματικότητα οι συνεταιρισμοί περιλαμβάνονται σε μια ιδιαίτερη κατάταξη, αυτή της κοινωνικής οικονομίας, με κυρίαρχο στοιχείο την προσφορά υπηρεσιών και όχι την άμεση επιδίωξη κέρδους, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το αποκλείουν.

Από τον ορισμό τους άλλωστε φαίνεται η διπλή υπόστασή τους. Έτσι έχουμε στοιχεία όμοια με αυτά των επιχειρήσεων αφού οι συνεταιρισμοί αποτελούν ενώσεις επαγγελματιών, αλλά και στοιχεία όμοια με αυτά των κοινωνικών οργανώσεων αφού αποτελούν ενώσεις προσώπων που ασκούν όμως επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στη πραγματικότητα υπάρχει μια πληθώρα ορισμών σχετικά με τους συνεταιρισμούς. Τόσο στον πρόσφατο Ν. 2810/2000 για τους Αγροτικούς συνεταιρισμούς, όσο και στο Ν. 1667/1986 για τους Αστικούς συνεταιρισμούς μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι αυτοί αποτελούν εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό σκοπό που αποβλέπουν παράλληλα στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών τους και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Ένας από τους παράγοντες που συντελεί καθοριστικά σ' αυτή την κοινωνική, πολιτιστική αλλά και οικονομική ανάπτυξη είναι η **εκπαίδευση**.

Η εκπαίδευση αυτή γίνεται αντιληπτή είτε με τη μορφή της συνεταιριστικής παιδείας, είτε με τη μορφή της συνεταιριστικής κατάρτισης.

Ο όρος παιδεία παραπέμπει σε στάσεις και θέσεις που υιοθετεί κανείς από μικρή ηλικία επηρεαζόμενος από πολλούς παράγοντες. Η συνεταιριστική παιδεία έχει ως κεντρικό της άξονα να κάνει «στάση ζωής» βασικές συνεταιριστικές αρχές, όπως την αλληλοϋποστήριξη, την συμμετοχή

δημιουργώντας, γιατί όχι, πολίτες με αυξημένη την συνείδηση της ατομικής και συλλογικής ευθύνης. Συνεπώς τα μαθήματα συνεταιριστικής παιδείας είναι χρήσιμα σε όλους μας.

Η συνεταιριστική κατάρτιση έχει πιο πρακτικό και πιο συγκεκριμένο ρόλο. Η ύπαρξη συνεταιριστικών στελεχών άρτια καταρτισμένων τεχνικά είναι πολύτιμη, για λόγους οι οποίοι θα αναφερθούν παρακάτω. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι οι συνεταιριστές: (1) πρέπει να έχουν γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της δουλειάς τους, (2) να μάθουν μεθόδους για προβλήματα που αφορούν την ηγεσία, τις συλλογικές αποφάσεις, την καλή επικοινωνία και (3) θα πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν, να ψηφίσουν και να πάρουν αποφάσεις για θέματα όπως η πολιτική τιμών, ο τρόπος προώθησης των προϊόντων κ.ά.

Είναι χρήσιμο να αναφέρουμε μερικές περιπτώσεις όπου η συνεταιριστική εκπαίδευση βοηθάει στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη.

Μαθήματα συνεταιριστικής παιδείας μπορούμε να πάρουμε είτε μέσω του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος (σχολεία, Πανεπιστήμια, Τεχνολογικά Ιδρύματα, τεχνικές επαγγελματικές σχολές) είτε εκτός τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως για παράδειγμα στον επαγγελματικό χώρο μέσω ομιλιών, διαλέξεων, σεμιναρίων, συνεδρίων. Έτσι τονίζοντας το ρόλο και τη σπουδαιότητα των συνεταιρισμών βοηθάμε στην οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου ενισχύοντας τους θεσμούς του. Οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας για παράδειγμα, μπορούν να πάρουν τη μορφή αυτή.

Η δημιουργία γυναικείων αγρό-τουριστικών συνεταιρισμών σε περιοχές που παρουσιάζουν συνεταιριστικό ενδιαφέρον συμβάλει στην δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους, στην προβολή της θέσης της γυναίκας μέσω σεμιναρίων και άλλων εκδηλώσεων και τελικά στην όλη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου .

Τέλος, οι σχολικοί συνεταιρισμοί στηρίζοντας την λειτουργία τους στην αλληλεγγύη και στην αλληλοβοήθεια συμβάλουν στην πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου στον οποίο εδρεύουν. Αυτό τον στόχο έχουν οι προσπάθειες για τη διατήρηση και τη συνέχεια της παράδοσης, όπως για παράδειγμα η δημιουργία συνεταιρισμών με είδη λαϊκής τέχνης (υφαντά, κεραμικά κ.α.), μουσικά εργαστήρια, θεατρικές ομάδες.

Η σπουδαιότητα της εκπαίδευσης φαίνεται και από το γεγονός ότι αποτελεί μία από τις βασικές αρχές του συνεταιριστικού κινήματος. Φορείς συνεταιριστικής εκπαίδευσης όμως δεν είναι μόνο οι συνεταιρισμοί. Το σκοπό αυτό ενισχύουν σημαντικά τόσο το κράτος, με τα διάφορα δημόσια Ιδρύματα, όσο και οι κρατικοί και ημικρατικοί οργανισμοί.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας πέρα από τα τμήματα συν/κών στελεχών, σε πανεπιστημιακό επίπεδο υπάρχουν μαθήματα με θέμα τους συνεταιρισμούς και είναι τα εξής :

- i. Στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το μάθημα «Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Διοίκηση Γεωργικών Επιχειρήσεων και Εκμεταλλεύσεων» καθώς και το Εργαστήριο Αγροτικής Πολιτικής και Συνεταιρισμών το οποίο προστέθηκε πρόσφατα με τον καθηγητή κ. Κ. Παπαγεωργίου.
- ii. Στην Γεωπονική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το μάθημα «Αγροτικός Συνεργατισμός» με τον καθηγητή κ. Χρ. Καμενίδη και «Οικονομική Αγροτικών Συνεταιρισμών» με τον καθηγητή κ. Κ. Ουσταπασίδη.
- iii. Στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, το μάθημα «Συνεταιριστική Οικονομία» με τον κ. Κ. Σιφνιώτη.
- iv. Στο Οικονομικό της Νομικής, το μάθημα «Συνεταιριστική Οικονομία» με την κ. Ντεμούση.
- v. Στη Νομική Σχολή Θράκης, το μάθημα «Δίκαιο των Συνεταιρισμών» με τον Λέκτορα κ. Δ. Κασσαβέτη.

Επίσης στα ΤΕΙ στα τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνεται το μάθημα «Ιστορία και Αρχές Συνεργατισμού».

Άλλος ένας φορέας που κινείται στο χώρο της συνεταιριστικής εκπαίδευσης είναι ο ΟΑΕΔ, ο οποίος μέσα από προγράμματα ταχύρυθμης επαγγελματικής εκπαίδευσης οργάνωσε στο παρελθόν προγράμματα για συνεταιριστικά στελέχη.

Τέλος στα Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια υπήρχε τμήμα για συνεταιρισμούς στο Γεωργικό και Κτηνοτροφικό τομέα, το οποίο έχει πλέον μεταφερθεί στα Τ.Ε.Ε.

Διάφορα σεμινάρια οργανώνονται και από το Υπουργείο Γεωργίας, τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), την Αγροτική Τράπεζα, το Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας (ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ.).

Όλοι οι φορείς, κρατικοί και μη, ανάλογα με τον τρόπο και το βαθμό προσέγγισής τους στο συνεταιριστικό χώρο συμβάλουν στην ενημέρωση και διάδοση του θεσμού των συνεταιρισμών.

Στην προσπάθεια μας να δώσουμε έναν ορισμό θα λέγαμε ότι συνεταιριστική εκπαίδευση «είναι η κάθε οργανωμένη προσπάθεια για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικά με τους συνεταιρισμούς και βασικό στοιχείο έχει όχι μόνο την όσο το δυνατόν καλύτερη απόδοση των εργαζομένων αλλά και την διάδοση της ιδέας του συνεργατισμού για έναν κόσμο ο οποίος παρόλη την διαφορετικότητα του θα μάθει να συνεργάζεται».

Ιστορικά η πορεία της συνεταιριστικής μας κίνησης στο επίπεδο της εκπαίδευσης παρουσιάζει την παρακάτω εξέλιξη : Με την εφαρμογή του νόμου 602/1915 αρχίζουν οι προσπάθειες οικονομικής ενίσχυσης των συνεταιρισμών, οι οποίες όμως δεν γίνονται σε συνδυασμό με τις προσπάθειες ενίσχυσης του μορφωτικού επιπέδου των μελών, με αποτέλεσμα οι δεύτερες να παραμελούνται.

Είναι απαραίτητη για τον συνεταιρισμό, ο οποίος λειτουργεί στις δύσκολες συνθήκες του ανταγωνισμού, η δημιουργία κεφαλαίων και αποθεματικών. Η διατήρηση όμως του συνεταιρισμού στην αγορά ως συμφέρουσα και κερδοφόρα επιχείρηση, απαιτεί επενδύσεις με μακροχρόνια διάρκεια και επαγγελματικούς χειρισμούς. Ποιος μπορεί να μην αναγνωρίσει την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού, ως μια τέτοια επένδυση, η οποία δύσκολα μπορεί να μετρηθεί ποσοτικά και τα αποτελέσματά της να φανούν άμεσα;

Επόμενες συστηματικές προσπάθειες για την προαγωγή του θεσμού έχουμε την περίοδο 1949-1963, από το ζεύγος Τζωρτζάκη, με τη δημιουργία δεκατεσσάρων εκπαιδευτικών σειρών επτάμηνης διάρκειας για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλληλικών στελεχών των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Α.Σ.Ο.).

Το 1965, λίγα χρόνια πριν την επιβολή της δικτατορίας των συνταγματαρχών, ιδρύεται η σχολή Συνεταιριστικών Στελεχών στη Θεσσαλονίκη.

Μεσολαβεί η επταετία της δικτατορίας και λίγα χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, το 1979, κατατίθεται σειρά προτάσεων από τον Οργανισμό Γεωργίας και Τροφίμων για ένα νέο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης των συνεταιριστικών υπαλλήλων βασισμένο σε μια σειρά ουσιαστικών αρχών, όπως την αρχή της καθολικότητας (δηλ. της συνολικής συμμετοχής) των υπαλλήλων σε όλες τις εκπαιδευτικές προσπάθειες.

Την άνοιξη του 1984 μια αντιπροσωπευτική επιτροπή με ειδικούς της εποχής, κατέληξε σε μια απόφαση –γνωμάτευση με την οποία πρότεινε τρεις βαθμίδες συνεταιριστικής εκπαίδευσης: (1) Βασική συνεταιριστική εκπαίδευση, (2) Μέση συνεταιριστική εκπαίδευση, (3) Ανώτερη συνεταιριστική εκπαίδευση. Η εκπαίδευση αυτή θα γίνεται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο με την δημιουργία αντίστοιχων σχολών και κέντρων.

Με την πάροδο του χρόνου όλο και πιο σημαντικό ρόλο στην πορεία της συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης «παίζει» η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) και συγκεκριμένα τα εκάστοτε χρηματοδοτούμενα προγράμματά της. Μάλιστα στις κατευθυντήριες οδηγίες της ορίζεται ο τρόπος εφαρμογής των σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων της.

Σήμερα η συνεργασία των διαφόρων φορέων της χώρας μας και των οργάνων της Ε.Ε. έχει ποικίλα αποτελέσματα, για παράδειγμα την κατασκευή συνεταιριστικής σχολής στη Θεσσαλονίκη και παράλληλα, στους χώρους αυτής της σχολής, την ίδρυση ενός Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) αποκλειστικά για συνεταιριστική εκπαίδευση.

Επίσης οι σχολικοί συνεταιρισμοί με τις εργασίες και τις δραστηριότητες που αναλαμβάνουν, δείχνουν έμπρακτα πως το συνεταιριστικό πνεύμα λειτουργεί έχοντας θετικά αποτελέσματα στον τομέα της διαπαιδαγώγησης σωστών νεανικών χαρακτήρων.

Ακόμη πρέπει να προσθέσουμε πως η συνεταιριστική οικονομία αποτελεί σήμερα ένα ξεχωριστό κλάδο σπουδών σε πολλές ανώτερες και ανώτατες σχολές. Η ανάγκη να καλυφθούν θέσεις σε συνεταιρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένα άτομα οδήγησε στην ίδρυση και λειτουργία τμήματος Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εκμεταλλεύσεων (Σ.Σ.Ο.Ε.) στην

Τριτοβάθμια Τεχνολογική Εκπαίδευση. Το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο των συνεταιρισμών και αποτελεί ένα από τα τμήματα της σχολής Διοίκησης και Οικονομίας. Λειτουργούν μάλιστα δύο τέτοια τμήματα, ένα στο Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και ένα στο Τ.Ε.Ι. Κρήτης (στο Ηράκλειο) .

Σκοπός του τμήματος, όπως άλλωστε και όλων των σχολών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, είναι η αξιοποίηση των παρεχόμενων γνώσεων έτσι ώστε να γεφυρωθεί, όσο γίνεται, το χάσμα μεταξύ θεωρίας και πράξης.

Η επιτυχία του συνεταιριστικού συστήματος εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Μερικοί από αυτούς είναι το νομοθετικό πλαίσιο, η οργάνωση του συνεταιρισμού, το μάρκετινγκ. Εκτός όμως από τα παραπάνω εξαρτάται και από το διευθυντικό προσωπικό και στην περίπτωση των συνεταιρισμών από το λεγόμενο συνεταιριστικό management .

Οι συνεταιρισμοί πρέπει να στελεχωθούν με άτομα τα οποία εκτός από την απαιτούμενη μόρφωση (εκπαίδευση –κατάρτιση) θα πρέπει να επιδιώκουν την όσο τον δυνατόν καλύτερη πορεία του στο δύσκολο στίβο του ανταγωνισμού. Έτσι θα έχουν τα απαιτούμενα θεμέλια ώστε να αντιμετωπίσουν ως ίσοι προς ίσους τις λοιπές επιχειρήσεις. Είναι σημαντικό οι άνθρωποι, οι οποίοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σ'αυτούς να είναι επαγγελματίες, θέτοντας στόχους και πετυχαίνοντας τους .

Ως επαγγελματίες θα πρέπει να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς, η οποία προβάλλει νέες μορφές επιχειρηματικής δράσης. Μικρομεσαίες επιχειρήσεις ενώνονται δημιουργώντας μικρομεσαίες συνεταιριστικές επιχειρήσεις, βασισμένες δηλαδή στις αρχές του συνεργατισμού, για να μπορούν να εξασφαλίζουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των μεγάλων επιχειρήσεων .

Το πόσο σημαντικό είναι να υπάρχουν σωστοί επαγγελματίες σε όλους τους χώρους λίγο –πολύ όλοι γνωρίζουμε. Δεν γνωρίζουμε ίσως τον τρόπο με τον οποίο αυτό επιτυγχάνεται. Πολλά δεινά, ιδιαίτερα στη χώρα μας, οφείλονται στην έλλειψη ή μη επίδειξη επαγγελματισμού κατά την ώρα της εργασίας. Γι' αυτό η ανάγκη επιλογής ατόμων με κριτήρια την συνέπεια, τον ζήλο και την σοβαρότητα με την οποία αντιμετωπίζουν την εργασία τους είναι πλέον επιτακτική.

Αναλογιζόμενοι τον ιδιόμορφο ρόλο των συνεταιρισμών, τα συνεταιριστικά στελέχη εκτός από τα παραπάνω χαρακτηριστικά θα πρέπει να διακρίνονται επιπλέον για το ενδιαφέρον τους για τους ανθρώπους, την δημιουργικότητά τους και το συνεταιριστικό τους πνεύμα.

Η σύγχρονη τεχνολογία εισβάλλει στην καθημερινή μας ζωή. Κινητή τηλεφωνία, ηλεκτρονικό εμπόριο, ηλεκτρονικές συναλλαγές, διατραπεζικά συστήματα συναλλαγών, Internet είναι μερικά μόνο από τα μέσα που έχει στη διάθεση του ο σημερινός άνθρωπος για να κάνει την εργασία αλλά και την ζωή του πιο εύκολη. Σημαντικό δεν είναι μόνο να ξέρουμε πως λειτουργούν όλα αυτά αλλά και το πως η λειτουργία τους θα οδηγήσει μια επιχείρηση στα επιθυμητά γι' αυτήν αποτελέσματα. Άλλος ένας λόγος λοιπόν που καθιστά αναγκαία την συνεταιριστική εκπαίδευση των στελεχών είναι η γνώση και η σωστή λειτουργία όλων των μέσων και τεχνικών εργασίας.

Αυτοί οι οποίοι απασχολούνται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και συνεταιρισμούς καλούνται πολλές φορές να αναλάβουν πολλαπλά καθήκοντα. Αυτό είναι εύκολο να το καταλάβει κανείς αν σκεφτεί ότι εξαιτίας του κόστους δεν υπάρχει η δυνατότητα να απασχολούνται πολλά άτομα στις διάφορες θέσεις, ούτε βέβαια να υπάρχουν ξεχωριστά τμήματα για τις διάφορες λειτουργίες. Έτσι λοιπόν αυτοί που εργάζονται στους συνεταιρισμούς θα πρέπει να έχουν ένα ευρύ φάσμα γνώσεων για να μπορούν να ανταποκριθούν στις όποιες ανάγκες τους σε ανθρώπινο δυναμικό.

Βασική λοιπόν προϋπόθεση για την επιβίωση του συνεταιρισμού αλλά και για την ανάδειξη της υπεροχής του έναντι άλλων μορφών επιχειρηματικής δραστηριότητας, είναι η ύπαρξη εξειδικευμένου διευθυντικού προσωπικού.

Αυτό σημαίνει ότι το προσωπικό θα πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά πως λειτουργεί η αγορά και να συνδυάζει την επιχειρηματική αντίληψη με την συνεταιριστική λειτουργία, η οποία δεν προσφέρεται έτοιμη στην αγορά αλλά δημιουργείται κάνοντας συνείδηση τις συνεταιριστικές αρχές και αποκτώντας συνεταιριστική παιδεία.

Αφού παρουσιάζεται αναγκαία η εκπαίδευση των στελεχών σχετικά με τους συνεταιρισμούς μπορεί να καταλάβει κανείς πόσο απαραίτητη κρίνεται και για τα μέλη τους. Με τι εφόδια θα ξεκινήσουν τα νέα μέλη αν δεν γνωρίζουν τι είναι συνεταιρισμός και γιατί δημιουργήθηκε; Οφείλουν δηλαδή οι

συνεταιρισμοί να τους μορφώνουν σχετικά με την ιστορική εξέλιξή τους, την αποστολή του συνεργατισμού, την οργάνωση και τη διαχείρισή τους. Οι δαπάνες λοιπόν για την εκπαίδευση και την επιμόρφωση των μελών πρέπει να' ναι ανάλογες με αυτές που γίνονται για τις υπόλοιπες λειτουργίες και όχι μικρότερες (αν όχι ανύπαρκτες).

Συμπερασματικά πιστεύουμε πως οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να φροντίζουν για την διαπαιδαγώγηση και την ενημέρωση όλων όσων περιστρέφονται γύρω από αυτούς.

Παράλληλα οι απαιτήσεις του πληθυσμού τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο συνεχώς πληθαίνουν. Ευνοϊκότερες συνθήκες ζωής, κίνητρα και ευκαιρίες απασχόλησης, καλύτερη ποιότητας ζωής μέσω εκδηλώσεων που προάγουν και ενισχύουν το πνεύμα ευγενούς άμιλλας (αθλητισμός, θέατρο, χειροτεχνία, οικοτεχνία κ.α.), ανάπτυξη του αγρότουρισμού, δημιουργική απασχόληση των γυναικών, κίνητρα μαθήσεως (επισκέψεις σε μουσεία, βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικές εκδρομές), είναι μερικοί μόνο από τους λόγους στροφής προς τη συνεργασία τοπικών και περιφερειακών θεσμών όπως των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των συνεταιρισμών.

Πέρα λοιπόν από τα στενά οικονομικά κριτήρια, ο συνεταιρισμός καλείται να «παίξει» ρόλο στο ευρύτερο κοινωνικό πεδίο κάνοντας πράξη την αντίληψη που θέλει τον άνθρωπο στο κέντρο του ενδιαφέροντος .

Πρόσφατα αλλά και παλαιότερα γεγονότα δείχνουν ότι πολλοί από εμάς δηλώνουν υπέρμαχοι της ανθρωποκεντρικής αντίληψης, της αντίληψης αυτής που αδυνατεί να κατανοήσει ως μονόδρομο την εξαθλίωση των 2/3 του πλανήτη, τις οικολογικές και όχι μόνο καταστροφές που συντελούνται εν ονόματι του κέρδους .

Σιάτλ, Ουάσιγκτον, Μελβούρνη, Πράγα, Νίκαια είναι μερικές από τις πόλεις όπου πλήθος κόσμου από διαφορετικές γωνιές του πλανήτη, διαδήλωσε την αντίθεσή του στα όποια «μαγειρέματα» των ισχυρών. Στο κατάλογο των πόλεων προστίθεται και η Γένοβα, όπου τον Ιούλιο 2001 πραγματοποιήθηκαν οι τελευταίες διαδηλώσεις κατά της παγκοσμιοποίησης. Μένει μόνο να γίνει προσπάθεια για την οικοδόμηση ενός ευρωπαϊκού κοινωνικού κινήματος, το οποίο θα κινητοποιείται έγκαιρα προκειμένου να

παρεμβαίνει σε πολιτικούς θεσμούς όπως η Κεντρική Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή .

Οι συνεταιρισμοί στηριζόμενοι στην συνεργασία των μελών τους, χωρίς κρατικές παρεμβάσεις που δεν τους αφήνουν περιθώρια ανάπτυξης και εκμεταλλευόμενοι τον ανταγωνισμό που τους ωθεί να επιδιώκουν πάντα το καλύτερο, μπορούν να συμβάλουν ενεργά στις προσπάθειες για μια κοινωνία πιο ανθρώπινη .

Αυτή τη φορά λοιπόν τα ίδια τα γεγονότα είναι αυτά που τονίζουν την σπουδαιότητα της συνεταιριστικής εκπαίδευσης, που θα' ναι βασισμένη στις διεθνείς συνεταιριστικές αρχές (αρχή της «ανοιχτής θύρας», αρχή του δημοκρατικού ελέγχου, αρχή του περιορισμένου τοκισμού του συμμετοχικού κεφαλαίου, αρχή της αναλογίας των επιστροφών, αρχή της προαγωγής της παιδείας, αρχή της συνεργασίας με άλλους συνεταιρισμούς) τονώνοντας έτσι την αλληλεγγύη και την ευαισθησία ομάδων του πληθυσμού, ώστε να παράγουν έργο προς αυτή την κατεύθυνση.

2.ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Ι. /Μ

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Το σπουδαστικό έτος 1985-1986 λειτούργησε για πρώτη φορά το τμήμα Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων & Εκμεταλλεύσεων στο Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. δημιουργήθηκε για να καλύψει το γνωστικό αντικείμενο των συνεταιρισμών και να «εξάγει» ικανά στελέχη με ολοκληρωμένη συνεταιριστική εκπαίδευση, ώστε να αναβαθμίσουν τη λειτουργία και την οργάνωση των συνεταιρισμών.

Το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε., το τμήμα Λογιστικής καθώς επίσης και το τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής στη Διοίκηση και την Οικονομία συγκροτούν τη Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Αντίστοιχο τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. λειτουργεί και στο Τ.Ε.Ι. Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο.

Θεωρούμε σημαντικό να αναφέρουμε κάποιες πληροφορίες για το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου εφόσον το τμήμα μας αποτελεί σημαντικό κομμάτι του.

Το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1981 ως ΚΑΤΕΕ (Κέντρο Ανώτερης Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης). Το έτος 1983 γίνεται Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (με το νόμο 1404/83). Οι εγκαταστάσεις του είναι σε απόσταση περίπου 5 χιλιομέτρων από το κέντρο της πόλης του Μεσολογγίου. Το Τ.Ε.Ι. στεγάζεται σε ιδιόκτητα κτίρια ενός αγροκτήματος συνολικής έκτασης οχτακοσίων (800) στρεμμάτων. Οι κτιριακές του εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν 21 αίθουσες διδασκαλίας, 23 εργαστήρια, αμφιθέατρο, πολυδύναμη αίθουσα χωρητικότητας οχτακοσίων (800) ατόμων, βιβλιοθήκη, γραφεία διοικητικών υπηρεσιών, ανοιχτά και κλειστά γήπεδα Μπάσκετ, Βόλεϊ, δυο (2) τένις, ένα (1) ποδοσφαίρου και ένα (1) στίβου. Επίσης λειτουργεί φοιτητικό εστιατόριο αλλά και κυλικείο. Η στέγαση των σπουδαστών εξασφαλίζεται στις φοιτητικές εστίες που λειτουργούν στο χώρο του Τ.Ε.Ι. καθώς και σε ενοικιαζόμενα δωμάτια ξενοδοχείων της πόλης.

Η λειτουργία του Τ.Ε.Ι. δημιούργησε συνθήκες κατάλληλες για την ανάπτυξη και την αναβάθμιση της μικρής πόλης του Μεσολογγίου. Αλλαγές έγιναν σε πολλούς τομείς.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι άνοιξαν καινούρια καταστήματα, εστιατόρια, μπαρ και άλλοι χώροι αναψυχής ενώ παράλληλα χτίστηκαν σπίτια για να καλύψουν τις ανάγκες των σπουδαστών για στέγαση. Σημειώνουμε βέβαια, πως το στεγαστικό πρόβλημα τα τελευταία ιδίως χρόνια, είναι ιδιαίτερα έντονο.

Το Τ.Ε.Ι. Μεσολογίου αποτελείται από δύο σχολές:

1) ΤΗ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (Σ.Δ.Ο.) ΜΕ ΤΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ:

- ◆ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
- ◆ ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ (Σ.Σ.Ο.Ε.)
- ◆ ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2) ΤΗ ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ (Σ.ΤΕ.Γ.) ΜΕ ΤΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ:

- ◆ ΤΜΗΜΑ ΙΧΘΥΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ (ΙΧΘΥ.Κ.Α.)
- ◆ ΤΜΗΜΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑΚΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ (ΘΕ.Κ.Α)
- ◆ ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΕΩΝ (ΓΕ.Μ.Α.)

Ο δικτυακός του τόπος (website) στο Διαδίκτυο (Internet) βρίσκεται στη διεύθυνση www.teimes.gr. Από αυτόν μπορεί να αντλήσει κανείς κάθε πληροφορία που αφορά τις σχολές, τα τμήματα (μαθήματα, Ε.Π.) καθώς και την πόλη του Μεσολογίου.

B. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Το Τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. διοικείται, όπως και κάθε άλλο Τμήμα Τ.Ε.Ι., από τη Γενική Συνέλευση, το Συμβούλιο και τον Προϊστάμενο.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του νόμου 2916/2001 η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από το Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Π.) του τμήματος και δύο (2) εκπροσώπους των σπουδαστών. Η Γ.Σ. :

- α) Εκλέγει τον Υπεύθυνο του Τομέα και τον Αναπληρωτή του.
- β) Αναθέτει καθήκοντα Υπεύθυνου Εργαστηρίου που τυχόν έχει ενταχθεί στον Τομέα κατά προτεραιότητα σε Καθηγητές, Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουρους Καθηγητές ή Καθηγητές Εφαρμογών του Τομέα.
- γ) Κατανέμει το διδακτικό έργο με βάση την ειδικευση και καταλληλότητα, την εκπαιδευτική πείρα και τη βαθμίδα του Ε.Π.
- δ) Υποβάλλει προτάσεις στη Γ.Σ. του Τμήματος σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών.

Συνέρχεται τακτικά δύο (2) φορές το εξάμηνο και έκτακτα, όταν τη συγκαλέσει ο Προϊστάμενος του τμήματος ή ζητηθεί γραπτά από το 1/3 του συνόλου των μελών της, προκειμένου να αντιμετωπιστούν έκτακτα ή επείγοντα θέματα. Σύμφωνα και με το άρθρο 5, παράγραφος 5 του Ν.2916/2001, « άν παρά το γραπτό αίτημα ο Προϊστάμενος του Τμήματος δεν συγκαλεί τη Γ.Σ., ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. ή ο Αντιπρόεδρος που αυτός ορίζει καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και ενεργεί όλες τις σχετικές πράξεις που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Προϊσταμένου.»

Το Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Προϊστάμενο του Τμήματος, τους υπεύθυνους των Τομέων Μαθημάτων (Τ.Μ.), έναν εκπρόσωπο των σπουδαστών και έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Τ.Π.), εφόσον συζητούνται θέματα που αφορούν τα μέλη του Ε.Τ.Π.

Το Συμβούλιο έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- Α) Συντονίζει τα εκπαιδευτικά και διοικητικά θέματα του Τμήματος.
- Β) Αποφασίζει την κατανομή των πιστώσεων στις διάφορες δραστηριότητες του τμήματος και την κατανομή των κενών θέσεων Ε.Π. ή Ε.ΔΙ.Π. κατά Τ.Μ. και κατά βαθμίδες Ε.Π., σύμφωνα με τις ανάγκες του Τμήματος. Κατά την κατανομή καθορίζονται τα γνωστικά αντικείμενα των κενών θέσεων και οι

τίτλοι των μαθημάτων που ανήκουν σε αυτά, στο πλαίσιο πλήρους απασχόλησης του Ε.Π., καθώς και οι τίτλοι των λοιπών μαθημάτων του Τομέα.

Γ)Υποβάλλει, διαμέσου της Σχολής, στο Συμβούλιο Τ.Ε.Ι. προτάσεις για δημιουργία νέων θέσεων Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. ή Ε.Τ.Π.

Δ)Έχει πειθαρχική δικαιοδοσία, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

Ε)Αποφασίζει για όλες τις διοικητικές υποθέσεις των σπουδαστών ως και την τοποθέτηση του Ε.Τ.Π.

ΣΤ)Ασκή όσες αρμοδιότητες του αναθέτει η Γ.Σ. με ειδική απόφασή της.

Ζ)Συντάσσει εκθέσεις κρίσης για όλα τα μέλη του Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος.

Όσον αφορά τον Προϊστάμενο του Τμήματος:

Α)Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης και του συμβουλίου, συγκαλεί τα όργανα αυτά, προεδρεύει στις εργασίες τους, εισηγείται τα διάφορα θέματα και μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών τους.

Β)Τηρεί μητρώα επιστημονικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας κάθε μέλους του Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π.

Γ)Έχει πειθαρχική δικαιοδοσία, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

Δ)Συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη και διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων και προΐσταται των υπηρεσιών του τμήματος.

Ο Προϊστάμενος αναπληρώνεται στα καθήκοντα του από έναν υπεύθυνο του Τ.Μ. του τμήματος, που ορίζεται ως αναπληρωτής Προϊστάμενος για ένα ακαδημαϊκό έτος από το Συμβούλιο του Τμήματος. Σύμφωνα με το Ν.1566/85, άρθρο 71, παράγραφος 22:

Με απόφαση του συμβουλίου του Τ.Ε.Ι. μπορεί να απαλλάσσονται των καθηκόντων τους οι Προϊστάμενοι των τμημάτων, οι οποίοι για λόγους υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς δεν ανταποκρίνονται προσωρινά ή για μεγάλο διάστημα στα καθήκοντά τους.

Ο Προϊστάμενος ασκεί ακόμα τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α)Λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή των σπουδών του τμήματος.

β)Μεριμνά για την προμήθεια και κανονική λειτουργία των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων του τμήματος.

γ)Έχει τη γενική ευθύνη εύρυθμης διεξαγωγής των εξετάσεων και σε συνεργασία με τους υπεύθυνους των Τ.Μ. λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.

δ)Εποπτεύει και καθοδηγεί στο έργο του το Ε.Τ.Π., το διοικητικό και λοιπό προσωπικό που υπηρετεί στο τμήμα και συντάσσει τις ετήσιες αναφορές της υπηρεσιακής τους επίδοσης ως δεύτερος κριτής.

ε)Παρακολουθεί τη διεξαγόμενη εκπαίδευση και συντονίζει το έργο των εκπαιδευτικών.

στ)Προσυπογράφει τα πτυχία και τα αντίγραφα των πτυχίων και υπογράφει τα πιστοποιητικά σπουδαστικής κατάστασης, τις βεβαιώσεις σπουδών και διανομής των διδακτικών βιβλίων στους σπουδαστές.

ζ)Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που συμβάλλει στην ομαλή και εύρυθμη λειτουργία της Σ.Σ.Ο.Ε.

Θεωρούμε σημαντικό ν' αναφέρουμε τους καθηγητές που υπήρξαν Προϊστάμενοι της Σ.Σ.Ο.Ε. από το 1985 ως σήμερα.

Το 1985-1987 Προϊστάμενος του τμήματος μας ήταν ο κος Πολίτης Βαγγέλης

Το 1987-1989 ο κος Δημήτρης Καπογιάννης.

Το 1989-1991 η κα Ολυμπία Κουσουρή.

Το 1991-1996 ο κος Χρήστος Τσουραμάνης.

Το 1996-1999 ο κος Δημήτρης Νικολόπουλος.

Το 1999 ως σήμερα (2001) η κα Ολυμπία Κουσουρή.

Στο τμήμα λειτουργούν δύο (2) Τ.Μ. που διοικούνται από τη Γενική Συνέλευση και τον Υπεύθυνο. Ο πρώτος από αυτούς είναι ο «Τομέας Μαθηματικών και Οικονομικών μαθημάτων» και ο δεύτερος ο «Τομέας Συνεταιριστικών – Κοινωνικών και Νομικών Μαθημάτων». Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος (2001 – 2002) υπεύθυνος του Α' Τομέα έχει εκλεγεί ο κ.Β.Πολίτης και υπεύθυνη για τον Β' Τομέα η κ.Μ.Αλεξοπούλου. Σε αυτήν την περίπτωση οι αρμοδιότητες της Γ.Σ. του Τ.Μ. είναι οι εξής:

Α)Εκλέγει τον υπεύθυνο του Τ.Μ. και τον αναπληρωτή του.

Β)Υποβάλλει προτάσεις σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών.

Όσον αφορά τον υπεύθυνο του Τ.Μ. έχει ως έργο:

Α) Να συντονίζει γενικά το έργο του

Β) Να κατανέμει το διδακτικό έργο με βάση την ειδίκευση και την καταλληλότητα, την εκπαιδευτική πείρα και τη βαθμίδα του Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π.

Γ) Να καταρτίζει την ημερήσια διάταξη

Δ) Να συγκαλεί τη Γ.Σ. του Τ.Μ. και να εισηγείται τα θέματα, να προεδρεύει στις εργασίες του και να μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών της.

Πέρα όμως από τα παραπάνω ένα σπουδαίο τμήμα της διοικητικής μέριμνας της Σ.Σ.Ο.Ε. αποτελεί η γραμματεία. Από το 1985 που ιδρύθηκε το τμήμα μας, όπου τότε προϊστάμενος της Γραμματείας ήταν ο κ.Χρήστος Σταμούλης και το 1992 που Προϊσταμένη της γραμματείας της Σ.Σ.Ο.Ε ήταν η κ.Χριστίνα Κουτσοπούλου μέχρι σήμερα, η λειτουργία της γραμματείας παρουσιάζει μεγάλη διαφορά, τόσο σε θέματα οργάνωσης όσο και σε θέματα σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού αλλά και υποδομής. Πράγματι μετά από 15 χρόνια λειτουργίας η γραμματεία του τμήματος μας έχει οργανωθεί σήμερα (2001) σε σημείο αρκετά ικανοποιητικό!

Το ανθρώπινο δυναμικό που εργάζεται σε αυτήν καλείται Διοικητικό Προσωπικό. Αναλυτικότερα η κ. Γαλήνη Νικολοπούλου είναι Προϊσταμένη της γραμματείας από το 1995 και η κ. Σπυριδούλα Κοπανέλη είναι υπεύθυνη για την ενημέρωση των σπουδαστών για την πτυχιακή τους εργασία, την πρακτική τους άσκηση αλλά και το πρωτόκολλο. Επιπλέον το 2000 διορίστηκε ο κ. Γρηγόρης Κούστας ως Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό, ο οποίος συνέβαλε και στην άμεση επεξεργασία των στοιχείων των σπουδαστών μέσω ειδικού προγράμματος του Η/Υ.

Το έργο της γραμματείας είναι πολυσύνθετο και συντελεί καθοριστικά στην αποτελεσματική διοίκηση και οργάνωση του τμήματος. Πέρα από την τυπική γραμματειακή υποστήριξη που παρέχει το προσωπικό που εργάζεται σ'αυτήν, δηλαδή τη σύνταξη, δακτυλογράφηση, διεκπεραίωση και αρχειοθέτηση της αλληλογραφίας, ασκούν ακόμα τις εξής αρμοδιότητες:

- Εκδίδουν και χορηγούν στους σπουδαστές τα απαραίτητα πιστοποιητικά και βεβαιώσεις σπουδαστικής κατάστασης.

- Εκδίδουν την αναλυτική βαθμολογία, το πιστοποιητικό αποφοίτησης των σπουδαστών αλλά και την βεβαίωση πτυχιακής εργασίας και πρακτικής τους άσκησης.

Ειδικά στο θεσμό της πρακτικής άσκησης η συμβολή της υπεύθυνης είναι πολύ σημαντική, αφού ενημερώνει τους σπουδαστές για τα δικαιώματα τους και τις υποχρεώσεις τους, όπως για παράδειγμα τη μισθοδοσία και την δυνατότητα πενθήμερης άδειας των σπουδαστών, από την στιγμή που ξεκινάει η πρακτική άσκηση μέχρι και το τέλος αυτής.

- Επίσης εκδίδουν το ωρολόγιο πρόγραμμα καθώς και τα προγράμματα των εξεταστικών περιόδων. Παραλαμβάνουν τις βαθμολογίες των προόδων και εξετάσεων και τις αρχειοθετούν. Ενημερώνουν τους φακέλους των επιστημονικών συνεργατών του Τμήματος. Γενικότερα διεκπεραιώνουν όλα τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού που ανήκει στο τμήμα, τηρούν το πρωτόκολλο και τη σφραγίδα της σχολής και τηρούν τα ακόλουθα βιβλία:

A. Μητρώο Σπουδαστών

B. Μητρώο Πτυχιούχων

Γ. Βιβλίο Πρακτικών Συμβουλίου του Τμήματος

Δ. Βιβλίο Πρακτικών Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

Όπως αναφέραμε και παραπάνω η γραμματεία της Σ.Σ.Ο.Ε. έχει βελτιωθεί σημαντικά αφού το πολυποίκιλο έργο της πραγματοποιείται πλέον με τη χρήση σύγχρονων ηλεκτρονικών υπολογιστών και με το κατάλληλο διοικητικό προσωπικό και Ε.Τ.Π. που εργάζεται δυναμικά για την αρτιότερη οργάνωση της γραμματείας άρα και την άμεση κάλυψη των αναγκών των σπουδαστών και γενικότερα του τμήματός μας.

Παράλληλα είναι συνδεδεμένη με το δίκτυο Η/Υ του Τ.Ε.Ι. και η ηλεκτρονική της διεύθυνση στο Internet (e-mail) είναι: [ssoe @ teimes.gr](mailto:ssoe@teimes.gr).

Ακόμη το τηλέφωνο / fax που χρησιμοποιεί έχει τον αριθμό 0631 58243.

Ο δικτυακός τέλος τόπος (website) του Τμήματος βρίσκεται στη διεύθυνση: www.teimes.gr/syneter.htm. Από αυτόν μπορεί να αντλήσει κάθε ενδιαφερόμενος πληροφορίες για το πρόγραμμα σπουδών, το Ε.Π., τη Γραμματεία κ.τ.λ. του Τμήματος.

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (Ε.Π.)

Το κύριο διδακτικό έργο ασκείται από το Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Π.) το οποίο με βάση πλέον το Ν. 2916/2001 ανήκει σε μια από τις εξής βαθμίδες: Καθηγητών, Αναπληρωτών Καθηγητών, Επίκουρων Καθηγητών ή Καθηγητών Εφαρμογών. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν.1404/83 που αντικαταστήθηκε με το άρθρο 57 του Ν.2413/17-6-96 τα μέλη του Ε.Π. του τμήματός μας ασκούν δημόσιο λειτούργημα.

Επιπλέον ανάλογα με τη βαθμίδα και το εκπαιδευτικό τους έργο, πρέπει να συνδυάζουν κατάλληλη θεωρητική κατάρτιση και βαθιά επαγγελματική εμπειρία στην παραγωγή και να έχουν δυνατότητα συνεχούς επαφής με την παραγωγική πραγματικότητα, στην έκταση που αυτό επιβάλλεται από τα συγκεκριμένα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα.

Ακόμη, τα τακτικά μέλη του Ε.Π. διακρίνονται σε πλήρους και μερικής απασχόλησης. Τα μέλη του Ε.Π. της Σ.Σ.Ο.Ε. είναι όλα πλήρους απασχόλησης. Ανάλογα με τη βαθμίδα που ανήκουν, τα μέλη του Ε.Π. έχουν κατά κύριο λόγο τις ακόλουθες αρμοδιότητες στην εκτέλεση του διδακτικού τους έργου:

Α)Οι Καθηγητές, οι Αναπληρωτές Καθηγητές και οι Επίκουροι Καθηγητές, την ανάληψη διδακτικών δραστηριοτήτων που απαιτούν κυρίως και θεωρητικές γνώσεις, όπως διδασκαλία μαθημάτων υποδομής και εξειδίκευσης, συμμετοχή σε εργαστήρια προωθημένων γνώσεων, επίβλεψη εκπόνησης πτυχιακών εργασιών.

Β)Οι Καθηγητές Εφαρμογών, την εκτέλεση διδακτικού έργου που απαιτεί κυρίως πείρα εφαρμογών, όπως διδασκαλία εισαγωγικών πρακτικών μαθημάτων, διεξαγωγή φροντιστηριακών και εργαστηριακών ασκήσεων και επίβλεψη εκπόνησης πτυχιακών εργασιών.

Στα πλαίσια του διδακτικού τους έργου τα μέλη του Ε.Π. αλλά και του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) -που η προσφορά τους στο εκπαιδευτικό έργο συνίσταται στη διδασκαλία ξένων γλωσσών -, συγγράφουν διδακτικά βιβλία ή σημειώσεις ή άλλα βοηθήματα.

Κάθε μέλος του Ε.Π. μπορεί να διδάξει περισσότερα από ένα μαθήματα ανάλογα με τις ανάγκες του τμήματος. Στην προκειμένη περίπτωση στο τμήμα

Σ.Σ.Ο.Ε είναι αρκετοί καθηγητές που έχουν αναλάβει μέχρι και πέντε (5) μαθήματα, αλλά και την επίβλεψη πτυχιακών εργασιών, ο αριθμός των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί τις 3 ανά εξάμηνο κατά μέλος Ε.Π.

Όσον αφορά τη διαδικασία των εξεταστικών περιόδων, κάθε μέλος του Ε.Π., που δίδαξε μαθήματα κατά το εξάμηνο που έληξε, θα πρέπει να εισηγείται τα θέματα των εξετάσεων για τα συγκεκριμένα μαθήματα. Σε περίπτωση απουσίας του ή κωλύματος, τα θέματα θέτει και εισηγείται άλλος εκπαιδευτικός από τον ίδιο Τ.Μ., που ορίζεται με πράξη του προϊσταμένου του τμήματος, μετά από εισήγηση του Τ.Μ. Οι εξετάσεις κάθε μαθήματος διεξάγονται με την ευθύνη του εισηγητή του μαθήματος.

Επιπρόσθετα ο εισηγητής, ως εξεταστής του μαθήματος, υποχρεούται να παραδίδει στον υπεύθυνο του Τ.Μ. ένα (1) αντίγραφο των θεμάτων που προορίζονται για την εξέταση των σπουδαστών. Τέλος, μέσα σε πέντε ημέρες από τη διεξαγωγή των εξετάσεων ο εκπαιδευτικός καταθέτει στο τμήμα τη βαθμολογία των εξετάσεων περιόδου, καθώς και τον τελικό βαθμό του μαθήματος. Κατόπιν η γραμματεία, μετά από σχετικό έλεγχο, προβαίνει στην ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και στην αρχειοθέτηση των βαθμολογιών.

Επίσης στα πλαίσια των ωρών απασχόλησής τους κατά βαθμίδα και με συνεκτίμηση των εισηγήσεων και του χρόνου, που απαιτείται για την ετοιμασία των εισηγήσεων και τις διορθώσεις των γραπτών δοκιμίων, τα τακτικά και έκτακτα μέλη (επιστημονικοί και εργαστηριακοί συνεργάτες) του Ε.Π. ορίζονται και ως επιτηρητές των εξετάσεων από το Συμβούλιο του τμήματος.

Οι ώρες εβδομαδιαίας διδακτικής απασχόλησης των μελών του Ε.Π., ορίζονται κατά βαθμίδα ως εξής:

- Α) Καθηγητής: 10 ώρες.
- Β) Αναπληρωτής Καθηγητής: 12 ώρες.
- Γ) Επίκουρος Καθηγητής: 14 ώρες.
- Δ) Καθηγητής Εφαρμογών: 16 ώρες.

Το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. όπως άλλωστε και κάθε άλλο τμήμα Τ.Ε.Ι. αποτελείται από τακτικό Ε.Π. αλλά και από έκτακτο, το οποίο αποτελείται από επιστημονικούς και εργαστηριακούς συνεργάτες.

Το τακτικό Ε.Π. του τμήματός μας που υπηρετεί σήμερα (2001) και με βάση τα όσα αναφέρονται σχετικά στο Ν. 2916 / 2001 κατέχει τις ακόλουθες θέσεις:

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ (τακτικός)

1. Δρ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ (σε προσωποπαγείς θέσεις)

1. Δρ. ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

2. Δρ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ (σε προσωποπαγείς θέσεις)

1. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΠΟΓΙΑΝΝΗΣ

2. Δρ. ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ-ΣΤΕΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ (σε προσωποπαγείς θέσεις)

1. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

2. ΔΟΥΣΜΠΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

3. ΚΟΥΣΟΥΡΗ ΟΛΥΜΠΙΑ

4. ΤΖΙΝΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

5. ΦΥΛΑΚΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Ήδη έχουν αποχωρήσει μετατεθέντες στο Τ.Ε.Ι. Πατρών οι κ.κ. Βασιλική Σωτηροπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια και Βασιλική Δούσμπη, Καθηγήτρια Εφαρμογών.

Το έκτακτο Ε.Π. κατά το παρελθόν σπουδαστικό έτος 2000/2001 αποτελείτο από τους:

1. ΓΕΩΡΓΙΟ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟ
2. ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΡΤΗΝΟΥ
3. ΟΛΓΑ ΖΗΚΟΥ
4. ΙΣΜΗΝΗ ΚΑΒΑΛΑΡΗ
5. ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΑΤΖΑ
6. ΙΩΑΝΝΗ ΚΟΥΓΙΑ
7. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΛΙΑΠΙΚΟ
8. ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΜΠΑΡΜΠΕΤΑΚΗ
9. ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΠΟΤΑ
10. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΝΤΟΒΑ

11. ΓΕΩΡΓΙΟ ΠΑΝΟΥ
12. ΝΙΚΟΛΑΟ ΣΙΑΜΑΝΤΑ
13. ΧΡΗΣΤΟ ΣΟΥΦΡΑ
14. ΖΩΗ ΣΩΤΗΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
15. ΕΛΕΝΗ ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
16. ΠΑΝΤΕΛΗ ΤΣΕΡΕΜΕΓΛΟΥ
17. ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΙΚΝΙΑ
18. ΙΩΑΝΝΗ ΧΑΝΤΖΗ
19. ΚΥΡΙΑΚΟ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Το έκτακτο Ε.Π. του τρέχοντος σπουδαστικού έτους 2001-2 αποτελείται από:

1. ΓΕΩΡΓΙΟ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟ
2. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΑΛΕΞΑΚΗ
3. ΦΩΤΙΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟ
4. ΧΡΗΣΤΟ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟ
5. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΒΑΘΗ
6. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΓΟΥΛΑ
7. ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΗ
8. ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΑΤΖΑ
9. ΚΩΣΤΑ ΛΑΒΙΔΑ
10. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΛΙΑΠΙΚΟ
11. ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΜΠΑΡΜΠΕΤΑΚΗ
12. ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΠΟΤΑ
13. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΝΤΟΒΑ
14. ΓΕΩΡΓΙΟ ΠΑΝΟΥ
15. ΓΕΩΡΓΙΟ ΠΑΣΧΑΛΗ
16. ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΛΑΤΑΝΙΑ
17. ΣΤΑΙΚΟ ΡΟΜΠΟΛΑ
18. ΧΡΗΣΤΟ ΣΟΥΦΡΑ
19. ΕΛΕΝΗ ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
20. ΠΑΝΤΕΛΗ ΤΣΕΡΕΜΕΓΛΟΥ
21. ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΙΚΝΙΑ
22. ΚΥΡΙΑΚΟ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Δ. ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Είναι σαφές ότι σε κάθε τμήμα ή σχολή ενός Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου και την σωστή, με σύγχρονα μέσα, διεξαγωγή των μαθημάτων αποτελεί η υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή.

Το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου αλλά και ειδικότερα το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωση τόσο της υλικής όσο και της τεχνικής υποδομής. Μια μικρή αναφορά για τις κτιριακές εγκαταστάσεις, τις αίθουσες διδασκαλίας και την παροχή συγγραμμάτων, βιβλίων ή σημειώσεων θεωρούμε ότι είναι απαραίτητη.

Το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. στεγάζεται, μαζί με τ'άλλα δύο τμήματα της Σχολής Διοίκησης & Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, σ'ένα κτίριο 1130 τ.μ. Διαθέτει πέντε (5) αίθουσες διδασκαλίας θεωρητικών μαθημάτων, ευήλιες και μεγάλης χωρητικότητας σπουδαστών, διαδρόμους με κατάλληλους πίνακες ανακοινώσεων αλλά και ειδικό χώρο όπου βρίσκεται η γραμματεία του τμήματος. Επίσης υπάρχει ειδικός χώρος αρχειοθέτησης των εντύπων και καταστάσεων του τμήματος, στον οποίο μόνο το Δ.Π. μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση.

Ας σημειώσουμε όμως εδώ ότι οι ανάγκες του τμήματος μας σε αίθουσες είναι περισσότερες των πέντε αφού το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει επτά (7) εξάμηνα σπουδών. Το πρόβλημα με την έλλειψη αιθουσών γίνεται ακόμα πιο έντονο κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου που όταν ένα μάθημα κάποιου εξαμήνου καταλαμβάνει και τρεις αίθουσες, υπάρχει πρόβλημα για κάποιο για άλλο μάθημα που γράφεται την ίδια ώρα με αποτέλεσμα σε μια αίθουσα να γράφουν σπουδαστές διαφορετικών εξαμήνων, διαφορετικά μαθήματα.

Επιπλέον το τμήμα μας διαθέτει ξεχωριστές αίθουσες για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών αλλά και για την εκμάθηση των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Αναλυτικότερα τα εργαστήρια ξένων γλωσσών πραγματοποιούνται σε αίθουσες που καταλαμβάνουν 148 τ.μ. και η διαρρύθμισή τους είναι διαφορετική από αυτήν των αιθουσών θεωρητικής διδασκαλίας.

Το εργαστήριο των Η/Υ στεγάζεται σε αίθουσα όπου υπάρχουν 20 σύγχρονοι Η/Υ, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η όσον το δυνατόν αποτελεσματικότερη διεξαγωγή του μαθήματος.

Ακόμα το τμήμα .Σ.Σ.Ο.Ε για το μάθημα «Οργάνωση Γραφείου» διαθέτει εργαστηριακή αίθουσα που περιλαμβάνει σύγχρονες ταμειακές μηχανές, με 25 θέσεις εργασίας έτσι ώστε οι σπουδαστές να μπορούν να έρθουν σε άμεση επαφή με το αντικείμενο διδασκαλίας.

Όπως ήδη αναφέραμε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, το τμήμα έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί για την ορκωμοσία των σπουδαστών αλλά και για τις επιστημονικές δραστηριότητες που πραγματοποιεί, το κεντρικό αμφιθέατρο του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Το αμφιθέατρο όπως και η βιβλιοθήκη που εξυπηρετούν όλο το Τ.Ε.Ι./Μ αποτελούν εξαιρετα δείγματα της σύγχρονης και κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου.

Η βιβλιοθήκη στεγάζεται σε ιδιαίτερο, ανεξάρτητο χώρο και μάλιστα από το 1998 έχει εκσυγχρονισθεί στα πλαίσια του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.). Η βιβλιοθήκη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής δραστηριότητας του ιδρύματος και καλύπτει θεματικά όλα τα τμήματα και το τμήμα Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων & Εκμεταλλεύσεων. Θεωρείται δυναμική περιφερειακή μονάδα υποστήριξης της λειτουργικότητας των τμημάτων και περιλαμβάνει μέχρι στιγμής, 18614 τίτλους βιβλίων καθώς και σημαντικό αριθμό τρεχουσών συνδρομών περιοδικού τύπου. Επιπλέον στη βιβλιοθήκη βρίσκονται και όλες οι πτυχιακές εργασίες των σπουδαστών του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου.

Αυτή εκδίδει προσωπική κάρτα δανεισμού που επιτρέπει στους σπουδαστές να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες της. Ο κάτοχος της κάρτας μπορεί να δανειστεί μέχρι πέντε βιβλία, όχι όμως πτυχιακές εργασίες, περιοδικό τύπο και πληροφοριακό υλικό (λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, κλπ). Ο μέγιστος χρόνος δανεισμού είναι 15 ημέρες, με δυνατότητα ανανέωσης αν ζητηθεί.

Παράλληλα με το κτίριο της βιβλιοθήκης λειτουργεί και το αναγνωστήριο. Στο συγκρότημα της βιβλιοθήκης-αναγνωστηρίου βρίσκεται ένα φωτοτυπικό μηχάνημα που λειτουργεί με μαγνητικές κάρτες. Οι κάρτες αυτές προμηθεύονται από τη βιβλιοθήκη έναντι μικρής αμοιβής. Η βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι. ολοένα εμπλουτίζεται τόσο σε έντυπο όσο και σε ηλεκτρονικό υλικό.

Η βιβλιοθήκη διαθέτει επίσης για χρήση στους σπουδαστές αίθουσα 15 Η/Υ συνδεδεμένων επί 24ώρου βάσεως με το Internet. Η ηλεκτρονική της διεύθυνση είναι : library @ teimes.gr.

Το εκπαιδευτικό υλικό που δίνεται στους σπουδαστές του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε. είναι επιστημονικά βιβλία και διδακτικές σημειώσεις. Δυστυχώς μόνο στα 7 από τα 42 υποχρεωτικά μαθήματα παρέχονται βιβλία ενώ στα υπόλοιπα 35 και στα προαιρετικά δίνονται διδακτικές σημειώσεις που είναι γραμμένες από το Εκπαιδευτικό Προσωπικό του τμήματος.

Θεωρούμε ότι θα ήταν καλύτερα να αυξηθεί ο αριθμός των επιστημονικών βιβλίων, ειδικά μάλιστα σε όλα τα συνεταιριστικά μαθήματα, τα λεγόμενα 11 μαθήματα της ειδικότητας, θα έπρεπε να διδασκόταν η ύλη μέσω βιβλίων. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι τα συγγράμματα , οι διδακτικές σημειώσεις των καθηγητών μας δεν είναι καλογραμμένες ή ότι δεν περιέχουν τις απαραίτητες γνώσεις-πληροφορίες. Στην πραγματικότητα ισχύει το αντίθετο.

Οι σημειώσεις είναι σαφώς πιο αναλυτικές, πιο ευκολονόητες για τους σπουδαστές και το γεγονός ότι το Ε.Π. τις ανανεώνει, δείχνει το βαθμό της σπουδαιότητάς τους. Άλλωστε σύμφωνα και με την έρευνα που πραγματοποίησαν παλιότεροι σπουδαστές για την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας (βλ. Πτυχιακή Εργασία, Ι.Καλόθεου-Ε.Κοσμοπούλου-Κ.Τρίμη, «Στάσεις και απόψεις των σπουδαστών της Σ.Σ.Ο.Ε. για την εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθείται στο τμήμα τους»), σε δείγμα 100 σπουδαστών που ερωτήθηκαν για το ποιο μέσο διδασκαλίας προτιμούν, το 26% απάντησαν ότι θεωρούν καλύτερες τις σημειώσεις, αλλά και ποσοστό 26% απάντησαν ότι θεωρούν τα βιβλία σαν καλύτερο μέσο διδασκαλίας.

Αυτό που εμείς θέλουμε να τονίσουμε είναι ότι το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. και σ' αυτό τον τομέα, έπειτα από 15 χρόνια λειτουργίας του, διαρκώς εξελίσσεται και οι προσπάθειες των υπευθύνων αλλά ειδικά των περισσότερων καθηγητών μας είναι εμφανείς. Πολλές φορές χρησιμοποιούν και εποπτικά μέσα διδασκαλίας όπως π.χ. οι κ.κ. Δ.Ντόβας, Δ.Φύλακτος slides και διαφάνειες και ο κ. Χρ.Τσουραμάνης Η/Υ, για την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος. Βέβαια όπως συμβαίνει τις περισσότερες φορές, οι προσπάθειες για βελτίωση, ανάπτυξη και πρόοδο, η διαρκής αναζήτηση αλλά και η

υιοθέτηση σύγχρονων μορφών διδασκαλίας, θεωρούνται απαραίτητα στοιχεία στην εποχή μας.

Στις μέρες μας απαιτείται εγρήγορση, ετοιμότητα, διορατικότητα, προσαρμογή όχι στο «σήμερα» που φεύγει, αλλά στο «αύριο» που έρχεται. Τα πάντα αλλάζουν με ιλιγγιώδεις ταχύτητες. Οι συνεταιρισμοί καλούνται να ανταποκριθούν στις σύγχρονες προκλήσεις. Άρα και το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. θα πρέπει να είναι οργανωμένο σωστά με το κατάλληλο Εκπαιδευτικό Προσωπικό αλλά και την ανάλογη σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή.

E. ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ένα σημείο που θα μας απασχολήσει ιδιαίτερα και θα αναπτύξουμε όσο γίνεται αναλυτικότερα είναι αυτό των σπουδαστών. Και αυτό γιατί το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. όπως κάθε σχολή αποτελεί μικρογραφία μιας κοινωνίας. Όπως λοιπόν σε οποιοδήποτε κοινωνικό σύνολο τα μέλη διαδραματίζουν τον κυρίαρχο ρόλο, έτσι ακριβώς και οι σπουδαστές του τμήματος είναι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και η γνώμη τους – η συμμετοχή τους- στις εξελίξεις και στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι πάρα πολύ σημαντική.

Όπως ήδη αναφέραμε το τμήμα μας λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1985-1986. Την περίοδο εκείνη οι εγγεγραμμένοι σπουδαστές ήταν 131. Μετά από μια περίπου δεκαετία, δηλαδή κατά το σπουδαστικό έτος 1994-1995, ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών ήταν 532, ενώ σήμερα οι ενεργοί σπουδαστές του τμήματός μας ξεπερνούν τους 770. Μέχρι στιγμής 660 σπουδαστές είναι πτυχιούχοι. Και μάλιστα είναι αρκετοί οι πτυχιούχοι, που έχουν απορροφηθεί από συνεταιριστικές οργανώσεις και τράπεζες.

Κάθε σπουδαστής του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε. παίρνει πτυχίο όταν έχει παρακολουθήσει με επιτυχία τα μαθήματα σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών, έχει εκπονήσει την πτυχιακή του εργασία καθώς και αν έχει πραγματοποιήσει την εξάμηνη πρακτική του άσκηση.

Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα σπουδών και τη δήλωση μαθημάτων του 1985 και του 2001 θα αναλύσουμε σ' ένα ξεχωριστό κεφάλαιο αφού το πρόγραμμα σπουδών είναι το πιο σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Στους σπουδαστές του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε. χορηγούνται, αφού προηγουμένως υποβάλλουν στη Γραμματεία του τμήματος τη σχετική αίτηση, τα ακόλουθα πιστοποιητικά και τίτλοι σπουδών:

1. Βεβαίωση Σπουδών
2. Αναλυτική Βαθμολογία
3. Πιστοποιητικό για Στρατολογία
4. Βεβαίωση ημερομηνίας αποφοίτησης
5. Βεβαίωση Διαγραφής

Επιπλέον στους σπουδαστές του τμήματος χορηγείται η σπουδαστική ταυτότητα με τον αριθμό Μητρώου του κάθε σπουδαστή και το δελτίο ειδικού εισιτηρίου σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν.1404/83 κάθε σπουδαστής είναι υποχρεωμένος να εκπονήσει πτυχιακή εργασία με θέμα, που πρέπει να έχει σχέση με το γνωστικό αντικείμενο της Σ.Σ.Ο.Ε. και τα πραγματικά θέματα παραγωγής και υπηρεσιών.

Τα ειδικότερά ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία κατοχύρωσης και εξέτασης πτυχιακών εργασιών των σπουδαστών του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε., τα οποία έχουν καθοριστεί με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων, διευκρινίζονται ως εξής:

1. Για κάθε εκπαιδευτικό εξάμηνο και μετά από σχετικές προτάσεις των διδασκόντων καθηγητών, συντάσσεται από το Συμβούλιο του τμήματος Πίνακας Θεμάτων Πτυχιακών Εργασιών, ο οποίος ανακοινώνεται στους σπουδαστές, το αργότερο μέσα στην 2^η εβδομάδα του ίδιου εξαμήνου. Ο πίνακας αυτός ισχύει για όλη τη διάρκεια του εξαμήνου αυτού. Η ισχύς του παρατείνεται για ένα (1) ακόμη εξάμηνο είτε με ρητή απόφαση του Συμβουλίου του τμήματος είτε εφόσον δεν έχει για οποιονδήποτε λόγο συνταχθεί με την έναρξη του επόμενου εξαμήνου νέος Πίνακας.
2. Οι καθηγητές του τμήματος είναι υποχρεωμένοι το αργότερο μέχρι την προηγούμενη από την έναρξη κάθε εξαμήνου ημέρα, να καταθέτουν στη

Γραμματεία δήλωσή τους με την οποία θα προτείνουν τρία θέματα πτυχιικών εργασιών. Οι επιστημονικοί και εργαστηριακοί συνεργάτες που διδάσκουν ένα (1) μάθημα μπορούν να προτείνουν μόνο ένα (1) θέμα πτυχιικής εργασίας.

3. Σε όλη τη διάρκεια της ισχύος του παραπάνω πίνακα δεν επιτρέπεται η ανάθεση θεμάτων πτυχιικών εργασιών στους σπουδαστές, τα οποία δεν περιλαμβάνονται σ' αυτόν. Κατ' εξαίρεση όμως και μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου σπουδαστή προς τον Υπεύθυνο του Τομέα Μαθημάτων μπορεί να επιτραπεί σε αυτόν με απόφαση του Τομέα Μαθημάτων η ανάληψη θέματος πτυχιικής εργασίας, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στον ισχύοντα Πίνακα.

Στην αίτησή του αυτή ο σπουδαστής θα πρέπει να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους επιθυμεί να εξαιρεθεί από τις γενικές ρυθμίσεις. Η παραπάνω αίτηση για να γίνει τυπικά δεκτή θα πρέπει να υποβληθεί στη Γραμματεία μέσα σ' ένα μήνα από την έναρξη κάθε εξαμήνου και να συνοδεύεται από ένα περίγραμμα του προτεινόμενου θέματος. Η απόφαση του Τομέα Μαθημάτων που θα εγκρίνει ή θα απορρίψει την αίτηση αυτή θα πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη και να ορίζει τον Εποπτεύοντα καθηγητή. Όλες οι αιτήσεις σπουδαστών που αφορούν την παραπάνω διαδικασία καθώς και οι σχετικές αποφάσεις των Τομέων Μαθημάτων θα πρέπει να κοινοποιούνται στον Προϊστάμενο του τμήματος.

4. Ο ενδιαφερόμενος για την κατοχύρωση θέματος πτυχιικής εργασίας σπουδαστής, το επιλέγει από τον ισχύοντα Πίνακα αφού συνεννοηθεί σχετικά με τον καθηγητή που το έχει προτείνει. Στη συνέχεια καταθέτει στη Γραμματεία την έντυπη δήλωση "ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ". Η κατοχύρωση του θέματος γίνεται με απόφαση του Συμβουλίου Τμήματος.

Κάθε θέμα κατοχυρώνεται για ένα (1) ημερολογιακό έτος, το οποίο αρχίζει από την ημερομηνία λήψης της απόφασης του Συμβουλίου τμήματος. Μετά όμως από πρόταση του επόπτη καθηγητή προς ένα από τα παραπάνω όργανα μπορεί να παραταθεί για ένα ακόμη ημερολογιακό εξάμηνο η ημερομηνία αυτή, μετά τη λήξη του οποίου μπορεί να δοθεί με την ίδια διαδικασία και για ειδικούς λόγους παράταση μόνον ενός ακόμη εξαμήνου.

5. Αλλαγή κατοχυρωμένου ήδη θέματος πτυχιικής εργασίας επιτρέπεται μόνο μετά από απόφαση του Συμβουλίου του τμήματος προς το οποίο θα πρέπει

να κάνει την σχετική αίτηση ο σπουδαστής, στην οποία θα αναφέρει λεπτομερώς τους λόγους για τους οποίους επιθυμεί να γίνει η αλλαγή. Για την αποδοχή της αίτησής του απαιτούνται και οι σύμφωνες γνώμες των εποπτικών καθηγητών του προηγούμενου θέματος και του νέου θέματος, το οποίο αναλαμβάνει. Οι γνώμες αυτές δεν δεσμεύουν το Συμβούλιο Τμήματος στην λήψη της απόφασής για το θέμα αυτό.

6. Η ημερομηνία παρουσίασης και τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής μιας πτυχιακής εργασίας καθορίζονται με απόφαση του Συμβουλίου του τμήματος μετά από σχετική εισήγηση του Προϊσταμένου. Η ημερομηνία αυτή θα πρέπει να απέχει τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσης των κατά το νόμο προβλεπόμενων αντιτύπων στη Γραμματεία του τμήματος. Τα αντίτυπα αυτά είναι τέσσερα (4) δηλαδή, ένα (1) για τον εισηγητή, δύο (2) για τους εξεταστές και ένα (1) για το τμήμα. Σε ειδικά γραπτά αιτιολογημένες περιπτώσεις η προθεσμία αυτή είναι δυνατό να συντημηθεί κατά την κρίση του Προϊσταμένου και μετά από σύμφωνη γνώμη του επόπτη καθηγητή.

7. Κατοχύρωση θέματος πτυχιακής εργασίας επιτρέπεται μόνο σε σπουδαστές που βρίσκονται τουλάχιστον στο έκτο (6^ο) εξάμηνο σπουδών τους.

8. Η παρουσίαση των πτυχιακών εργασιών είναι δημόσια και γίνεται στην αίθουσα συνεδριάσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας. Ο σπουδαστής που παρουσιάζει την πτυχιακή του εργασία θα πρέπει να έχει περάσει με επιτυχία το μάθημα "Σεμινάριο Τελειοφοίτων" του Ζ' εξαμήνου.

9. Ο προσδιορισμός εξέτασης των πτυχιακών εργασιών θα γίνεται στο πρώτο Συμβούλιο τμήματος κάθε μήνα και θα γνωστοποιείται άμεσα από τη Γραμματεία του τμήματος.

Κοινό θέμα πτυχιακής εργασίας μπορεί να ανατεθεί και σε ομάδα μέχρι τριών (3) σπουδαστών με ταυτόχρονη κατανομή της εργασίας σε κάθε σπουδαστή.

Σε περίπτωση έλλειψης μελών του Ε.Π. συναφούς ειδικότητας στο ίδιο τμήμα, η επιτροπή συμπληρώνεται από μέλη άλλου τμήματος ή Γενικού τμήματος, που έχουν συνάφεια με το αντικείμενο. Τα μέλη της επιτροπής παρακολουθούν την παρουσίαση της εργασίας και υποβάλλουν διευκρινιστικές και εξεταστικές ερωτήσεις, ώστε να διαμορφώσουν άποψη για

την ορθότητα και την πληρότητα της λύσης που δόθηκε στο πρόβλημα και για το βαθμό συμμετοχής καθενός από τους συμμετέχοντες στην επεξεργασία του θέματος σπουδαστές.

Τα μέλη της επιτροπής εξέτασης της πτυχιακής εργασίας αποφασίζουν, κατά πλειοψηφία, ύστερα από πρόταση του επιβλέποντα εκπαιδευτικού, για το βαθμό που θα δοθεί στην πτυχιακή εργασία ή σε καθένα από τους συμμετέχοντες στην ομάδα επεξεργασίας ξεχωριστά. Σε περίπτωση που η πτυχιακή εργασία δίνεται σε περισσότερους από έναν σπουδαστές, τότε η βαθμολογία τίθεται χωριστά για κάθε ένα σπουδαστή.

Σε περίπτωση που μια πτυχιακή εργασία κριθεί ελλιπής, αναπέμπεται για συμπληρωματική επεξεργασία, οπότε επαναλαμβάνεται η διαδικασία υποβολής και παρουσίασης.

Όπως γνωρίζουμε οι πτυχιακές εργασίες των σπουδαστών του τμήματός μας φυλάσσονται στην Βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου.

Τα θέματα των πτυχιακών εργασιών ποικίλλουν. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποια από αυτά:

- ♦ Συνεταιριστικά θέματα όπως : Συνεταιρισμοί όλων των ειδών και η συμβολή τους σε κάθε περιοχή π.χ. Ημαθίας, Συνεταιριστικό Κίνημα.
- ♦ Ειδικοί συνεταιρισμοί και Αγροτική Οικονομία.
- ♦ Οικονομικά θέματα όπως: Χρηματιστήριο, Τράπεζες, Παραοικονομία, Οικονομική Νομισματική Ένωση.
- ♦ Θέματα που αφορούν το εργασιακό περιβάλλον όπως: Εργασιακές σχέσεις.
- ♦ Πολιτιστικά θέματα όπως: Η Πολιτιστική Ένωση της Ευρώπης.
- ♦ Θέματα για το περιβάλλον , το εμπόριο , τη βιομηχανία.
- ♦ Τέλος έχουν εκπονηθεί πολλές πτυχιακές με θέματα που έχουν σχέση με : Management, Marketing, Δημόσιες Σχέσεις, Διαφήμιση και άλλα παρόμοια.

Όσον αφορά την πρακτική άσκηση, όλοι οι σπουδαστές υποχρεούνται να πραγματοποιήσουν εξάμηνη πρακτική άσκηση αφού αυτή, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη του πτυχίου τους.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση διαρκεί έξι (6) μήνες ή εβδομήντα (7) ημερολογιακές εβδομάδες πενθήμερης εργασίας και

πραγματοποιείται μετά το τελευταίο εξάμηνο σπουδών (Η) και όταν ο σπουδαστής έχει παρακολουθήσει με επιτυχία τα 2/3 του συνόλου των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και με την προϋπόθεση ότι στα οφειλόμενα μαθήματα δεν περιλαμβάνονται μαθήματα ειδικότητας.

Οι σπουδαστές του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε. μπορούν να κάνουν την πρακτική τους άσκηση στους εξής τομείς:

- α) στο Δημόσιο Τομέα, όπως για παράδειγμα σε εφορία,
- β) στον Ιδιωτικό Τομέα, δηλαδή σε οποιαδήποτε ιδιωτική επιχείρηση ή ταξιδιωτικό γραφείο ή ασφαλιστική εταιρεία, αρκεί να αναπτύσσουν δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο ή τα μαθήματα που έχουν διδαχθεί στα επτά (7) εξάμηνα σπουδών,
- γ) σε Συνεταιρισμούς καθώς και σε οποιαδήποτε συνεταιριστική οργάνωση ή ένωση,
- δ) σε δημοτικές επιχειρήσεις,
- ε) στον ιδιωτικό επιχορηγούμενο τομέα και αλλού.

Η πρακτική άσκηση είναι πολύ σημαντική, αφού γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ θεωρίας και πράξης, συνδέει την εκπαίδευση με την παραγωγή.

Ειδικότερα η πρακτική άσκηση αποσκοπεί:

- α) στην ενημέρωση των ασκουμένων για τη διάρθρωση και λειτουργία των μονάδων παραγωγής ή υπηρεσιών, για τους κοινωνικούς, οικονομικούς και τεχνολογικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις συνθήκες εργασίας, καθώς και στην ενεργό συμμετοχή των ασκουμένων στις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής ή παροχής υπηρεσιών.
- β) στο συσχετισμό των θεωρητικών και εργαστηριακών γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών, με τα προβλήματα των χώρων εφαρμογής.
- γ) στην επαφή του τμήματός μας με τους χώρους παραγωγής (ειδικά τους συνεταιρισμούς) και εφαρμοσμένης έρευνας για τη δημιουργία αμφίδρομης σχέσης μεταξύ τους.

Οι σπουδαστές δε θα μπορούν να κάνουν την πρακτική τους άσκηση αν προηγουμένως δεν το γνωστοποιήσουν στο τμήμα (στην περίπτωση που βρίσκουν μόνοι τους τη θέση για πρακτική άσκηση).

Συγκεκριμένα η έναρξη της πρακτικής άσκησης προϋποθέτει τις εξής διαδικασίες:

Καταρχήν ο σπουδαστής θα πρέπει να πάρει μια βεβαίωση αποδοχής από τον εργοδότη ή τον προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας, όπου θα βεβαιώνει ότι δέχεται να γίνει η πρακτική άσκηση του σπουδαστή και θα αναφέρει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης της πρακτικής.

Κατόπιν ο σπουδαστής συμπληρώνει τη σχετική αίτηση για την έναρξη της πρακτικής άσκησης και την καταθέτει στο τμήμα. Τότε η γραμματεία, προκειμένου να γίνει η έναρξη της πρακτικής άσκησης του σπουδαστή ή σπουδάστριας, πρέπει να παρέχει σχετική βεβαίωση στο σπουδαστή (την οποία παραδίδει στην υπηρεσία άσκησής του) και στην οποία θα φαίνεται:

- α) η σπουδαστική κατάσταση (τμήμα, εξάμηνο σπουδών)
- β) το σύνολο της υποχρέωσης του για πρακτική άσκηση
- γ) το χρόνο της πρακτικής άσκησης, έτσι ώστε οι υπηρεσίες να γνωρίζουν την ακριβή ημερομηνία που θα ασκηθεί ο σπουδαστής και να κάνουν το σχετικό προγραμματισμό.

Υπάρχει ειδική Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης την οποία αποτελούν τρεις διδάσκοντες καθηγητές του τμήματος, οι οποίοι σήμερα (2001) είναι: η κ. Μ.Αλεξοπούλου, ο κ.Δ.Φύλακτος και ο κ.Χρ.Τζίνας. Για την πρακτική άσκηση κάθε σπουδαστή/στριας ορίζεται ένας επόπτης καθηγητής.

Επιπλέον η γραμματεία του τμήματος δίνει στο σπουδαστή τις συμβάσεις εργασίας που αφορούν τα τρία συμβαλλόμενα μέρη και υπογράφονται από αυτά, δηλαδή το σπουδαστή, την υπηρεσία και το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. καθώς επίσης και το βιβλίο πρακτικής άσκησης. Στη συνέχεια παραθέτουμε τη σύμβαση της πρακτικής άσκησης των σπουδαστών:

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
 ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
 ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ Τ.Ε.Ι.

Μεταξύ της επιχείρησης... ..
 Που εκπροσωπείται από τον κ.
 Και του προϊστάμενου του Τμήματος
 Της Σχολής του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου ή του
 Εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου του και σύμφωνα με την κοινή απόφαση Ε5/1797/20-3-86
 (Φ.Ε.Κ. 183/τ.Β' /14-04-86), όπως τροποποιήθηκε με την Ε5/4825/16-6-86(Φ.Ε.Κ.
 453/τ.Β'/16-07-86) των υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εργασίας,
 συνάπτεται Ειδική Σύμβαση Εργασίας, για την πρακτική άσκηση τ... σπουδαστ.....
του.....

Με τους παρακάτω όρους :

1. Ασκούμ.... Στο χώρο της εργασίας τ... , υποχρεούται να ακολουθεί το ωράριο λειτουργίας της επιχείρησης, τους κανονισμούς ασφαλείας και εργασίας καθώς και κάθε άλλη ρύθμιση ή κανονισμό που ισχύει για το προσωπικό της επιχείρησης. Για την συμμόρφωση τ... ασκούμεν... τα παραπάνω, ισχύουν τα αναφερόμενα στην παράγραφο 4 εδάφ. α , της Ε5/1797/86 κοινής απόφασης.
2. Η πρακτική άσκηση και συνεπώς και η Ειδική αυτή Σύμβαση, λήγουν αυτοδικαίως, με το πέρας της υποχρέωσης για άσκηση τ..... σπουδαστ...
3. στα πλαίσια της κοινωνικής τ..... αποστολής αλλά και των δυνατοτήτων τ... , υποχρεούται να συμβάλλει, κατά τον καλύτερο τρόπο, στην αρτιότερη εκπαίδευση τ..... ασκούμ..... Και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 4 εδάφ.γ , της Ε5/1797/86 κοινής απόφασης.
4. Το αντικείμενο απασχόλησης του ασκούμενου είναι.....

5. Η επιχείρηση οφείλει να απασχολήσει τ... ασκούμεν.... στα πλαίσια του περιγράμματος πρακτικής άσκησης της ειδικότητας τ.... και σε συνεργασία με την επιτροπή πρακτικής άσκησης Τμήματος προέλευσης τ..... ασκούμεν.....
6. Το τμήμα προέλευσης τ... ασκούμεν.... Οφείλει να φροντίσει για την πρόσθετη ενημέρωση και εκπαίδευση τ.... σε θέματα εργασίας.
7. ασκούμεν.... δέχεται όλους τους όρους της παρούσας Ειδικής Σύμβασης και την προσυπογράφει.
 Η παρούσα Ειδική Σύμβαση συντάχθηκε σε τρία αντίγραφα, ένα για την επιχείρηση, ένα για το τμήμα προέλευσης τ... ασκούμεν.... και ένα για τ... ασκούμεν σπουδαστή.

...../...../.....

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ

.....

.....

ΠΡΟΣΥΠΟΓΡΑΦΕΙ

... ασκούμεν.....

Σπουδαστ.....

.....

Όλες οι δραστηριότητες που αναπτύσσουν οι σπουδαστές στη διάρκεια της άσκησής τους, τις καταγράφουν στο ειδικό βιβλίο, το οποίο στο τέλος της άσκησης κατατίθεται στο τμήμα μαζί με σχετικές εκθέσεις του εποπτεύοντος καθηγητή και του στελέχους της Επιχείρησης με βάση τις οποίες ακολουθεί κρίση για την επιτυχία της άσκησης ή μη.

Τέλος αφού ετοιμαστούν τα πρακτικά και η βεβαίωση της πρακτικής άσκησης του σπουδαστή πρωτοκολληθεί, καταχωρείται στον φάκελο του σπουδαστή και μετά απομένει μόνο η ορκώμοσά.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι πραγματικά ο θεσμός της πρακτικής άσκησης είναι πολύ σημαντικός, αφού οι σπουδαστές έρχονται σε άμεση επαφή με το αντικείμενο σπουδών τους για έξι (6) μήνες αλλά και γιατί η αξιολόγηση των ασκουμένων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την ευκολότερη και καλύτερη εύρεση εργασίας!

Σ' αυτό το σημείο κρίνουμε αναγκαίο να αναφέρουμε ότι οι σπουδαστές του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε., όπως και όλων των τμημάτων του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, μπορούν μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης να έρθουν σε επαφή με κάποιες εταιρίες ή συνεταιρισμούς και έτσι διευκολύνονται ιδιαίτερα στη διαδικασία εξεύρεσης εργασίας ανάλογη με τα προσόντα τους. Αυτός άλλωστε είναι και ο σκοπός του Γραφείου Διασύνδεσης.

Ο θεσμός αυτός αποτελούσε πάγιο αίτημα της κοινότητας του Τ.Ε.Ι. και τελικά συστήθηκε το 1996. Μέχρι σήμερα η λειτουργία του έχει συμβάλει καθοριστικά στην εξεύρεση των απαραίτητων θέσεων για την πρακτική άσκηση των σπουδαστών σε επιχειρήσεις της ειδικότητάς τους.

Επιπλέον το Γραφείο Διασύνδεσης ενημερώνει τους σπουδαστές αλλά και το Εκπαιδευτικό Προσωπικό για τα ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα, δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες για τα Ευρωπαϊκά Εκπαιδευτικά Προγράμματα SOCRATES, ERASMUS, LEONARDO DA VINCI αλλά και για μεταπτυχιακές σπουδές και υποτροφίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η ηλεκτρονική του διεύθυνση στο Internet είναι: career@teimes.gr

Οι πτυχιούχοι του τμήματος Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εκμεταλλεύσεων έχουν τη δυνατότητα και εφόσον δεν επιθυμούν να ασκήσουν το δικαίωμα συνέχισης των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό τμήμα που οργανώνεται από Πανεπιστήμιο του εσωτερικού ή του εξωτερικού, μετά

από κατατακτήριες εξετάσεις, να καταταχθούν στο γ' τυπικό εξάμηνο σπουδών σε όλα τα τμήματα ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ και ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ των Πανεπιστημίων καθώς και σε όλα τα Τμήματα:

1. του ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, (εκτός από τα τμήματα ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ),
2. του ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, (εκτός από τα τμήματα ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ),
3. του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ,
4. του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ,
5. της ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ (εκτός από το τμήμα ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ)
6. στο τμήμα ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ του ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
7. στο τμήμα ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ του ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
8. στο τμήμα ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
9. στο τμήμα ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ του ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ
10. σε όλα τα τμήματα του ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, στο τμήμα ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ του ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ και στο τμήμα ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ του ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Εξεταζόμενα μαθήματα για τα τμήματα του ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ και τα τμήματα ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ είναι τα εξής:

- α) Συνταγματικό Δίκαιο,
- β) Πολιτική Επιστήμη και
- γ) Γενική Κοινωνιολογία.

Για τα υπόλοιπα τμήματα τα εξεταζόμενα μαθήματα είναι:

- α) Εισαγωγή στην Οικονομική
- β) Μαθηματικά και
- γ) Οικονομική των επιχειρήσεων I

Εξεταζόμενα, τέλος, μαθήματα για τα τμήματα ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ είναι:

- α) Γενικά Μαθηματικά,
- β) Φυσική και
- γ) Οργανική και Ανόργανη Χημεία.

Τέλος, σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα ΥΠ'ΑΡΙΘΜΟΝ 107 (ΦΕΚ Α' 46/10-2-1989)

ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΘΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

1. Οι πτυχιούχοι του τμήματος Διοίκησης Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εκμεταλλεύσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων με βάση τις εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις τους ασχολούνται είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες είτε αυτοδύναμα με την επιστημονική διαχείριση και διοίκηση Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Επιχειρήσεων, τη διακίνηση, εμπορία και διαχείριση συνεταιριστικών προϊόντων, συνεταιριστικών εφοδίων και μηχανημάτων.

2. Οι πτυχιούχοι του τμήματος έχουν δικαίωμα απασχόλησης ως στελέχη μονάδων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα όπως αυτός προσδιορίζεται από τις διατάξεις που κάθε φορά ισχύουν είτε ως αυτοαπασχολούμενοι σε όλο το φάσμα της διαχείρισης και διοίκησης των συνεταιριστικών εκμεταλλεύσεων και μονάδων.

Α) Ειδικότερα μπορούν να απασχοληθούν ως στελέχη:

α) Στις πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις του Αγροτικού συνεταιριστικού τομέα και για οποιαδήποτε θέση εργασίας διοίκησης.

β) Στις επιχειρήσεις των συνεταιρισμών παραγωγής, διαχείρισης, μεταποίησης, διακίνησης των προϊόντων με όποια μορφή και αν είναι οργανωμένες.

γ) Στους συνεταιρισμούς και κοινοπραξίες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

δ) Σε όλους τους συνεταιρισμούς και τις οργανώσεις (πρωτοβάθμιες κ.λ.π.) του αστικού τομέα.

- ε) Στις κάθε μορφής συνεταιριστικές εκμεταλλεύσεις.
 - στ) Στις εταιρείες που ιδρύουν οι συνεταιρισμοί σε άλλους φορείς.
 - ζ) Στις Τράπεζες που ασκούν τη χρηματοδοτική πολιτική προς τους συνεταιρισμούς.
 - η) Στις δημόσιες και διεθνείς υπηρεσίες τις σχετικές με τα συνεταιριστικά θέματα.
 - θ) Συμμετοχή στο Σώμα Ελεγκτών Αγροτικών Συνεταιρισμών και τους οργανισμούς Συνεταιρισμών.
 - ι) Σε ασφαλιστικές δραστηριότητες.
- B) Οι απόφοιτοι του παραπάνω τμήματος ασκούν και τις παρακάτω αρμοδιότητες:
- α) Εισήγηση των στόχων των συνεταιριστικών οργανώσεων με την εκπόνηση σχετικών μελετών καθώς και τους τρόπους επίτευξής τους.
 - β) Εκπόνηση προγραμμάτων ανάπτυξής τους.
 - γ) Καθορισμό των διαγραμμάτων κατανομής του έργου που έχουν να επιτελέσουν.
 - δ) Προσανατολισμό του συνόλου των δραστηριοτήτων στους προκαθορισμένους στόχους.
 - ε) Εκτέλεση προγραμμάτων ανάπτυξης.
- στ) Διεύθυνση επί μέρους οικονομικών μονάδων των συνεταιρισμών.
- ζ) Έλεγχος και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαγραμμάτων και γενικότερα της κίνησης των διαφόρων συνεταιριστικών μονάδων και οργανώσεων.
- κ) Καθορισμό και συντονισμό της διαδικασίας χρηματοδότησης.
- κβ) Ασχολία με διαδικασίες διακανονισμών, τελωνειακές και τραπεζικές διατυπώσεις για εισαγωγές - εξαγωγές των συνεταιριστικών οργανώσεων.
- κγ) Κοστολόγηση των προϊόντων και εργασίας των.

3. Οι πτυχιούχοι του τμήματος εξελίσσονται σε όλο το φάσμα της Διοικητικής ιεραρχίας της σχετικής με τους τομείς της ειδικότητάς τους.

4. Οι πτυχιούχοι του τμήματος απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης σύμφωνα με την κάθε φορά ισχύουσα νομοθεσία. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν ως μέλη ερευνητικών ομάδων σε θέματα της ειδικότητάς τους.

5. Οι πτυχιούχοι του τμήματος με την απόκτηση του πτυχίου τους ασκούν το επάγγελμα, στο πλαίσιο των παραπάνω επαγγελματικών Δικαιωμάτων.

ΣΤ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Οι σπουδές στο τμήμα Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων & Εκμεταλλεύσεων οι οποίες ξεκίνησαν το έτος 1985-1986 γνώρισαν σημαντικές αλλαγές. Αρκεί να αναφέρουμε πως η διάρκεια φοίτησης στην σχολή μας από το 1985 έως το 1997 ήταν συνολικά επτά (7) εξάμηνα (έξι (6) εξάμηνα θεωρητικών μαθημάτων και ένα (1) πρακτικής άσκησης), σε αντίθεση με την παρούσα κατάσταση όπου η συνολική διάρκεια φοίτησης είναι συνολικά οχτώ (8) εξάμηνα (με αύξηση σε επτά (7) εξαμήνων θεωρητικών μαθημάτων και ένα (1) πρακτικής άσκησης).

Το θέμα που πρόκειται να μας απασχολήσει σε αυτό το τμήμα των εργασιών μας είναι το πρόγραμμα σπουδών. Πιστεύουμε πως μέσω των μαθημάτων, που διδάσκεται ένας σπουδαστής, αποκτούνται εφόδια και γνώσεις χρήσιμες για την επαγγελματική του αποκατάσταση και όχι μόνον. Για αυτό το λόγο χρειάζεται να δοθεί η απαιτούμενη προσοχή στο πρόγραμμα σπουδών του τμήματος μας, και ειδικότερα στα μαθήματα που το πλαισιώνουν.

Η συνεταιριστική εκπαιδευτική διαδικασία κάθε μαθήματος περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις παρακάτω μορφές : θεωρητική (από έδρας διδασκαλία), σεμινάρια, φροντιστηριακές και άλλες μορφές διδασκαλίας, πρακτικές και εργαστηριακές ασκήσεις, ανάθεση εκπόνησης εργασιών ατομικά ή ομαδικά και εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδρομές.

Αναλυτικότερα η παρακολούθηση της θεωρητικής διδασκαλίας για τους σπουδαστές της ΣΣΟΕ τυπικά δεν είναι υποχρεωτική, η προσωπική μας όμως εμπειρία διδάσκει ότι στη συντριπτική πλειοψηφία των μαθημάτων η παρακολούθηση είναι εκείνη η οποία οδηγεί τον σπουδαστή στην επιτυχία.

Ειδικά για το λόγο ότι κατά την θεωρητική διδασκαλία αναπτύσσονται απόψεις και τρόποι σκέψης για την επίλυση των διαφόρων θεμάτων που δεν μπορούν να περιέχονται στα βιβλία και τις σημειώσεις του μαθήματος, γιατί αυτές θα γίνουν ογκώδης και δύσκολα θα μελετούνται.

Επίσης τα σεμινάρια στοχεύουν στην επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων σε μεγαλύτερο βάθος και έκταση με την συνεργασία και την καθοδήγηση του διδάσκοντα και την βοήθεια σχετικής βιβλιογραφίας.

Πολλά από τα μαθήματα συνοδεύονται από πειραματική μελέτη πάνω στην διδακτέα ύλη. Η παρακολούθηση των εργαστηρίων είναι υποχρεωτική και για να κριθεί κάποιος σπουδαστής πως πέρασε επιτυχώς το εργαστήριο οφείλει να έχει συμπληρώσει το 80% των ασκήσεων με προβιβάσιμο βαθμό.

Οι εργαστηριακές και πρακτικές ασκήσεις της σχολής μας πραγματοποιούνται περιοδικά σε κατάλληλους χώρους του ΤΕΙ Μεσολογγίου, στους οποίους οι σπουδαστές κάτω από την επίβλεψη και την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού εκπαιδεύονται κατά ομάδες στην εφαρμογή θεωρητικών, επαγγελματικών ή τεχνολογικών μεθόδων, στον εθισμό στην ομαδική εργασία, στη σύνταξη περιγραφικών εκθέσεων κλπ. ώστε να αποκτούν τις κατάλληλες δεξιότητες.

Ο σπουδαστής θεωρητικά επιτρέπεται να παρακολουθήσει όποια μαθήματα του προγράμματος σπουδών επιθυμεί, αρκεί να μην είναι εξαρτώμενα, δηλαδή μαθήματα που για να τα παρακολουθήσει πρέπει να έχει πρώτα παρακολουθήσει με επιτυχία άλλα προαπαιτούμενα μαθήματα.

Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών της σχολής ΣΣΟΕ διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: α) σε γενικά υποχρεωτικά, β) σε προαιρετικά. Ειδικότερα :

α) Γενικά υποχρεωτικά μαθήματα υποδομής και τα βασικά μαθήματα ειδικότητας, τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους τους σπουδαστές του τμήματος.

β) Τα προαιρετικά μαθήματα, είναι μαθήματα γενικής μόρφωσης ή μαθήματα εμπάθυνσης, υποδομής ή διεπιστημονικά.

Το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος ΣΣΟΕ περιλαμβάνει μαθήματα, όπως θα δούμε, σχετικά με την συνεταιριστική οργάνωση και διαχείριση συνεταιρισμών, μαθήματα που διακρίνονται σε συνεταιριστικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς κύκλους καθώς και στα πλαίσια της πληροφορικής και των ξένων γλωσσών.

Τα τυπικά προγράμματα των εξάμηνων σπουδών του τμήματος της ΣΣΟΕ είναι ενδεικτικά και όχι υποχρεωτικά για τους σπουδαστές του Τμήματος. Ο σπουδαστής μπορεί για κάθε διδακτικό εξάμηνο να καταρτίζει την ατομική του δήλωση μαθημάτων (σύμφωνα με τον κανονισμό σπουδών του ΤΕΙ), το οποίο περιλαμβάνει τα μαθήματα που επιθυμεί και πρόκειται να

παρακολουθήσει. Σχετική δήλωση υποβάλλουν στο Τμήμα όλοι οι σπουδαστές ταυτόχρονα με την εγγραφή ή την ανανέωση εγγραφής τους.

Κατά την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος σπουδών του εξαμήνου ο σπουδαστής λαμβάνει υποχρεωτικά πρόνοια, ώστε :

- i. Να μην δηλώνονται μαθήματα, τα προαπαιτούμενα των οποίων δεν έχει παρακολουθήσει με επιτυχία. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τον «στο πτυχίο» σπουδαστή.
- ii. Να μην δηλώνει υποχρεωτικά μαθήματα από εξάμηνο μεγαλύτερο του τυπικού του.
- iii. Σε περίπτωση μικτού μαθήματος δηλώνει απαραίτητα και τα δύο μέρη του μαθήματος (θεωρία – εργαστήριο), εκτός εάν το ένα μέρος το έχει παρακολουθήσει επιτυχώς.
- iv. Το σύνολο των εβδομαδιαίων ωρών που δηλώνει δεν μπορεί να υπερβαίνει το πλήθος των ωρών του προγράμματος σπουδών.

Τέλος, για την διευκόλυνση της κινητικότητας σπουδαστών και εκπαιδευτικού προσωπικού μεταξύ της ΣΣΟΕ και ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του εξωτερικού, είναι δυνατή (με απόφαση του Συμβουλίου του ΤΕΙ), η διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών της ΣΣΟΕ και σε μία άλλη γλώσσα κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία διδάσκεται στο τμήμα. Στους συνεταιριστές διδάσκεται η αγγλική γλώσσα φροντίζοντας τα μελλοντικά στελέχη των συνεταιρισμών να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς.

Αφού αναφερθήκαμε συνοπτικά στο περίγραμμα των σπουδών του τμήματος μας, στην συνέχεια παρατίθεται μια εκτενέστερη αναφορά στο πρόγραμμα σπουδών. Ειδικότερα για την ολοκλήρωση της εικόνας του τμήματος μας πιστεύουμε πως είναι αναγκαίο να αναφερθούμε στον κύκλο των μαθημάτων που το πλαισιώνουν.

Κατόπιν έρευνας ακολουθεί η δήλωση μαθημάτων του έτους 1988-1989, η δήλωση μαθημάτων του έτους 2000-2001 καθώς και επιμέρους ανάλυση και κριτική των μαθημάτων που διδάσκονται στην σχολή μας. Αυτό γίνεται έτσι ώστε να γίνουν αντιληπτές οι αλλαγές που έχουν σημειωθεί κατά καιρούς αλλά και για το λόγο ότι υπάρχουν προοπτικές βελτίωσης του τμήματος της ΣΣΟΕ.

ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΔΗΛΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΟ ΕΤΟΣ 1988—1989.

A/A Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κ	Δ	Ε	Σ	A/A Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κ	Δ	Ε	Σ
1. Μακροοικονομική	Υ	3		3	1. Μακροοικονομική	Υ	3		3
2. Αρχές Γενικής Λογιστικής	Υ	4		4	2. Αρχές Λογιστικής Εταιριών	Υ	4		4
3. Μαθηματικά για οικονομολόγους	Υ	4		4	3. Στατιστική Επιχειρήσεων	Υ	5		5
4. Στοιχεία Αστικού Δικαίου	Υ	3		3	4. Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου	Υ	3		3
5. Εργασιακές Σχέσεις	Υ	3		3	5. Αρχές Διοίκησης	Υ	3		3
6. Οικονομικά Μαθηματικά	Υ	4		4	6. Οργάνωση Γραφείου	Υ	1	2	3
7. Ιστορία και Αρχές Συνεργατισμού	Υ	3		3	7. Ελληνικό Συνεταιριστικό κίνημα	Υ	3		3
8. Ελληνική Οικονομία	Υ	4		4	8. Αγγλικά I	Υ	3	1	4
Σύνολο ωρών εξαμήνου		28		28	Σύνολο ωρών εξαμήνου		25	3	28

A/A Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κ	Δ	Ε	Σ	A/A Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κ	Δ	Ε	Σ
1. Συνεταιριστική Λογιστική	Υ	4		4	1. Χρηματοοικονομική Διοίκηση	Υ	3		3
2. Στοιχεία Εργατικού Δικαίου	Υ	3		3	2. Ανάλυση κόστος - Τιμολόγηση	Υ	3		3
3. Προγραμματισμός Η/Υ I	Υ	2	1	3	3. Διοίκηση Προσωπικού	Υ	4		4
4. Συνεταιριστική Οικονομία	Υ	3		3	4. Λιανικό-Χονδρικό Εμπόριο	Υ	3		3
5. Χρήμα-Γράπεζα -Πίστη	Υ	3		3	5. Προγραμματισμός Η/Υ II	Υ	2	1	3
6. Διοίκηση Συνεταιριστικών Οργανώσεων & Επιχειρήσεων I	Υ	5		5	6. Διοίκηση Συνεταιριστικών Οργανώσεων & Επιχειρήσεων II	Υ	5		5
7. Συνεταιρισμός-Κράτος-Οικονομία	Υ	3		3	7. Διοίκηση παραγωγής	Υ	3		3
8. Αγγλικά II	Υ	3	1	4	8. Αγγλικά III	Υ	3	1	4
Σύνολο ωρών εξαμήνου		26	2	28	Σύνολο ωρών εξαμήνου		26	2	28

A/A Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κ	Δ	Ε	Σ	A/A ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κ	Δ	Ε	Σ
1. Οικονομικός Προγραμματισμός	Υ	4		4	1. Διεθνές Εμπόριο	Υ	3		3
2. Διοίκηση Μάρκετινγκ	Υ	3		3	2. Εισαγωγές - Εξαγωγές	Υ	3		3
3. Προγραμματισμός Η/Υ III	Υ		2	2	3. Διεθνείς Οικον. Οργανισμοί	Υ	2		2
4. Γεωργικοί Συνεταιρισμοί	Υ	4		4	4. Σύστημα Διοικητικών Πληροφοριών (M.I.S.)	Υ	3		3
5. Εμπορικοί - Μεταποιητικοί Κατασκευαστικοί Συν/σμοί	Υ	3		3	5. Δημόσιες Σχέσεις	Υ	3		3
6. Συνεταιριστική Νομοθεσία	Υ	2		2	6. Επιχειρησιακή Έρευνα	Υ	4		4
7. Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί	Υ	3		3	7. Επιχειρησιακές Επικοινωνίες	Υ	5		5
8. Αγροτική Κοινωνιολογία	Υ	3		3	8. Στοιχεία Ευρωπαϊκού Δικαίου	Υ	2		2
9. Αγγλικά Ειδικότητας - Ορολογία	Υ	3	1	4	9. Σεμινάριο Τελειοφοίτων	Υ	3		3
Σύνολο ωρών εξαμήνου		25	3	28	Σύνολο ωρών εξαμήνου		28		28

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ : Δ=Διδασκαλία , Σ= Σύνολο ,
Κ =Κατηγορία μαθημάτων , Υ=Υποχρεωτικό

ΣΥΝΟΛΑ ΩΡΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ - ΣΥΝΟΛΟ
158 10 168

ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΔΗΛΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΟ ΕΤΟΣ 1988-1989

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Ξένη Γλώσσα Ι
Ξένη Γλώσσα ΙΙ
Μικροοικονομική
Γεν. Λογιστική
Λογ.Εταιριών
Προγρ.Η/Υ Ι
Προγρ.Η/Υ ΙΙ
Δ/νση Συν.Οργ.& Επιχ. Ι
Αρχές Διοίκησης

ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ

Ξένη Γλώσσα ΙΙ
Ξένη Γλώσσα ΙΙΙ
Μακροοικονομική
Λογ.Εταιριών
Συν.Λογιστική
Προγρ.Η/Υ ΙΙ
Προγρ.Η/Υ ΙΙΙ
Δ/νση Συν.Οργ.& Επιχ. ΙΙ
Διοίκηση Προσωπικού

ΔΗΛΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2001-2002 ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ

Επώνυμο: _____ Όνομα: _____ Τρέχον Εξαμ.: _____
 Πατρώνυμο: _____ ΑΕΜ: _____
 Εγγραφή: _____ Κατεύθυνση: _____

Κωδ.	Τίτλος	Τύπ.	Εξ.	Κατ.	Χαρ.	Ωρες	Βαθμολογία		Δήλωση		
							Θ.	Ε.	Τ.Β.	Σχόλιο	Θ.
ΔΚ0300	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	Α	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΣ0600	ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Υ	Α	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0200	ΑΡΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	Υ	Α	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0400	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Υ	Α	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0800	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	Υ	Α	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ1000	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	Υ	Α	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ1200	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΠΡ	Α	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2000	ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΠΡ	Α	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ1700	ΙΣΤΟΡΙΑ & ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ	ΕΔ	Α	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2300	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	Υ	Β	ΚΟΡ	Μ	01,Α0,Ε2	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΣ0100	ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Υ	Β	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0300	ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ	Υ	Β	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0600	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ	Υ	Β	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0700	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	Υ	Β	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0300	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ	ΠΡ	Β	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ1100	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΠΡ	Β	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ1300	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ	ΕΔ	Β	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΕΓ0101	ΑΓΓΛΙΚΑ Ι	ΕΓ	Β	ΚΟΡ	Μ	03,Α0,Ε1	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2501	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ Ι	Υ	Γ	ΚΟΡ	Μ	02,Α0,Ε1	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2700	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	Υ	Γ	ΚΟΡ	Θ	05,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΚ0400	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	Γ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ1600	ΧΡΗΜΑ-ΤΡΑΠΕΖΑ-ΠΙΣΤΗ	Υ	Γ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2900	ΣΥΝ/ΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΡ	Γ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0900	ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΡ	Γ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ1300	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ-ΚΡΑΤΟΣ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΕΔ	Γ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ1500	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΕΔ	Γ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΕΓ0102	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙ	ΕΓ	Γ	ΚΟΡ	Μ	03,Α0,Ε1	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2502	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ ΙΙ	Υ	Δ	ΚΟΡ	Μ	01,Α0,Ε2	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΚ0500	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	Δ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΣ0400	ΔΙΟΙΚΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	Υ	Δ	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΣ0700	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΝ	Υ	Δ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0500	ΛΙΑΝΙΚΟ - ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	Υ	Δ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2100	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΓΡ. ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΠΡ	Δ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΣ0500	ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΠΡ	Δ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ1400	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	ΕΔ	Δ	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΕΓ0103	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ	ΕΓ	Δ	ΚΟΡ	Μ	03,Α0,Ε1	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0200	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	Υ	Ε	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2503	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ ΙΙΙ	Υ	Ε	ΚΟΡ	Ε	00,Α0,Ε2	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΣ0300	ΔΙΟΙΚΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	Υ	Ε	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ0100	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ - ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ	Υ	Ε	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2450	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ-ΠΡΩΤΟΒΟΥ...	ΠΡ	Ε	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2800	ΣΥΝΧΡΟΝΕΣ ΣΥΝΕΤ/ΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΡ	Ε	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0400	ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	ΕΔ	Ε	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ1400	ΕΜΠ. ΜΕΤΑΠ/ΚΟΙ - ΚΑΤ/ΚΟΙ ΣΥΝ/ΜΟΙ	ΕΔ	Ε	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΚ0700	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΕΔ	Ε	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΕΓ0104	ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ - ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΕΓ	Ε	ΚΟΡ	Μ	03,Α0,Ε1	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0800	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	Υ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0900	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΌΡΙΟ	Υ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		

Κωδ.	Τίτλος	Τύπ.	Εξ.	Κατ.	Χαρ.	Ωρες	Βαθμολογία			Δήλωση		
							Θ.	Ε.	Τ.Β.	Σχόλιο	Θ.	Ε.
ΓΕ1500	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	Υ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	05,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ1600	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	Υ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ3000	ΣΥΣΤΗΜΑ Δ/ΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (MIS)	Υ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΚ0600	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΚ0200	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	ΠΡ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0501	Δ/ΝΣΗ ΣΥΝ/ΚΩΝ ΟΡΓ. & ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ Ι	ΕΔ	ΣΤ	ΚΟΡ	Θ	05,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0700	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Υ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ1100	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ	Υ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2600	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ	Υ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΣ0200	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	Υ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΟΛ1200	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	Υ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	04,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ2200	ΝΕΑ ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΠΡ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΔΚ0100	ΔΙΚΑΙΟ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛ.	ΠΡ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	02,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ0502	Δ/ΝΣΗ ΣΥΝ/ΚΩΝ ΟΡΓ. & ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ ΙΙ	ΕΔ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	05,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		
ΓΕ1900	ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	ΕΔ	Ζ	ΚΟΡ	Θ	03,Α0,Ε0	-	-		ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ		

Ο/Η σπουδαστής/δάστρια _____

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Σ.Σ.Ο.Ε.

1. ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ(Α)

Εισαγωγή στην Μικροοικονομική Ανάλυση (τιμές και κατανομή πόρων): Προσφορά, ζήτηση, τιμές, προσφορά και παραγωγικό κόστος. Μορφές αγοράς. Παραγωγή προϊόντων και ζήτηση παραγωγικών συντελεστών. Προσδιορισμός των τιμών των προϊόντων και των συντελεστών παραγωγής.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Δ.Ντόβας

Βιβλίο: «Εισαγωγή στη σύγχρονη Μικροοικονομική», Πετράκη –Κώττη.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ(Α)

Απλός τόκος. Προεξόφληση. Γραμμάτια ισοδύναμα. Ανατοκισμός. Ράντες. Δάνεια.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Π.Βάθη

Βιβλίο:«Μαθηματικά για τον τομέα Διοίκησης & Οικονομίας»,Μ.Βόσκογλου

3. ΑΡΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ(Α)

Ανάλυση λογαριασμών λογιστικού κλάδου. Πρακτική με προβλήματα. Γενικό Καθολικό.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Δ. Λιαπίκος

Βιβλίο:«Γενική Λογιστική», Κοντάκου

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ(Α)

Εισαγωγή στην επιστήμη του δικαίου. Γενικές αρχές του αστικού δικαίου. Στοιχεία ενοχικού και εμπράγματος δικαίου.

Καθηγήτρια Εφαρμογών: Ο.Κουσουρή

Βιβλίο:«Στοιχεία Αστικού Δικαίου», Α.Βάρκα-Αδάμη

5. ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ(Α)

Ο κοινωνικός ρόλος της εργασίας. Το άτομο μέσα στο εργασιακό του περιβάλλον. Ψυχολογικές επιδράσεις του εργασιακού περιβάλλοντος στον άνθρωπο. Ψυχολογικά προβλήματα της οργάνωσης. Δυναμική της οργάνωσης και η επίδραση της στη συμπεριφορά του ατόμου. Ψυχολογικές επιδράσεις της αποκέντρωσης στο άτομο. Εργασιακές ομάδες. Συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Ε. Τασοπούλου

Σημειώσεις:«Εργασιακές Σχέσεις», Ε.Τασοπούλου

6. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ(A)

Περιγραφική ανάλυση της σύγχρονης οικονομικής κατάστασης της Ελλάδας. Επισκόπηση των διαφόρων μεταβλητών που ασκούν επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη της. Εξέταση των κυβερνητικών οικονομικών στόχων, της πολιτικής που ακολουθείται για την επίτευξη τους καθώς επίσης των κανόνων εφαρμογής.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Γ. Πάνου

Σημειώσεις: «Ελληνική Οικονομία», Β. Πατρώνη

7. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ(A)

Εισαγωγή από τον συνεργατισμό στον συνεταιρισμό. Πηγές και ανάπτυξη της Συνεταιριστικής Ιδέας. Οι συνεταιρισμοί σαν όργανα αυτοβοήθειας. Είδη συνεταιρισμών. Συνεταιρισμοί και αγροτική μεταρρύθμιση. Οικονομική δραστηριότητα των συνεταιρισμών. Οι συνεταιρισμοί πρότυπα σχολεία δημοκρατίας. Διεθνείς συνεταιριστικές ενώσεις.

Επίκουρος Καθηγητής: Δ. Καπογιάννης

Βιβλίο: «Συνεταιρισμοί Ιστορία-Φιλοσοφία-Αποστολή», Σ. Μαριάδη

8. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ(B)

Εισαγωγή στην Μακροοικονομική ανάλυση(απασχόληση, τιμές και οικονομική σταθερότητα) : Μέτρηση οικονομικής δραστηριότητας. Εισόδημα και θεωρία της απασχόλησης. Ανισορροπία εισοδήματος και απασχόλησης. Το νομισματικό σύστημα. Νομισματική πολιτική. Μακροοικονομική σταθεροποίηση. Οικονομική ανάπτυξη.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Δ. Καρατζά

Βιβλίο: «Εισαγωγή στη Σύγχρονη Μακροοικονομική», Α. και Γ. Κώττη

9. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ(B)

Μαθηματικές τεχνικές και η εφαρμογή τους σε διάφορα πεδία στη μικροοικονομία και διοίκηση (συναρτήσεις μιας και δυο μεταβλητών απαντούμενων στην οικονομία και διοίκηση). Εφαρμογές μαθηματικών στην οικονομική και στη διοίκηση. Μεγιστοποίηση και ελαχιστοποίηση συναρτήσεων. Μήτρες : Ορίζουσες. Γραμμικά συστήματα. Γραμμικά προγράμματα. Γραμμικός οικονομικός προγραμματισμός. Συνδυαστική, Ολοκλήρωση.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Β. Μπότα

Βιβλίο: «Μαθηματικά για τον τομέα Διοίκησης & Οικονομίας», Μ. Βόσκογλου

10. ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ(Β)

Λογιστική εταιρειών. Περιπτώσεις ομαλής και ανώμαλης διακοπής της λειτουργίας τους. Μετατροπές, συγχωνεύσεις. Λογιστική παραγγελίας και αντιπροσωπείας.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Γ. Πάνου

Σημειώσεις: «Λογιστική Εταιρειών», Δ. Λιαπικού

11. ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ(Β)

Φύση και περιεχόμενο της διοίκησης. Ανάλυση της διοικητικής δραστηριότητας : Προγραμματισμός, Οργάνωση, Καθοδήγηση, Έλεγχος.

Καθηγητής Εφαρμογών: Δ. Φύλακτος

Σημειώσεις: «Αρχές Διοίκησης», Δ. Φύλακτου

12. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ(Β)

Οργάνωση γραφείου, εξοπλισμός. Προγραμματισμός εργασίας. Έλεγχος λειτουργικών δαπανών. Εποπτεία προσωπικού. Διαπροσωπικές σχέσεις. Οργάνωση και διεύθυνση αρχείου.

Αρχειοθέτηση, διατήρηση, διακίνηση και καταστροφή αρχείων. Μικροφωτογράφιση αρχείων. Συστήματα ταξινόμησης. Εξάσκηση στη χρήση μηχανών γραφείου.

Καθηγητής Εφαρμογών: Δ. Φύλακτος (Θεωρία)

Βιβλίο: «Οργάνωση Γραφείου», Ε. Θεοδωράτου

Καθηγητής Εφαρμογών: Δ. Φύλακτος (Εργαστήριο)

Εργαστηριακός Συνεργάτης: Ν. Σιαμάντας

Σημειώσεις: «Οργάνωση Γραφείου», Δ. Φύλακτου

13. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ(Β)

Εισαγωγή. Μορφές συνεταιριστικής οργάνωσης του ελληνικού λαού πρὶν τον εικοστό αιώνα. Η πρώτη εμφάνιση του συνεταιρισμού στην Ελλάδα. Ο νόμος 602/1914 αφετηρία της συνεταιριστικής κίνησης στην Ελλάδα. Η εξελικτική πορεία του συνεταιριστικού κινήματος στην Ελλάδα, πρὶν και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Σκοποί και διάρθρωση των Ελληνικών συνεταιρισμών. Ενδοσυνεταιριστικές αδυναμίες και προβλήματα. Εξωσυνεταιριστικές επιδράσεις. Τάσεις και προοπτικές.

Επίκουρος Καθηγητής: Β. Πολίτης

Σημειώσεις: «Ελληνικό Συνεταιριστικό Κίνημα», Β. Πολίτη

14. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ(Γ)

Εισαγωγή, συλλογή, επεξεργασία, κατάταξη στατιστικών στοιχείων. Παρουσίαση στατιστικών στοιχείων. Περιγραφικά στατιστικά μέτρα (κεντρικής τάσης και θέσης, διασποράς, ασυμμετρίας, κύρτωσης). Στοιχεία θεωρίας πιθανοτήτων θεωρητικές κατανομές(διωνυμική,Poisson,κανονική) Στατιστικά συμπεράσματα (εκτίμηση παραμέτρων και έλεγχοι στατιστικών υποθέσεων). Αριθμοδείκτες. Παλινδρόμηση και συσχέτιση. Ανάλυση χρονολογικών σειρών (προσδιορισμός τάσης, εποχικών κυμάνσεων και κυκλικών κυμάνσεων).

Επιστημονικός Συνεργάτης: Χρ.Αποστολόπουλος

Σημειώσεις:«Περιγραφική Στατιστική Επιχειρήσεων»,Χρ.Αποστολόπουλου

15. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ Ι (Γ)

Εισαγωγή στις έννοιες της επεξεργασίας δεδομένων στο HARDWARE, στο SOFTWARE στα συστήματα. Προετοιμασία και αντιπροσώπευση των δεδομένων. Βοηθητικές μνήμες. Κύρια μνήμη και κεντρική μονάδα επεξεργασίας. Κατάταξη των Η/Υ. Μίνι και μικροϋπολογιστές. Η γλώσσα προγραμματισμού Basic.

Εργαστηριακός Συνεργάτης: Κ.Λαβίδας

Βιβλίο:«Μάθετε τα Ελληνικά WINDOWS 98», Εκδόσεις Κλειδάριθμος

16. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ(Γ)

Γενικό μέρος. Δίκαιο αξιόγραφων. Δίκαιο των εμπορικών εταιρειών. Στοιχεία πτωχευτικού δικαίου.

Καθηγήτρια Εφαρμογών: Ο. Κουσουρή

Βιβλίο:«Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Γ.Μεντή

17. ΧΡΗΜΑ-ΤΡΑΠΕΖΑ-ΠΙΣΤΗ(Γ)

Γενικά για το χρήμα. Πιστωτική αγορά. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελλάδας. Η προσφορά χρήματος. Οργάνωση της νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής στην Ελλάδα. Θεωρίες για την ζήτηση χρήματος.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Β. Μπαρμπετάκης

Σημειώσεις:«Χρήμα-Πίστη-Τράπεζα», Γρ. Γκίκα

18. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ-ΚΡΑΤΟΣ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ(Γ)

Εισαγωγή. Η ιδεολογική θέση των συνεταιρισμών και η χρήση τους με το κοινό. Προβλήματα ανταγωνισμού. Επιχειρησιακά προβλήματα. Το νομικό

τους υπόβαθρο. Συνεταιρισμοί και κράτος. Η σχέση τους με την μη συνεταιριστική οικονομία. Προοπτικές.

Επίκουρος Καθηγητής: Δ.Καπογιάννης

Βιβλίο: «Συνεταιριστικός Τρόπος Παραγωγής», Κ.Χαραλάμπους

19. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ(Γ)

Εισαγωγή. Αντικείμενο της συνεταιριστικής οικονομίας. Διακρίσεις συνεταιριστικών μονάδων. Βασικές επιδιώξεις τους. Δυναμικότητα των συνεταιριστικών επιχειρήσεων. Κεφάλαιο και περιουσιακά στοιχεία. Κόστος και κοστολόγηση. Τα έσοδα των συνεταιριστικών επιχειρήσεων. Προβλήματα χρηματοδότησης, προβλέψεις, προγραμματισμός δράσης των συνεταιριστικών επιχειρήσεων. Έλεγχος.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Κ.Χαραλάμπους

Σημειώσεις: «Συνεταιριστική Οικονομία», Β. Πατρώνη

20. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ II (Δ)

Εισαγωγή στην τηλεπεξεργασία SOFTWARE. Σχεδιασμός προγράμματος. Το λειτουργικό σύστημα. Ανάλυση και σχεδιασμός συστήματος. Πληροφοριακά συστήματα στους οργανισμούς. Συστήματα τηλεπεξεργασίας.

Εργαστηριακός Συνεργάτης: Γ.Πασχάλης

Βιβλίο θεωρίας: «Ο Σύγχρονος Κόσμος των Υπολογιστών», Η.Λυπιτάκη

Βιβλίο Εργαστηρίου: «Ελληνικό Office 97 εύκολα», Εκδόσεις Γκιούρδα

21. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (Δ)

Γενικό μέρος. Ατομικό εργατικό δίκαιο. Συλλογικό εργατικό δίκαιο.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Ε. Τασοπούλου

Βιβλίο: «Στοιχεία Εργατικού Δικαίου», Γ. Μεντή

22. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ(Δ)

Ανάλυση του προβλήματος της ανθρώπινης συμπεριφοράς στον επιχειρησιακό χώρο. Η επιχείρηση σαν ολοκληρωμένο κοινωνικό σύστημα και ταυτόχρονα σαν περιβάλλον υποκίνησης του ανθρώπινου δυναμικού. Φύση, περιεχόμενο και τυπολογία της καθοδήγησης στον επιχειρησιακό χώρο. Συστήματα αμοιβής εργασίας. Συστήματα συμμετοχής των εργαζομένων στο οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης. Το πρόβλημα του «δίκαιου μισθού». Η πολιτική των αμοιβών. Διαδικασία στελέχωσης του εργατικού δυναμικού στον επιχειρησιακό χώρο. Εφαρμογή

εκπαιδευτικών και μετεκπαιδευτικών προγραμμάτων. Εξέλιξη προσωπικού.

Καθηγητής Εφαρμογών: Δ. Φύλακτος

Σημειώσεις: «Διοίκηση Προσωπικού», Δ. Φύλακτου

23. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ(Δ)

Εισαγωγικές έννοιες. Η αποτίμηση της επιχείρησης. Προσδιορισμός κόστους κεφαλαίου. Καθορισμός της άριστης χρηματοδότησης διάρθρωσης της επιχείρησης. Μερισματική πολιτική.

Πηγές χρηματοδότησης των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Αξιολόγηση επενδυτικού έργου «χαρτοφυλακίου», επενδύσεων, μετοχικών και ομολογιακών τίτλων.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Δ. Ντόβας

Σημειώσεις: «Χρηματοοικονομική Διοίκηση», Δ. Ντόβα

24. ΛΙΑΝΙΚΟ-ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ(Δ)

Εισαγωγή . Ταξινόμηση των επιχειρήσεων λιανικού και χονδρικού εμπορίου. Διεύθυνση και εποπτεία του προσωπικού που απασχολείται σε αυτές. Προμήθειες εμπορευμάτων . Προγραμματισμός και έλεγχος αποθεμάτων. Διεύθυνση καταστημάτων λιανικών και χονδρικών πωλήσεων. Προβολή των προϊόντων. Εξυπηρέτηση πελατών. Νομοθεσία που επηρεάζει το λιανικό και το χονδρικό εμπόριο.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Χρ. Σούφρας

Σημειώσεις: «Λιανικό – Χονδρικό Εμπόριο», Ι. Σωτηρόπουλου

25. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ(Δ)

Εισαγωγή. Τα νομικά χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών. Φορολογικές διατάξεις που αφορούν τους συνεταιρισμούς. Διατάξεις Κ.Φ.Σ. Βιβλία που η ειδική νομοθεσία υποχρεώνει τους συνεταιρισμούς να τηρούν. Εγγραφές σύστασης, αύξηση και ελάττωση κεφαλαίου. Αποτελέσματα. Η λογιστική οργάνωση των ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών.

Καθηγητής Εφαρμογών: Χρ. Τζίνας

Σημειώσεις: «Συνεταιριστική Λογιστική», Κροκίδα

26. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ III (Ε)

Εφαρμογές προγραμμάτων, νοσοκομειακούς δείκτες. Τράπεζες πληροφοριών. Εφαρμογές.

Εργαστηριακός Συνεργάτης: Γ. Γούλας

Βιβλίο: «Δουλεύοντας με την ACCESS», Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών

27. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ-ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ(Ε)

Δομή και ανάλυση κόστους. Τιμολόγηση αγαθών και υπηρεσιών.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Δ. Ντόβας

Σημειώσεις: «Ανάλυση Κόστους - Τιμολόγηση», Γρ. Γκίκα

28. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ(Ε)

Εισαγωγή στην ανάλυση παραγωγικών συστημάτων και διαδικασιών. Προμήθειες υλικών. Χειρισμός και διακίνηση υλικών πόρων. Προγραμματισμός παραγωγής. Συντονισμός ανθρώπων και μηχανών. Έλεγχος υλικών. Ποιοτικός έλεγχος παραγωγής. Συντήρηση και παρακολούθηση τεχνικού εξοπλισμού. Λήψη μέτρων ασφαλείας για την πρόσληψη εργατικού εξοπλισμού. Λήψη μέτρων ασφαλείας για την πρόληψη εργατικών ατυχημάτων.

Εργασιακές σχέσεις. Διαπραγματεύσεις με συνδικαλιστικές οργανώσεις και εκπροσώπους των εργαζομένων. Συστήματα οικονομικών κινήτρων για την αύξηση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού της επιχείρησης.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Ι.Τσικινιά

Βιβλίο: «Διοίκηση Παραγωγής», Λ.Λιαρμακόπουλου

29. ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ(Ε)

Εισαγωγή. Αντικείμενο, οργανωτική δομή, λειτουργία, σκοποί. Πιστωτικοί συνεταιρισμοί, συνεταιρισμοί πώλησης, παραγωγικοί συνεταιρισμοί. Άλλου είδους γεωργικοί συνεταιρισμοί. Η συμβολή τους στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας και την αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος των αγροτών.Εξελικτική πορεία, τάσεις, προοπτικές.

Καθηγητής Εφαρμογών : Χρ. Τζίνας

Βιβλίο: «Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί», Γ.Δασκάλου

30. ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ-ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΟΙ-ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝ/ΜΟΙ(Ε)

Εισαγωγή. Αντικείμενο, οργανωτική δομή, λειτουργία, σκοποί, είδη εμπορικών, μεταποιητικών και κατασκευαστικών συνεταιρισμών. Η οικονομική και κοινωνική τους συμβολή στο σύγχρονο κράτος. Η χρηματοδότηση τους, εξελικτική πορεία, τάσεις, προοπτικές.

Επίκουρος Καθηγητής: Δ.Καππογιάννης

Βιβλίο: «Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί», Γ.Δασκάλου

31. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ(Ε)

Ανάλυση της νομοθεσίας που αναφέρεται στην οργάνωση, λειτουργία και δραστηριότητα των συνεταιριστικών οργανώσεων και επιχειρήσεων.

Αναπληρωτής Καθηγητής: Χρ.Τσουραμάνης

Σημειώσεις: «Συνεταιριστική Νομοθεσία», Χρ.Τσουραμάνη

32. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ(Ε)

Εισαγωγή στην κοινωνιολογία. Στοιχεία αγροτικής κοινωνιολογίας. Σχέσεις πόλης και υπαίθρου. Οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της αγροτικής κοινότητας. Διαβίωση στην ύπαιθρο. Αγροτικά κινήματα.

Καθηγήτρια Εφαρμογών: Μ.Αλεξοπούλου

Σημειώσεις: «Αγροτική Κοινωνιολογία – Βασικές Έννοιες», Μ.Αλεξοπούλου

33. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ(M.I.S.) (ΣΤ)

Η έννοια των συστημάτων. Ολοκληρωμένος συνδυασμός συστημάτων. Απόδοση και αξιολόγηση συστημάτων. Κατάταξη πληροφοριών συστημάτων. Πληροφοριακά συστήματα διοίκησης βασισμένα σε Η/Υ.

Η χρησιμότητα τους στην λήψη έγκαιρων και σωστών αποφάσεων όπως, σε θέματα προσωπικού, οικονομικά προβλήματα, θέματα γραφείου κίνησης, εξωτερικών ιατρείων κτλ.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Π.Κανδηλιώτης

Βιβλίο: «Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης», Δ.Γιαννακόπουλου

34. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ(ΣΤ)

Ο ρόλος της επικοινωνίας στην αποτελεσματική διοίκηση των επιχειρήσεων. Τεχνική και τύποι για την σύνθεση ικανοποιητικών εμπορικών επιστολών και αναφορών. Υπαγόρευση και σύνθεση επιστολών. Τεχνική αποτελεσματικής προφορικής επικοινωνίας.

Καθηγήτρια Εφαρμογών: Μ.Αλεξοπούλου

Βιβλίο: «Επιχειρησιακές Επικοινωνίες», Himstreet-Baty-Lehman

35. ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ(ΣΤ)

Έννοια και σημασία του διεθνούς εμπορίου. Ανάλυση της αγοράς συναλλάγματος. Τα υπέρ και τα κατά του προστατευτισμού και ελεύθερου εμπορίου «Ευροδολάρια». «Πετροδολάρια».

Καθηγητής: Π.Νικολόπουλος

Σημειώσεις: «Διεθνές Εμπόριο», Π.Νικολόπουλου

36. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ(ΣΤ)

Ανάλυση της διαρθρωτικής δομής και λειτουργίας καθώς και των δραστηριοτήτων των κυριότερων διεθνών οικονομικών οργανισμών, με ιδιαίτερη έμφαση στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Καθηγητής: Π.Νικολόπουλος

Βιβλίο: «Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί», Δ.Ζαχαριάδη - Σούρα

Σημειώσεις: «Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί», Π.Νικολόπουλου

37. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ(ΣΤ)

Θεωρία αποθεμάτων. Θεωρία ουρών αναμονής. Δυναμικός προγραμματισμός. Προβλήματα αποφάσεων Μάρκοβ. Προσομοίωση. Περιπτώσεις εφαρμογής της επιχειρησιακής έρευνας στις δραστηριότητες των συνεταιριστικών οργανώσεων και επιχειρήσεων.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Γ.Αποστολόπουλος

Σημειώσεις: «Επιχειρησιακή Έρευνα», Μ.Βόσκογλου

38. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ(ΣΤ)

Επιλογές ευρωπαϊκού δικαίου που αναφέρονται άμεσα ή έμμεσα στις συνεταιριστικές οργανώσεις και επιχειρήσεις και ειδικότερα στις δραστηριότητες τους.

Καθηγητής: Π.Νικολόπουλος

Σημειώσεις: «Στοιχεία Ευρωπαϊκού Δικαίου», Π.Νικολόπουλου

39. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΥΝ/ΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Ι,ΙΙ.(ΣΤ)(Ζ)

Εισαγωγή. Συνεταιριστική οργάνωση-επιχείρηση και περιβάλλον. Επιδράσεις που δέχεται από αυτό. Νομική μορφή και οργανωτική δομή των συνεταιριστικών οργανώσεων-επιχειρήσεων. Καθορισμός του επιχειρηματικού τους χώρου. Οργάνωση και διοίκηση των σημαντικότερων υπηρεσιών των συνεταιριστικών οργανώσεων-επιχειρήσεων. Μέτρα για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και τον εκσυγχρονισμό τους.

Διεύθυνση I:

Επίκουρος Καθηγητής: Β.Πολίτης Στεργίου

Σημειώσεις: «Διεύθυνση Συν/κών Οργ/σεων και Εκμ/σεων Ι», Β.Πολίτη

Διεύθυνση II:

Καθηγητής Εφαρμογών: Χρ.Τζίνας

Σημειώσεις: «Διεύθυνση Συν/κών Οργ/σεων και Εκμ/σεων II», Β.Πατρώνη

40. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ(Ζ)

Γενικά για τον οικονομικό προγραμματισμό και την χρησιμότητά του. Ανάλυση της σημασίας, της έννοιας και των λειτουργιών του. Διαδικασία του οικονομικού προγραμματισμού. Μακροχρόνιος, μεσοχρόνιος και βραχυχρόνιος οικονομικός προγραμματισμός. Η γενική μεθοδολογική προσέγγιση του οικονομικού προγραμματισμού.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Β.Μπότα

Σημειώσεις: «Στοιχεία από τον Οικονομικό Προγραμματισμό» Μ. Βόσκογλου

41. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ(Ζ)

Φιλοσοφία και εννοιολογικό περιεχόμενο των δημοσίων σχέσεων. Η σημασία τους στις οργανώσεις συνεταιριστικών εκμεταλλεύσεων. Η επίδραση των πληροφοριών στην κοινή γνώμη.

Η τεχνική της διάδοσης των ιδεών. Τεχνικές ευαισθητοποίησης του κοινού σε διάφορα προβλήματα που αφορούν στο χώρο των συνεταιριστικών οργανώσεων και επιχειρήσεων.

Καθηγήτρια Εφαρμογών: Μ. Αλεξοπούλου

Σημειώσεις: «Δημόσιες Σχέσεις», Μ. Αλεξοπούλου

42. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ(Ζ)

Ανάλυση του συστήματος διοίκησης Μάρκετινγκ. Διαδικασία και τεχνικές λήψης αποφάσεων. Σχεδιασμός του συνολικού κυκλώματος μάρκετινγκ (προϊόν, τοποθέτηση, προώθηση, τιμολόγηση). Συμπεριφορά καταναλωτών.

Καθηγήτρια Εφαρμογών: Ο. Κουσουρή

Σημειώσεις: «Αρχές και Διοίκηση Μάρκετινγκ», Ο. Κουσουρή

43. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ(Ζ)

Εισαγωγή. Αντικείμενο, οργανωτική δομή, λειτουργία, σκοποί. Είδη καταναλωτικών συνεταιρισμών. Οι σχέσεις τους με τους καταναλωτές και τις διάφορες ενώσεις καταναλωτών. Η χρηματοδότηση τους. Εξελικτική πορεία, τάσεις, προοπτικές.

Επίκουρος Καθηγητής: Δ. Καπογιάννης

Σημειώσεις: «Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί», Κ. Χαραλάμπους

44. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ(Ζ)

Ανάθεση σε σπουδαστές που βρίσκονται στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών, να επεξεργαστούν και να αναπτύξουν προφορικά επιλεγμένα θέματα.

Αμέσως μετά την παρουσίαση του θέματος ακολουθεί ανοιχτή συζήτηση με την συμμετοχή όλων των σπουδαστών και θα ασκείται κριτική.

Αναπληρωτής Καθηγητής: Χρ.Τσουραμάνης

Σημειώσεις: «Σημειώσεις Σεμιναρίου Τελειοφοίτων», Χρ.Τσουραμάνη

45. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ-ΕΞΑΓΩΓΕΣ(Ζ)

Διαδικασία και διατυπώσεις εισαγωγών και εξαγωγών στη θεωρία και στην πράξη.

Επιστημονικός Συνεργάτης: Χρ.Σούφρας

Σημειώσεις: «Εισαγωγές – Εξαγωγές», Ι.Σωτηρόπουλου

46. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ,ΑΓΓΛΙΚΑ Ι,ΙΙ,ΙΙΙ.(Β)(Γ)(Δ)

Γραμματική χρήση λέξεων. Αποτελεσματική προφορική επικοινωνία.

Ανάπτυξη ικανότητας γραφής και ανάγνωσης.

Αγγλικά I:

Εργαστηριακός Συνεργάτης: Φ.Αναγνώπουλος

Διδακτικό Βοήθημα: We mean Business

Εκδόσεις: Longman

Σημειώσεις: Notes of English

Συγγραφέας: Β.Δούσμπη.

Αγγλικά II :

Εργαστηριακός Συνεργάτης : Στ. Ρόμπολας

Σημειώσεις : We're in Business

Αγγλικά III :

Εργαστηριακός Συνεργάτης : Αγ.Πλατανιά

Σημειώσεις: Notes of English Terminol.

Διδακτικό Βοήθημα : Business Initiatives

Συγγραφέας : Β.Δούσμπη

47. ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ – ΟΡΟΛΟΓΙΑ(Ε)

Εκμάθηση της γλώσσας, όπως αυτή χρησιμοποιείται στις συνεταιριστικές οργανώσεις και επιχειρήσεις. Ειδική έμφαση δίνεται στην χρησιμοποιούμενη ορολογία και την προφορική επικοινωνία. Αρχές και πρακτική εξάσκηση στην σύνταξη επιστολών, αναφορών και υπηρεσιακών εκθέσεων.

Αγγλικά Ειδικότητας :

Εργαστηριακός Συνεργάτης: Στ.Αλεξάκη
 Βιβλίο: «Αγγλικά Ειδικότητας», Τσαγκαράκου
 Διδακτικό Βοήθημα: Business Initiatives

Τα προαναφερθέντα μαθήματα, όπου αναγράφεται δίπλα τους το εξάμηνο στο οποίο ανήκουν, ο σπουδαστής υποχρεούται να τα παρακολουθήσει. Το ωρολόγιο πρόγραμμα και τα περιγράμματα των μαθημάτων, αφορούν τα υποχρεωτικά και τα επιλογής υποχρεωτικά μαθήματα.

Στο πρόγραμμα μαθημάτων των σπουδαστών της ΣΣΟΕ, περιλαμβάνονται επίσης επί πλέον των αναφερομένων μαθημάτων, τουλάχιστον δύο ώρες προαιρετικών μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών που καθορίζονται με απόφαση του τμήματος και σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται από τον κανονισμό σπουδών.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 τα προαιρετικά μαθήματα ανά τυπικό εξάμηνο είναι τα εξής :

- **Α' ΕΞΑΜΗΝΟ : Εισαγωγικά Μαθηματικά για την Οικονομική Ανάπτυξη**
 Επιστημονικός Συνεργάτης: Γ.Αποστολόπουλος
 Βιβλίο: «Μαθηματικά για τον τομέα Διοίκησης & Οικονομίας», Μ.Βόσκογλου
Κοινωνικά Προβλήματα
 Αναπληρωτής Καθηγητής: Χρ. Τσουραμάνης
 Σημειώσεις: «Κοινωνικά Προβλήματα», Χρ. Τσουραμάνη
- **Β' ΕΞΑΜΗΝΟ : Γενική Διδακτική**
 Επιστημονικός Συνεργάτης: Π.Τσερεμόγλου
 Σημειώσεις: «Γενική Διδακτική», Π.Τσερεμόγλου
Οικονομική Παραβατικότητα
 Αναπληρωτής Καθηγητής: Χρ. Τσουραμάνης
 Βιβλίο: «Οικονομική Παραβατικότητα», Χρ. Τσουραμάνη
- **Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ : Συνεταιριστική Παιδεία & Ανάπτυξη**
 Επίκουρος Καθηγητής: Δ.Καπογιάννης
 Σημειώσεις: «Συνετική παιδεία και Ανάπτυξη», Δ.Καπογιάννη

Οικοανάπτυξη

Αναπληρωτής Καθηγητής: Χρ. Τσουραμάνης

Σημειώσεις: «Οικοανάπτυξη», Χρ. Τσουραμάνη

- **Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ : Μεταποίηση-Τυποποίηση Αγροτικών Προϊόντων**

Επιστημονικός Συνεργάτης: Κ. Χαραλάμπους

Σημειώσεις: «Μετ/ση-Τυπ/ση Αγροτικών Προϊόντων», Ι. Σωτηρόπουλου

Εποπτεία Προσωπικού

Καθηγητής Εφαρμογών: Δ. Φύλακτος

Σημειώσεις: «Διοίκηση Προσωπικού», Δ. Φύλακτου

- **Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ : Επαγγελματικές Προοπτικές-Πρωτοβουλίες**

Καθηγήτρια Εφαρμογών: Μ. Αλεξοπούλου

Σημειώσεις: «Επ/κές Προοπτικές – Πρωτοβουλίες», Μ. Αλεξοπούλου

Σύγχρονες Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις

Επίκουρος Καθηγητής: Β. Πολίτης-Στεργίου

Σημειώσεις: «Σύγχρονες Συν/κες Επιχειρήσεις», Β. Πολίτη-Στεργίου

- **ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ : Στοιχεία Διοικητικού Δικαίου**

Καθηγητής: Π. Νικολόπουλος

Βιβλίο: «Στοιχεία Διοικητικού Δικαίου», Μ. Πανταζόπουλου

- **Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ : Δίκαιο & Πολιτική Προστασίας του Περιβάλλοντος**

Καθηγητής: Π. Νικολόπουλος

Σημειώσεις: «Jean Monnet», Π. Νικολόπουλου

Στην συνέχεια καταρτίζεται ένας πίνακας με τα εξαρτώμενα και προαπαιτούμενα μαθήματα, του σπουδαστικού έτους 2000-2001. Τα προαπαιτούμενα και εξαρτώμενα μαθήματα καθορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της ΣΣΟΕ. Ο σπουδαστής υποχρεούται να παρακολουθήσει επιτυχώς κάθε μάθημα για να προχωρήσει παρακάτω. Τα αλληλοσυνδεόμενα με τον τρόπο αυτό μαθήματα σχηματίζουν ομάδες, που περιλαμβάνουν μέχρι και τρία(3) μαθήματα. Τέλος ο ολικός αριθμός των αλληλοσυνδεόμενων μαθημάτων δεν υπερβαίνει το 40% του συνόλου των υποχρεωτικών μαθημάτων του τμήματος της ΣΣΟΕ.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ**ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ**

1. Ξένη Γλώσσα I
2. Ξένη Γλώσσα II
3. Μικροοικονομική
4. Γενική Λογιστική
5. Λογιστική Εταιριών
6. Προγραμματισμός Η/Υ I
7. Προγραμματισμός Η/Υ II
8. Δ/ση Συν/κων Οργ.& Επιχ/σεων I
9. Αρχές Διοίκησης
10. Επιχειρησιακές Επικοινωνίες

ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ

1. Ξένη Γλώσσα II
2. Ξένη Γλώσσα III
3. Μακροοικονομική
4. Λογιστική Εταιριών
5. Συνεταιριστική Λογιστική
6. Προγραμματισμός Η/Υ II
7. Προγραμματισμός Η/Υ III
8. Δ/ση Συν/κων Οργ.& Επιχ/σεων II
9. Διοίκηση Προσωπικού
10. Δημόσιες Σχέσεις

Ο τομέας της εκπαίδευσης στον χώρο των συνεταιρισμών παρουσιάζει μια απaráδεκτη εικόνα που οφείλεται στην αδυναμία των συνεταιριστικών οργανώσεων να κατανοήσουν την αποφασιστική τους σημασία για την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος. Υποστηρίζουμε πως η δημιουργία του τμήματος ΣΣΟΕ είναι η πιο σοβαρή προσπάθεια αναβάθμισης της συνεταιριστικής εκπαίδευσης και θεωρούμε απαραίτητο να δοθεί η ανάλογη προσοχή στο πρόγραμμα σπουδών του τμήματος .

Ήδη από την σύγκριση των δύο δηλώσεων μαθημάτων είναι ορατές οι διαφορές από τότε (1988-1989) μέχρι τις μέρες μας (2000-2001). Η δομή και η οργάνωση των δηλώσεων μαθημάτων διαφέρουν κατά πολύ. Τα μαθήματα που διδάσκονταν το 1988-1989 είναι σαφώς λιγότερα από εκείνα της δήλωσης του 2000-2001 καθώς και ότι σημειώνεται η απουσία πολλών προαιρετικών μαθημάτων. Αντιθέτως στην δήλωση του 2000-2001 παρατηρείται εισαγωγή νέων μαθημάτων για αυτό και ο αριθμός τους είναι κατά πολύ μεγαλύτερος, αλλά και εισαγωγή αρκετών προαιρετικών μαθημάτων τα οποία εμπλουτίζουν και διευρύνουν τον πνευματικό ορίζοντα των σπουδαστών.

Αξιοσημείωτες είναι οι αλλαγές όσον αφορά την ύλη και το περιεχόμενο των βιβλίων καθώς και των σημειώσεων που διανέμονται στους σπουδαστές. Υποστηρίζουμε την συνεχή ανανέωση και βελτίωση των μαθημάτων, λόγω των γρήγορων ρυθμών της τεχνολογίας, τα δεδομένα αλλάζουν διαρκώς, γι'αυτό είναι αναγκαία η κατάργηση ορισμένων μαθημάτων και η εισαγωγή νέων μαθημάτων τα οποία θα συμβαδίζουν με το κλίμα της εποχής και θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των σπουδαστών.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες για περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας στηριγμένη στον αγροτικό συνεταιρισμό και την τοπική αυτοδιοίκηση προτείνουμε την εισαγωγή επιπλέον μαθημάτων, όπως το Ηλεκτρονικό εμπόριο, η Μηχανογραφημένη Λογιστική κτλ. ώστε να δίνεται η δυνατότητα σύνταξης οικονομοτεχνικών μελετών, προσαρμοσμένων στο πεδίο δραστηριότητάς τους .

Είναι γνωστό ότι σε κάθε εξάμηνο διανέμονται δωρεάν στους σπουδαστές βιβλία και σημειώσεις, τα οποία προμηθεύονται από την βιβλιοθήκη του ΤΕΙ Μεσολογγίου.

Όμως λόγω του ότι η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρα πιστεύουμε πως η προετοιμασία του διδακτικού υλικού (βιβλία και σημειώσεις) χρειάζεται να γίνεται πριν την έναρξη του κάθε εξαμήνου, ώστε οι σπουδαστές να έχουν την δυνατότητα να προμηθεύονται τα βιβλία και τις σημειώσεις την κατάλληλη στιγμή και όχι λίγες μέρες πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου.

Κάθε χρόνο ο σύλλογος σπουδαστών πληροφορεί με ειδικά έντυπα τους φοιτητές για τυχόν αλλαγές όσον αφορά τον κανονισμό σπουδών στο ΤΕΙ Μεσολογγίου και ειδικότερα για το τμήμα των Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων & Εκμεταλλεύσεων.

Περιλαμβάνει αναλυτικώς τους κανονισμούς για τους κύκλους σπουδών, τα μαθήματα, τις εγγραφές των σπουδαστών, τις μορφές διδασκαλίας, καθώς επίσης και κανονισμούς που αφορούν την φοίτηση, την διεξαγωγή εξεταστικών περιόδων, την πτυχιακή εργασία και την πρακτική άσκηση.

Εντυπωσιακή είναι η βελτίωση, στο τομέα των μαθημάτων, του τμήματος ΣΣΟΕ της σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του ΤΕΙ Μεσολογγίου από τα στοιχεία που συγκρίθηκαν από το 1985 έως τις μέρες μας. Επικροτούμε την προσπάθεια αυτή που γίνεται για την βελτίωση της εικόνας της σχολής μας και ελπίζουμε να συνεχιστούν οι προσπάθειες για να επιφέρουν θετικά αποτελέσματα για την σχολή μας, μιας και υπάρχουν προοπτικές καλύτερευσης του τμήματος.Γ' αυτό και περαιτέρω ανάπτυξη των προτάσεων μας γίνεται παρακάτω στο πέμπτο κεφάλαιο «Μελλοντικές Προοπτικές».

Αρκεί να λάβουμε υπόψην τα λόγια του μεγάλου οικονομολόγου J.S.MILL (1806-1987) ο οποίος υποστήριζε ότι αν η εκπαίδευση είναι επιθυμητή και απαραίτητη για όλους τους ανθρώπους, για τους Συνεταιρισμούς αποτελεί Ανάγκη Ζωής. Πιστεύουμε στην αξία της συνεταιριστικής ιδέας για αυτό και επιδιώκουμε μέσω της εργασίας μας να γίνει αντιληπτή η σημαντικότητα του θεσμού αυτού.

Αναμφισβήτητα η αξία της συνεταιριστικής εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερος ωφέλιμη για όλους τους πολίτες μιας κοινωνίας και για αυτό υποστηρίζουμε πως πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στον τρόπο διδασκαλίας και εκμάθησης των συνεταιριστικών ιδεών και αρχών μέσα από το τμήμα μας.

Z. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το Τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. στα 15 χρόνια λειτουργίας του που εξετάζουμε πραγματοποίησε τις ακόλουθες επιστημονικές δραστηριότητες:

- 1^ο Επιστημονικό συνέδριο με θέμα:

«Δυναμικά Στελέχη – Επιτυχημένοι Συνεταιρισμοί»

(7 & 8 Δεκεμβρίου 1989)

- Επιστημονική βραδιά με θέμα:

«Η Συνθήκη του Μάαστριχ»

(5 Μαΐου 1993)

Ομιλητές: Π. Καμπανάς & Τ.Νικολόπουλος

- Ημερίδα με θέμα:

«Προστασία περιβάλλοντος στον αγροτικό χώρο»

(25 Φεβρουαρίου 1994)

- Επιστημονική βραδιά με θέμα:

«Το Συνεταιριστικό Κίνημα σήμερα»

(18 Μαΐου 1995)

Ομιλητές: Δ.Μαυρόγιαννης & Δ.Κασσαβέτης

- 2^ο Επιστημονικό συνέδριο με θέμα:

«Οι Συνεταιρισμοί μπροστά στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα»

(16&17 Μαΐου 1996)

- 3^ο Επιστημονικό συνέδριο με θέμα:

«Παγκοσμιοποίηση και Κοινωνική Οικονομία»

(22, 23 & 24 Οκτωβρίου 1999)

Για καθεμία από τις παραπάνω επιστημονικές εκδηλώσεις αναφερόμαστε ειδικότερα στη συνέχεια:

- **1^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Σ.Σ.Ο.Ε.**
θέμα: «Δυναμικά Στελέχη – Επιτυχημένοι Συνεταιρισμοί»

Το Τμήμα σε συνεργασία με την ΠΑΣΕΓΕΣ, τον ΕΟΜΜΕΧ, τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Μεσολογίου - Ναυπακτίας κατάφερε να πραγματοποιήσει για πρώτη φορά Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο για τους συνεταιρισμούς!

Το πρώτο αυτό επιστημονικό συνέδριο που διοργάνωσε το τμήμα μας έγινε στις 7 και 8 Δεκεμβρίου του 1989 στην αίθουσα συνδιαλέξεων του ραδιοφωνικού σταθμού της πόλης με τη συμμετοχή 276 συνέδρων και 75 εκπροσώπων φορέων, οι οποίοι δήλωσαν με την παρουσία τους, το έντονο ενδιαφέρον τους για τη συμβολή των αυριανών στελεχών των συνεταιρισμών, για την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος.

Την Οργανωτική Επιτροπή αποτέλεσαν οι καθηγητές του Τ.Ε.Ι., Βαγγέλης Πολίτης-Στεργίου (Πρόεδρος), Καπογιάννης Δημήτρης, Νικολόπουλος Παναγιώτης και από τον ΕΟΜΜΕΧ η κυρία Χρονοπούλου Σοφία, ο πρόεδρος της Ε.Γ.Σ Μεσολογίου, Παναγιωτόπουλος Ανδρέας και οι σπουδαστές Ανδρεάκος Μιχάλης, Βασιλείου Ιωάννης και Κωνσταντάρας Νικόλαος.

Είναι πολύ σημαντικό να αναφέρουμε ότι το Συνέδριο αυτό πήρε μεγάλη δημοσιότητα λόγω των συνεχών ενημερώσεων των διοργανωτών του καθώς και από την τηλεόραση. Το δημοσιογραφικό συνεργείο της ΕΡΤ 2 είχε δεχτεί την πρόσκληση της Οργανωτικής Επιτροπής και βρισκόταν από νωρίς στην αίθουσα συνδιαλέξεων του ραδιοφωνικού σταθμού.

Οι τρεις συνεδρίες και οι χαιρετισμοί έδωσαν τη δυνατότητα σε 30 περίπου ομιλητές να εκφράσουν τις απόψεις τους και τις εμπειρίες τους για τη συνεταιριστική κατάρτιση και εκπαίδευση, για τα προσόντα των στελεχών των συνεταιρισμών καθώς και για άλλα πολλά θέματα που είναι άρρηκτα δεμένα με το θεσμό των συνεταιρισμών.

Αναλυτικότερα ο γενικός προβληματισμός εστίασε την προσοχή του στα ακόλουθα θέματα:

-στην είσοδο νέων συνεταιριστικών στελεχών στην παραγωγή, λαμβάνοντας υπόψη τα κίνητρα – αντικίνητρα.

-στη σημασία της συνεταιριστικής παιδείας – κατάρτισης η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ίδρυση και ανάπτυξη των συνεταιρισμών καθώς και η σπουδαιότητα των γνώσεων της εμπειρίας και της αγάπης για το συνεταιριστικό κίνημα ως παράγοντες επιτυχίας των στελεχών.

-στις ανάγκες και προοπτικές του συνεταιριστικού κινήματος ενόψει των επιπτώσεων της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

Σημαντικό στοιχείο του συνεδρίου υπήρξε η προκήρυξη του διαγωνισμού από πλευράς ΠΑΣΥΑΣ με θέμα την εξέλιξη του συν/κου κινήματος, τις επιπτώσεις του στην εθνική οικονομία και τις τροποποιήσεις που χρειάζεται ο Ν. 1667/86 καθώς και η κατάθεση προτάσεων για βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης και το άνοιγμα θετικών προοπτικών.

Επίσης έγινε πρόταση για την αναδιάρθρωση του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε., η οποία όμως πρέπει να είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ των Τ.Ε.Ι., των συνεταιριστικών οργανώσεων και των λοιπών φορέων που ασχολούνται με το συν/κο κίνημα.

Πράγματι το Συνέδριο αυτό μέσα από τις επιστημονικές εισηγήσεις και τις προτάσεις που αναφέρθηκαν, υπήρξε ένα δυναμικό σημείο επαφής της παραγωγής με την εκπαίδευση μα πάνω απ' όλα, όπως πολύ σωστά είπε ο κ. Βαγγέλης Πολίτης, ήταν η απόδειξη ότι οι σπουδαστές του Τ.Ε.Ι/Μ μπορούν με τη συλλογική τους δουλειά να πετυχαίνουν δύσκολους στόχους, όπως η οργάνωση Πανελλαδικών Συνεδρίων, γεγονός που αποτελεί πράξη και όχι θεωρία και που αποτελεί μία ακόμα ελπίδα και μία υπόσχεση για Δυναμικά Στελέχη σε Επιτυχημένους Συνεταιρισμούς.

- **ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: « Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧ »**

Μια ακόμη σπουδαία εκδήλωση που οργάνωσε το τμήμα Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εκμεταλλεύσεων του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου πραγματοποιήθηκε το 1993.

Αναλυτικότερα την Τετάρτη 5 Μαΐου του 1993 και ώρα 8 μ.μ στο «Τρικούπειο Πολιτιστικό Κέντρο» του Δήμου Μεσολογγίου έλαβε χώρα η επιστημονική βραδιά με θέμα: « Η Συνθήκη του Μάαστριχ » «Οικονομική, Νομισματική και Πολιτική Ένωση της Ευρώπης». Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους σπουδαίες προσωπικότητες από τον Εκπαιδευτικό χώρο αλλά και πολλοί εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Πολιτείας, γενικότερα.

Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του θέματος, δηλαδή την Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης, εισηγητής υπήρξε ο κ.Καμπανάς Παναγιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής του τμήματος Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πατρών και Πρόεδρός του. Ενώ για την ενότητα της Πολιτικής Ένωσης της Ευρώπης την εισήγηση του θέματος ανέλαβε ο κ. Νικολόπουλος Τάκης, τότε Επίκουρος Καθηγητής του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε. και Επισκέπτης Καθηγητής του Πανεπιστημίου Νάνσυ ΙΙ.

Και οι δύο εισηγητές ανέπτυξαν και ανέλυσαν σε βάθος τις προεκτάσεις και τα θέματα της Συνθήκης του Μάαστριχ και κατάφεραν να κρατήσουν το ενδιαφέρον του κοινού τους αμείωτο.

Ακολούθησε συζήτηση και οι εισηγητές απάντησαν στα ερωτήματα που τους έθεσε το κοινό.

• **ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**
ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Το τμήμα μας πέρα από τις επιστημονικές βραδιές, πραγματοποίησε και ημερίδες με πολύ ενδιαφέροντα και σπουδαία θέματα. Η πρώτη ημερίδα που διοργάνωσε και η οποία, είχε θέμα την προστασία του περιβάλλοντος στον αγροτικό χώρο, έγινε την Παρασκευή 25 Φεβρουαρίου 1994 στο Τρικούπειο Πολιτιστικό Κέντρο Μεσολογίου.

Οι εργασίες της ημερίδας άρχισαν στις 9 το πρωί της Παρασκευής με την υποδοχή και εγγραφή των συμμετεχόντων. Η ημερίδα διεξάχθηκε σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος, στο οποίο πρόεδρος υπήρξε ο τότε Προϊστάμενος του τμήματος κ.Τσουραμάνης Χρήστος, περιελάμβανε εισηγήσεις σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Οι εισηγητές της ενότητας αυτής ήταν οι ακόλουθοι:

Ο κ.Κ. Αγγελόπουλος (τότε Λέκτορας Πανεπιστημίου Πατρών) ανέπτυξε το θέμα σχετικά με τις βιολογικές καλλιέργειες και την αγροτική ανάπτυξη. Ο κ. Θ.Γεωργιάδης (τότε Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών) ανέλυσε και εστίασε την εισήγησή του σχετικά με τον ευτροφισμό.

Επιπλέον ο κ. Δ.Τζανουδάκης (τότε Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών) σε συνεργασία με τον κύριο Ζ. Κυπριωτάκη (Γεωπόνος) μίλησαν και ευαισθητοποίησαν το κοινό με την ανάλυσή τους στο θέμα: "η Ελληνική χλωρίδα, φυσική κληρονομιά αλλά και εθνικός πλούτος της χώρας".

Ιδιαίτερη σημασία είχε και η ανάλυση του κ. Γ. Χώτου, (τότε Επίκουρου Καθηγητή του Τμήματος Ιχθυοκομίας – Αλιείας του Τ.Ε.Ι. /Μ), ο οποίος μίλησε για ένα ειδικότερο τοπικό πρόβλημα της Αιτωλοακαρνανίας, δηλαδή για "Τα μέτρα για την προστασία και την ορθολογική εκμετάλλευση της Κλείσοβας".

Τέλος ο κ.Φ. Βορεινάκης (Καθηγητής Εφαρμογών του τμήματος Ιχθυοκομίας Αλιείας Τ.Ε.Ι. Μεσολογίου) με την εισήγησή του για "Τα προκαταρκτικά μικροβιολογικά ευρήματα της υπό εξέλιξη περιβαλλοντικής μελέτης της Κλείσοβας από το τμήμα Ιχθυοκομίας – Αλιείας", ολοκλήρωσε τις εισηγήσεις του πρώτου μέρους.

Ακολούθησε γεύμα για όλους τους συνέδρους και τους οργανωτές, ενώ στις 15.15', μετά από το χαιρετισμό του προέδρου κ. Δ.Καπογιάννη, (Επ. Καθ. τμήμ. Σ.Σ.Ο.Ε.) άρχισαν οι εργασίες του δεύτερου μέρους της ημερίδας.

Η ενότητα αυτή αφορούσε τη Νέα Αγροτική Πολιτική και ο Δρ.Τ.Νικολόπουλος (τότε Επ. Καθ. τμήμ. Σ.Σ.Ο.Ε. και κύριος οργανωτικός υπεύθυνος της ημερίδας αυτής), με τη διεξοδική ανάλυση της πρότασής του για την "Ενσωμάτωση της Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Κοινότητας στην Κοινή Αγροτική Πολιτική" κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων.

Τέλος "Τα Νέα Κοινοτικά μέτρα για το περιβάλλον ως εξωγενής παράγοντας ρύθμισης" που παρουσίασε ο κ. Ν.Μπεόπουλος (τότε Λέκτορας Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών) αλλά και "Η αναθεώρηση της ΚΑΠ και η δάσωση αγροτικών κτημάτων", δηλαδή, η τελευταία εισήγηση της ημερίδας που έγινε από τον κ. Δ. Σκούρα (τότε Λέκτορα Πανεπιστημίου Πατρών) ολοκλήρωσαν και τη Β' Ενότητα της ημερίδας αυτής, αφήνοντας τις καλύτερες εντυπώσεις για τα όσα ειπώθηκαν σ' αυτή.

- **ΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΗΜΕΡΑ**

Εξαιρετη βραδιά με σημαντική επιτυχία ήταν και η εκδήλωση που οργάνωσε το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. με θέμα : "Το συνεταιριστικό κίνημα σήμερα".

Η εκδήλωση αυτή πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 1995 στο Τρικούπειο Πολιτιστικό Κέντρο Μεσολογγίου.

Κεντρικοί ομιλητές ήταν οι κκ. Δ.Μαυρόγιαννης, πρώην Πρύτανης και Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θράκης και Εμπειρογνώμων του ΟΗΕ σε θέματα Συνεταιρισμών και ο κ. Δημοσθένης Κασσαβέτης, Επιστημονικός Συνεργάτης της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θράκης.

Τη συζήτηση διηύθυνε ο Δρ. Τάκης Νικολόπουλος, Επίκουρος καθηγητής του τμήματος ΣΣΟΕ.

Για άλλη μια φορά οι ομιλητές και το ακροατήριο της εκδήλωσης αυτής έδειξαν τη σπουδαιότητα του συνεταιριστικού κινήματος και έστειλαν το μήνυμά ότι οι συνεταιρισμοί πρέπει να αναβαθμιστούν, να στελεχωθούν με άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα, με συνεταιριστική παιδεία, έτσι ώστε το συνεταιριστικό κίνημα να εξακολουθήσει να ακμάζει στην Ελλάδα αλλά και γενικότερα σ ' όλο τον κόσμο.

• **2^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

Θέμα : Οι Συνεταιρισμοί μπροστά στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα

Το δεύτερο σπουδαίο Επιστημονικό Συνέδριο που οργάνωσε το τμήμα μας σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Μαΐου 1996 στο Τρικούπειο Πολιτιστικό Κέντρο Μεσολογγίου.

Οι οργανωτές του Συνεδρίου ανέθεσαν στον Καθηγητή Διονύση Μαυρόγιαννη να μελετήσει και να παρουσιάσει συνοπτικά τα συμπεράσματα και αποτελέσματα των εργασιών του διημέρου, στην τελευταία Συνεδρία στην οποία ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Καθηγητής Θ. Βελτίστας με τον παριστάμενο Προϊστάμενο του Τμήματος Χρήστο Τσουραμάνη, κήρυξε το πέρας του Συνεδρίου. Με βάση λοιπόν τα πρακτικά του κυρίου Δ.Μαυρόγιαννη, θα γίνει μια μικρή αναφορά για το Συνέδριο αυτό.

Κατ' αρχήν, όσον αφορά την οργάνωση του Συνεδρίου, τρεις υπήρξαν οι καινοτομίες και οι λόγοι επιτυχίας του: α) η πολύπλευρη και πολυδιάστατη μελέτη του συνεταιριστικού φαινομένου, β) ο μεγάλος αριθμός των εισηγήσεων και παρεμβάσεων και γ) η επιτυχής οργάνωση με ευρεία συμμετοχή τοπικών φορέων και σπουδαστών του Τ.Ε.Ι.

Έγιναν παρατηρήσεις και προτάσεις για πληρέστερη ενημέρωση των φορέων και παραγόντων της ευρύτερης περιοχής. Οι οργανωτές έλαβαν γνώση αυτών των παρατηρήσεων για μελλοντικές παρόμοιες εκδηλώσεις.

Όσον αφορά τη διεξαγωγή: οι εργασίες διεξήχθησαν σύμφωνα με το πρόγραμμα, με πυκνό ακροατήριο, τήρηση του ωραρίου των Συνεδρίων και ενεργό συμμετοχή στις Εισηγήσεις, στις Παρεμβάσεις και στις Ερωτήσεις. Έγιναν 18 Εισηγήσεις, 5 Παρεμβάσεις και 60 περίπου Ερωτήσεις.

Την έναρξη των εργασιών κήρυξε ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι., ενώ εισαγωγή στη θεματολογία έκανε ο Προϊστάμενος του Τμήματος. Χαιρετισμούς απηύθυναν στους συνέδρους ο Δήμαρχος Μεσολογγίου, ο Νομαρχιακός Σύμβουλος Κ.Ζησιμόπουλος, εκπρόσωπος των σπουδαστών, οι εκπρόσωποι των Χορηγών και ο Πρύτανης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Καθηγητής Γιάννης Πανούσης (με τη μεσολάβηση του Π.Πουλή, Καθηγητή του Δ.Π.Θ.)

Οι εργασίες του Συνεδρίου έλαβαν χώρα σε δύο Συνεδρίες. Κατά την πρώτη και δεύτερη Συνεδρία, οι εισηγήσεις κατανεμήθηκαν και οι συζητήσεις έγιναν γύρω από τρεις ενότητες.

Αναλυτικότερα οι εργασίες του Συνεδρίου άρχισαν με τα θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα του διεθνούς συνεταιριστικού θεσμού, με επιλεκτικές αναφορές στο ελληνικό συνεταιριστικό κίνημα. Έλαβαν υπόψη τους την ιστορική διαχρονικότητα πριν ατενίσουν προς τον προσεγγίζοντα 21^ο αιώνα και τα προβλήματά του. Προχώρησαν σε εξειδικευμένες αναλύσεις συνεταιριστικών οργανώσεων και αναπτύξεως στην Ελλάδα. Τα αναπτυξιακά και λειτουργικά προβλήματα των δύο μεγαλύτερων και παλαιότερων συνεταιριστικών φορέων, του αγροτικού και του καταναλωτικού, αναλύθηκαν στο έπακρο.

Επιπλέον, έγιναν Εισηγήσεις σχετικά με την θεωρητική, ιστορική, επιστημονική και κοινωνιολογική προσέγγιση των συνεταιριστικών οργανώσεων καθώς επίσης και για τα νομοθετικά πλαίσια και τη νομοθετική πολιτική που αφορούν το συνεταιριστικό θεσμό τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο συνέδριο αυτό ο γενικός προβληματισμός κινήθηκε στα ακόλουθα θέματα:

- στις δυνατότητες αναδιοργάνωσης και επιβιώσεως των συνεταιρισμών
- στην ανταγωνιστικότητα της συνεταιριστικής οικονομίας
- στην απεμπλοκή των συνεταιρισμών ως οικονομικών και επιχειρηματικών οργανώσεων που ανήκουν στην ιδιωτική οικονομία και διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο, από το θανάσιμο εναγκαλισμό του Κράτους και των πολιτικών κομμάτων, που είναι πατερναλιστικός, εξουσιαστικός και μακροχρόνια, καταστροφικός.
- συγχρόνως, υποστηρίχθηκε η ανάγκη για ισότιμη συνεργασία με όλους τους άλλους φορείς (Κράτος, κερδοσκοπικές εταιρείες, τράπεζες, φορείς τοπικής αυτοδιοικήσεως) με σκοπό τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών και τη μεγιστοποίηση και αποτελεσματικότητα των συνεταιριστικών δραστηριοτήτων.
- υπογραμμίσθηκαν οι συνθήκες ορθολογιστικής οργανώσεως και ανταγωνιστικής λειτουργίας των συνεταιρισμών σε σχέση με την ΚΑΠ, την ΠΟΕ (πρώην GATT), τις πολυεθνικές εταιρείες και τα σούπερ μάρκετς.

-προτάθηκε και υιοθετήθηκε η ανάγκη αναμορφώσεως και βελτιώσεων του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου

-προτάθηκε να υιοθετηθούν και να εφαρμοστούν στην πράξη οι νέοι συνεταιριστικοί κανόνες της ΙΚΑ που έγιναν αποδεκτοί από το Διεθνές Συνεταιριστικό Κίνημα στο Συνέδριο της Εκατονταετίας (Μάντσεστερ Αγγλίας, Σεπτέμβριος 1995).

-εκφράστηκε έντονος προβληματισμός για τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την επαγγελματική κινητικότητα, τη συνεχή εκπαίδευση αιρετών και υπαλληλικών στελεχών, τον τεχνολογικό εξοπλισμό των συνεταιρισμών στις πιθανές επιπτώσεις τους στους μισθωτούς.

-προτάθηκε και υιοθετήθηκε η χρησιμοποίηση των συνεταιρισμών για τοπική και περιφερειακή στρατηγική ανάπτυξης, για επενδύσεις, για την καταπολέμηση της ανεργίας, για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων, για τη δημιουργία βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, για την προώθηση και αξιοποίηση της εργασίας ειδικών ομάδων του πληθυσμού, όπως είναι οι γυναίκες, οι νέοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανάπηροι και τέλος για την ανάπτυξη της συνεταιριστικής εκπαίδευσής και έρευνας.

-προτάθηκε και υιοθετήθηκε η ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας, που, πέρα από τους συνεταιρισμούς θα συμπεριλαμβάνει τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και τις επιχειρήσεις τους, τις Εταιρείες Λαϊκής Βάσεως, τις ποικίλες Αναπτυξιακές Εταιρείες, τα Εργατικά Συνδικάτα, τις εξαγορασμένες από τους μισθωτούς επιχειρήσεις κ.α.

Το Συνέδριο αυτό σημείωσε μεγάλη επιτυχία και άφησε πολλά μηνύματα εκφράζοντας συγκρατημένη αισιοδοξία για τον μελλοντικό ρόλο των συνεταιρισμών στην αντιμετώπιση των πολλαπλών, σοβαρών και ισχυρών προκλήσεων του 21^{ου} αιώνα, που διαπλέκονται μέσα και έξω απ' αυτούς και εξαρτώνται όχι μόνο από τις πολυεθνικές και καπιταλιστικές εταιρείες, αλλά και από το Κράτος, τους ίδιους τους συνεταιριστές και τις οργανώσεις τους.

- **3^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

θέμα : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι εργασίες του 3^{ου} Συνεδρίου του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε. διεξήχθησαν στο κεντρικό αμφιθέατρο του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου στις 22, 23 και 24 Οκτωβρίου 1999. Επιστήμονες από την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό παρευρέθησαν στην μικρή πόλη του Μεσολογγίου και επίσης δεν ήταν λίγοι οι επίσημοι καλεσμένοι από την Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά και την πολιτεία, γενικότερα.

Είμαστε ιδιαίτερα περήφανες για το Συνέδριο αυτό, όχι μόνο γιατί σημείωσε πραγματικά τεράστια επιτυχία και είχαμε και μεις την ευκαιρία να το παρακολουθήσουμε από κοντά, αλλά και για την ευαισθητοποίηση των καθηγητών μας, της οργανωτικής επιτροπής, όλων των συμμετεχόντων να εκφράσουν προβληματισμούς για το αρνητικό αυτό φαινόμενο της εποχής μας που καλείται «Παγκοσμιοποίηση», που περισσότερο δεινά φέρει αντί να ενώνει τους λαούς και τα κράτη της γης και να συντελεί στην αύξηση του βιοτικού τους επιπέδου!

Την οργανωτική επιτροπή απετέλεσαν οι καθηγητές του Τ.Ε.Ι. κ.κ. Λεωνίδας Πούντζας (Πρόεδρος), Β.Δούσμπη, Δ.Καπογιάννης, Τ.Νικολόπουλος, και Χρ.Τσουραμάνης. Την Επιστημονική επιτροπή οι καθηγητές κ.κ. Δ.Μαυρόγιαννης (Πρόεδρος), Γ.Πανούσης και Γ.Παπαδημητρίου (Παν/μιο Αθηνών), Π.Καμπανάς και Δ.Τζανουδάκης (Παν/μιο Πατρών), Τ.Νικολόπουλος, Β.Σωτηροπούλου και Χρ.Τσουραμάνης(Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου).

Έγιναν ουσιαστικά 26 Ανακοινώσεις σε τρεις συνεδριάσεις, καθώς και παρεμβάσεις από το ακροατήριο, στο οποίο συμμετείχαν και πολλοί σπουδαστές του Τ.Ε.Ι, καθώς και σπουδαστές από το Τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. του Τ.Ε.Ι. Ηρακλείου που φιλοξενήθηκαν από το ΤΕΙ Μεσολογγίου.

Η πρώτη Συνεδρία (Πρόεδρος ο Τ.Νικολόπουλος) είχε ως αντικείμενο την Ενότητα «Περιβάλλον, Εναλλακτικές μορφές Ανάπτυξης και Παγκοσμιοποίηση», όπου συζητήθηκαν οι δυνατότητες ανάπτυξης συνεταιρισμών ή άλλων μορφών κοινωνικής οικονομίας, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τους το Περιβάλλον και τη

Γεωργία και αντιστέκονται ή αν μη τι άλλο επιβιώνουν στα πλαίσια της Παγκοσμιοποίησης.

Η δεύτερη Συνεδρία (Πρόεδροι οι Χρ. Τσουραμάνης και Διον. Μαυρόγιαννης) διερεύνησε «τις Συσχετίσεις της Παγκοσμιοποίησης με την Κοινωνική Οικονομία» (Θεσμικές και Κοινωνικές Όψεις). Έγιναν συνολικά 10 ανακοινώσεις καθώς και πολλές παρεμβάσεις και ερωτήσεις, οι οποίες περιστράφηκαν γύρω από την ανάλυση των οργανωτικών μορφών της Κοινωνικής Οικονομίας και τις θετικές τους επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, την κοινωνία και ειδικότερα σε ιδιαίτερα προβλήματα αυτής.

Επιπλέον οι ομιλητές τόνισαν τη σημασία των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, οι οποίοι απασχολούν πολλά εργατικά χέρια και συμβάλλουν καθοριστικά στην καταπολέμηση της ανεργίας, πρόβλημα που μαστίζει ιδιαίτερα την εποχή μας.

Τέλος αναλύθηκαν οι αρνητικές επιπτώσεις της Παγκοσμιοποίησης στην αποδυνάμωση του Κοινωνικού Κράτους, στην αμφισβήτηση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων και της Συμμετοχικής Δημοκρατίας, στην απειλή για το περιβάλλον κ.α.

Η τρίτη Συνεδρία (Πρόεδρος ο Σπ. Παπασπηλιόπουλος) είχε ως αντικείμενο τις « Οικονομικές Όψεις της Παγκοσμιοποίησης σε σχέση με την Κοινωνική Οικονομία». Έγιναν αναφορές στην έννοια της Παγκοσμιοποίησης, η οποία προς το παρόν είναι ρευστή και τις αντιδράσεις που έφερε τελικά, αυτές τις συλλογικές δράσεις αντίστασης κατά της Παγκοσμιοποίησης διαμέσου τοπικών, περιφερειακών και διεθνών τοπικών κοινωνιών «περιεκτικής δημοκρατίας» σε διάφορες πόλεις ή πιο πρόσφατη αυτή της Γένοβα.

Κλείνοντας το τμήμα αυτό, υπογραμμίζουμε τη σπουδαιότητα των επιστημονικών εκδηλώσεων που έχει πραγματοποιήσει το τμήμα μας. Επικροτούμε τις προσπάθειες αυτές και ελπίζουμε να ακολουθήσουν και άλλες. Σκοπός του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε., όπως άλλωστε και όλων των Τ.Ε.Ι., είναι πέρα της τυπικής εκπαιδευτικής διαδικασίας, η διοργάνωση επιστημονικών εκδηλώσεων που συμβάλλουν στον επιστημονικό διάλογο και στην ανάλυση θεσμικών, κοινωνικών και τόσο επίκαιρων όσο και σημαντικών θεμάτων!

Η. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε. έχει ήδη συμπληρώσει 15 χρόνια λειτουργίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προσπαθώντας να καλύψει τις ανάγκες ενός θεσμού ο οποίος, λειτουργώντας σε μια πραγματικότητα που τίποτα δεν μένει σταθερό, προσπαθεί να κερδίσει μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά διατηρώντας αναλλοίωτες τις αρχές του.

Έχοντας μια ολοκληρωμένη εικόνα για το τμήμα μας φτάνουμε στο πιο κρίσιμο σημείο της εργασίας αυτής, να παρουσιάσουμε κάποιες προτάσεις βελτίωσης. Ουσιαστικός σκοπός είναι η συνέχιση των θετικών στοιχείων και η εξάλειψη των αρνητικών της εκπαιδευτικής διαδικασίας του τμήματος της Σ.Σ.Ο.Ε.

Οι προτάσεις μας λοιπόν σχετικά με τη σχολή είναι πολλές και μπορούν να χωριστούν σε διάφορες κατηγορίες. Συγκεκριμένα, ξεκινώντας από το πρόγραμμα μαθημάτων, οι προτάσεις μας αφορούν την εισαγωγή νέων που θα καλύπτουν τις σύγχρονες μαθησιακές ανάγκες. Άλλωστε το διδακτικό υλικό χρειάζεται συνεχή ανανέωση και αναμόρφωση (ανά Ζετία όπως ο νόμος ορίζει ρητά).

Ένα από αυτά τα νέα μαθήματα πρέπει να είναι το «**Ηλεκτρονικό Εμπόριο**». Όλες οι σύγχρονες μορφές επιχειρήσεων χρησιμοποιούν τις ιστοσελίδες του Ίντερνετ για να κάνουν γνωστά τα προϊόντα τους με απώτερο σκοπό να αυξήσουν τις πωλήσεις και τα κέρδη τους. Οι φοιτητές λοιπόν γνωρίζοντας τι είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο και πως λειτουργεί θα έχουν την δυνατότητα: (1) να χρησιμοποιήσουν αυτό το σύγχρονο μέσο επικοινωνίας υπέρ των επιχειρήσεων και (2) με τη λειτουργία του να ενισχύσουν τους συνεταιρισμούς και να τους κάνουν πιο ανταγωνιστικούς.

Οι σπουδαστές του τμήματος έχουν μια επαφή με το αντικείμενο (ηλεκτρονικό εμπόριο) μέσω μαθημάτων που ήδη διδάσκονται στο Τ.Ε.Ι., όπως για παράδειγμα το Σύστημα Διοικητικών Πληροφοριών (M.I.S.), αλλά οι αναφορές που γίνονται "αγγίζουν" επιφανειακά μόνο το θέμα χωρίς να το αναλύουν εις βάθος. Άλλωστε το ηλεκτρονικό εμπόριο επεκτείνεται διαρκώς κάνοντας τις σημειώσεις και τα βιβλία που γράφτηκαν πριν μερικά χρόνια ανεπαρκή.

Άλλο μάθημα βασισμένο στη χρήση των υπολογιστών είναι και η «**Μηχανογραφημένη Λογιστική**», δηλαδή η λογιστική μέσω Η/Υ, η οποία σύμφωνα με πληροφορίες προωθείται αυτή την περίοδο από το εκπαιδευτικό προσωπικό μαζί με το μάθημα « **Οι Συνεταιρισμοί στην Ε.Ε.**». Στο τελευταίο οι σπουδαστές θα είναι σε θέση να γνωρίζουν το νομοθετικό και οικονομικό καθεστώς που ισχύει κάθε φορά στους συνεταιρισμούς της Ε.Ε.

Μια άλλη έννοια την οποία πρέπει να γνωρίζουν οι σπουδαστές και να μάθουν να χρησιμοποιούν προς όφελος των συνεταιρισμών είναι ο ανταγωνισμός. Η λέξη ανταγωνισμός είναι πολύ γενική και μπορεί να γίνει αντιληπτός σε πολλά διαφορετικά επίπεδα.

Ανταγωνισμό μπορεί να έχουμε σε επίπεδο προϊόντων, υπηρεσιών, πολιτικών που ακολουθούνται κάθε φορά για την προσέγγιση των πελατών και αλλού. Η γνώση του ανταγωνισμού οδηγεί στον προγραμματισμό και στην οργάνωση της επιχείρησης ώστε τα εμπορεύματα να έχουν καλύτερη τιμή και ποιότητα και τον καλύτερο τρόπο προώθησης στην αγορά.

Σε τέτοιο ανταγωνιστικό περιβάλλον που λειτουργούν οι συνεταιρισμοί θα πρέπει όσοι ασχολούνται με τα συνεταιριστικά να γνωρίζουν ό,τι έχει σχέση με τα προϊόντα που βγάζουν άλλες επιχειρήσεις, όπως για παράδειγμα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των συνεταιριστικών προϊόντων με τα μη συνεταιριστικά όταν πρόκειται για γεωργικούς, αλιευτικούς και γενικότερα παραγωγικούς συνεταιρισμούς.

Η πρότασή μας λοιπόν έχει να κάνει με την εισαγωγή μαθήματος με αντικείμενο τον ανταγωνισμό εφόσον αυτό κριθεί γόνιμο για την περαιτέρω εξέλιξη των συνεταιρισμών. Επίσης θα πρέπει να τονίζεται μέσα από το μάθημα η αποφυγή του αθέμιτου ανταγωνισμού, κάτι που δεν είναι σύμφωνο άλλωστε με αυτά που διέπουν τις βασικές αρχές του συνεταιριστικού κινήματος. Απλά με τη βοήθεια του ανταγωνισμού, δηλ. των πληροφοριών που παίρνουμε χρησιμοποιώντας τον, γνωρίζουμε τι κινείται στην αγορά και προχωρούμε ένα βήμα μπροστά με καινοτομίες, με νέα προϊόντα κ.α.

Στη συνέχεια προτείνουμε σε κάθε εξάμηνο, κι αν αυτό δεν είναι εφικτό στα μεγαλύτερα εξάμηνα, να δημιουργηθούν ομάδες από τους φοιτητές, οι οποίες με την εποπτεία και την καθοδήγηση ενός καθηγητή να κάνουν έρευνες, μελέτες πάνω στις εργασίες των συνεταιρισμών που λειτουργούν στην εγγύτερη περιοχή.

Συγκεκριμένα στην περιοχή που λειτουργεί το τμήμα μας υπάρχουν αρκετοί συνεταιρισμοί και μάλιστα οι περισσότεροι με μικρό κύκλο εργασιών. Αν λοιπόν από κάποια έρευνα-εργασία προκύψουν ενδιαφέροντα αποτελέσματα γιατί να μην αποτελέσουν προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του συνεταιρισμού;

Έτσι ενεργά θα περάσουμε από την θεωρία στην πράξη και θα είναι ένα θετικό βήμα και για μας ως σπουδαστές, με την δυνατότητα που μας δίνεται να εφαρμόζουμε αυτά που μαθαίνουμε, αλλά και για τους συνεταιρισμούς που θα μπορούν, αν και εφόσον τα συμπεράσματα και η δουλειά μας το επιτρέπουν, να χρησιμοποιήσουν προς όφελος τους και με μηδέν κόστος ό,τι τους προτείνουμε.

Μια ακόμη πρόταση είναι η χρησιμοποίηση της «ενδιάμεσης αξιολόγησης» υπό την μορφή προαιρετικών εργασιών για το τμήμα των Συνεταιριστών, καθώς και εκπαιδευτικές εκδρομές στα πλαίσια του διδακτικού έτους σε συνεταιρισμούς, συνεταιριστικές επιχειρήσεις και οργανισμούς, ώστε οι σπουδαστές της ΣΣΟΕ να έχουν άμεση επαφή με το αντικείμενό τους.

Στο μάθημα των ηλεκτρονικών υπολογιστών (Η/Υ), που είναι μάλιστα και εργαστηριακό, να διδάσκονται προγράμματα εφαρμόσιμα στην αγορά όπως το Office και όλες οι υπηρεσίες του Ίντερνετ. Άποψη μας είναι να διδάσκεται ένα πρόγραμμα σε κάθε εξάμηνο κι ας σημαίνει αυτό δημιουργία νέων εργαστηριακών μαθημάτων στους Η/Υ. Όλοι γνωρίζουμε πόσο σημαντικό είναι να ξέρει κανείς να χειρίζεται σωστά έναν Η/Υ.

Παράλληλα αύξηση της βαρύτητας πρέπει να δοθεί και στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, προϋπόθεση βασική για ένα στέλεχος συνεταιρισμού, με την χρησιμοποίηση σύγχρονων οπτικό-ακουστικών μέσων.

Εξίσου σημαντικό όμως είναι να ενισχυθούν και τα συνεταιριστικά μαθήματα. Αυτό μπορεί να γίνει με την βελτίωση των σημειώσεων που αφορούν το αντικείμενο και με την ενημέρωση των σπουδαστών από μέλη και υπαλλήλους συνεταιρισμών, οι οποίοι θα έρχονται στο ΤΕΙ με σκοπό να μεταφέρουν την εμπειρία και τις γνώσεις τους στους σπουδαστές.

Αφού ολοκληρώσαμε λοιπόν τις προτάσεις μας για την εισαγωγή νέων μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών, συνεχίζουμε με προτάσεις που αφορούν γενικότερα την βελτίωση του τμήματος. Από προηγούμενες εργασίες συναδέλφων (σε σχετική ερώτηση τι γνωρίζετε για τη σχολή) παράτηρείται το

φαινόμενο νεοεισαχθέντες σπουδαστές να ακούνε το όνομα της σχολής μόλις για δεύτερη φορά μετά την εισαγωγή τους σ' αυτήν (συμπεριλαμβανομένων και εμάς των ιδίων).

Γι' αυτό το λόγο κρίνεται απαραίτητο να γίνεται από το πρώτο κιόλας εξάμηνο, πριν αρχίσουν καν τα μαθήματα, πλήρης ενημέρωση σχετικά με το τι ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό καλείται να καλύψει η σχολή, γιατί δημιουργήθηκε κτλ. Είναι γεγονός ότι λίγοι είναι αυτοί που γνωρίζουν από την ονομασία και μόνο της σχολής τι πρόκειται να σπουδάσουν, ας γνωρίσουν έστω και λίγα γι' αυτήν πριν ακόμα αρχίσουν.

Επίσης αίτημα μας είναι η αξιοποίηση της θεσμοθέτησης του 8 ου εξαμήνου προκειμένου να πετύχουμε υψηλότερο επιστημονικό επίπεδο σπουδών. Καθώς και ταυτόχρονη αναβάθμιση της διαδικασίας εξάμηνης πρακτικής άσκησης με τακτικό έλεγχο και αξιολόγηση των συνθηκών εργασίας των σπουδαστών και της προόδου που σημειώνουν κατά την άσκηση της.

Παράλληλα ενισχύουμε παλιότερη πρόταση της Π.Ο.Β.Ι.ΣΥ.Ξ. (Πανελλήνια Ομοσπονδία Βιοτεχνών Συνεταιρισμών Ξύλου) όπως αυτή εκφράστηκε από αντιπρόσωπο σε σχετικό επιστημονικό συνέδριο και αναφέρει ότι η απορρόφηση νέων στελεχών αποφοίτων των ΤΕΙ πρέπει να γίνει με την δημιουργία νέων συνεταιρισμών. Το κράτος στα πλαίσια του διακριτικού του ρόλου να πληρώνει τα έξοδα επιλογής Διευθυντικών στελεχών υπέρ της ανάπτυξης των συνεταιρισμών.

Η προσωπική μας εμπειρία σαν σπουδάστριες στο τμήμα ΣΣΟΕ μας οδηγεί στο σημείο να συμπεράνουμε ότι η προώθηση των επαίνων και των υποτροφιών μπορεί να αποτελέσει ένα επιπλέον κίνητρο για μάθηση και κριτική σκέψη. Προωθώντας την υποτροφία στην εφαρμογή της γνώσης, θα φτάσουμε στο σημείο να υπηρετούμε οι σπουδαστές την κοινωνία μέσω της δημιουργικότητας και της πείρας μας.

Επιπλέον θετικό βήμα είναι και η αλλαγή της ονομασίας του τμήματός μας από «Στελέχη Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εκμεταλλεύσεων» σε «Διοίκηση Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Επιχειρήσεων», μιας και οι σπουδαστές του τμήματός μας έχουν τα κατάλληλα προσόντα και τις γνώσεις να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις ακόμα και κάθε μη συνεταιριστικής επιχείρησης.

Όσον αφορά το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι απαραίτητη η κάλυψη όλων των αναγκών του διδακτικού και ερευνητικού έργου της ΣΣΟΕ από εκπαιδευτικούς υψηλών ακαδημαϊκών προσόντων και επαγγελματικής εμπειρίας, όπως ορίζει και ο νέος Ν. 2916/2001.

Επίσης η περιοδική επικύρωση των ακαδημαϊκών προσόντων του Εκπαιδευτικού Προσωπικού να γίνεται με παροχή ικανών κινήτρων. Πιστεύουμε πως το Ε.Π λόγω της σπουδαιότητας του, χρειάζεται να είναι εξειδικευμένο, να χρησιμοποιεί σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους διδασκαλίας καθώς και να ενημερώνεται για τις νέες αλλαγές που επέρχονται στον τομέα του. Σημαντικό είναι να δημιουργεί κλίμα συνεργασίας με τους σπουδαστές καθώς και με τους άλλους καθηγητές για την καλύτερευση του τμήματος.

Χρήσιμη θα ήταν και η αξιοποίηση του θεσμού του Επισκέπτη Καθηγητή καθώς και των σπουδαστών. Προώθηση της διαδικασίας ανταλλαγής του εκπαιδευτικού προσωπικού αλλά και σπουδαστών της ΣΣΟΕ με αναγνωρισμένα ιδρύματα του εξωτερικού θα έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της συνεταιριστικής εκπαίδευσης (πρόγραμμα ERASMUS).

Παράλληλα επειδή ο ρόλος του διοικητικού προσωπικού είναι σημαντικός για το τμήμα της ΣΣΟΕ έχουμε την άποψη πως χρειάζεται να καταβάλλει περισσότερες προσπάθειες για την βελτίωση της εικόνας του τμήματος. Χρησιμοποιώντας πιο σύγχρονα μέσα τεχνολογίας π.χ. επικοινωνία e-mail για τις δηλώσεις μαθημάτων και για την αποστολή πιστοποιητικών από τη γραμματεία και αναπτύσσοντας σχέσεις συνεργασίας με τους σπουδαστές πιστεύουμε ότι θα έχουμε ακόμη πιο θετικά αποτελέσματα.

Η γραμματειακή υποστήριξη είναι αναγκαίο να ανασυγκροτηθεί έτσι ώστε να προσφέρει μεγαλύτερη βοήθεια στους σπουδαστές και στο Ε.Π. το οποίο έρχεται σε επαφή μαζί της καθημερινά.

Αυτό προϋποθέτει σωστή συνεργασία και δημιουργία κλίματος αλληλοβοήθειας μεταξύ Διοικητικού προσωπικού, σπουδαστών και Ε.Π. Έτσι δεν θα παρατηρούνται φαινόμενα όπως η μη έγκαιρη παράδοση βαθμολογίας από τους καθηγητές στη γραμματεία ή η μη καταχώρηση της βαθμολογίας των σπουδαστών με αποτέλεσμα οι σπουδαστές να ξαναδίνουν το μάθημα.

Επίσης, σύμφωνα με πληροφορίες μέσα στην δεκαετία θα κατασκευαστεί νέο κτίριο για την σχολή Διοίκησης και Οικονομίας όπου θα στεγαστεί το τμήμα ΣΣΟΕ, Λογιστικής και Πληροφορικής. Μπορεί να είναι ακόμη πολύ νωρίς όμως καλό θα ήταν να υπάρξει η κατάλληλη υποστήριξη από τους διάφορους φορείς ώστε να δημιουργηθούν σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις με καλαισθησία.

Θα ήταν παράλειψη μας αν δεν αναφέραμε το γραφείο διασύνδεσης μεταξύ των προτάσεων μας για βελτίωση της σχολής. Το γραφείο διασύνδεσης χρειάζεται να χρησιμοποιήσει τα κατάλληλα μέσα και τους μηχανισμούς για τον σωστό επαγγελματικό προσανατολισμό των αποφοίτων της ΣΣΟΕ.

Μέλημά του είναι η σωστή αξιοποίηση και απορρόφηση των πτυχιούχων του τμήματος. Οι απόφοιτοι χρειάζεται να ενημερώνονται εγκαίρως από το γραφείο διασύνδεσης όχι μόνον για την επαγγελματική τους αποκατάσταση αλλά και για τα επαγγελματικά τους δικαιώματα.

Μετά την ψήφιση του Ν.2916/2001 περί διάρθρωσης της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμισης θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής, οποιαδήποτε πρόταση βελτίωσης και αναβάθμισης του τμήματος αποτελεί πρόκληση για την περαιτέρω εδραίωση του τμήματος στην ανώτατη πια εκπαίδευση, που δεν πρέπει να χάσουμε .

Βασισμένοι στο γεγονός ότι το ΤΕΙ Μεσολογίου και ιδιαίτερα το τμήμα ΣΣΟΕ καταβάλλουν αξιόλογες προσπάθειες να υπάρξουν καλύτερες συνθήκες για την εκπαιδευτική διαδικασία, υποστηρίζουμε πως υπάρχει η δυνατότητα και η προοπτική διεξαγωγής μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

Μια κίνηση σημαντική υπέρ της δυνατότητας αυτής είναι και το άρθρο 5 περί ρύθμισης θεμάτων σπουδών και διοίκησης ΤΕΙ του Ν. 2916/2001.

Διαβάζοντας τις παραγράφους 12-13 του άρθρου αυτού για τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών διαπιστώνουμε πως οι απόφοιτοι πλέον δεν θα χρειάζεται να εξετάζονται προηγουμένως σε συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων προκειμένου να συμμετέχουν σε μεταπτυχιακά προγράμματα άλλων σχολών .

Επίσης ο τίτλος σπουδών των αποφοίτων ΤΕΙ θα δίνει την δυνατότητα πρόσβασης σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε ελληνικά ή ξένα

πανεπιστήμια με τις προϋποθέσεις που εκάστοτε ισχύουν για τους πτυχιούχους Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Όσα αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν κάποιες προτάσεις ώστε να βελτιωθεί ακόμη πιο πολύ το παρεχόμενο επίπεδο εκπαίδευσης και η εικόνα της σχολής μας. Αναμφισβήτητα θα χρειαστεί χρόνος για την υλοποίηση αυτών των προτάσεων, όμως έχουμε την πεποίθηση και την ελπίδα πως αν ενισχυθεί η κινητικότητα πρώτα απ' όλα των σπουδαστών και έπειτα του εκπαιδευτικού και διοικητικού προσωπικού της ΣΣΟΕ, θα είναι ορατά τα σημάδια βελτίωσης και ανάπτυξης.

3. Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΗ ΧΩΡΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΊΝΤΕΡΝΕΤ.

Η συνεταιριστική εκπαίδευση εξαπλώνεται σε όλες τις χώρες λόγω της σπουδαιότητας και της αξίας της έννοιας του συνεργατισμού. Στην χώρα μας όπως ήδη έχουμε αναφερθεί λειτουργούν τα τμήματα: «Στελεχών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εκμεταλλεύσεων» στο ΤΕΙ Μεσολογγίου καθώς και στο ΤΕΙ Κρήτης. Έτσι και στο εξωτερικό υπάρχουν αντίστοιχα Πανεπιστήμια και Κολέγια τα οποία προάγουν και προωθούν την συνεταιριστική εκπαίδευση.

Το Διαδίκτυο (Ίντερνετ) αποτελεί ένα αξιόλογο τεχνολογικό μέσο από το οποίο αντλήσαμε στοιχεία αρκετά ικανοποιητικά για την μελέτη μας.

Αποτέλεσε ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο μιας και καταφέραμε να εντοπίσουμε μέσω του παγκόσμιου ιστού (web surfing) Πανεπιστημιακά Ιδρύματα καθώς και Κολέγια τα οποία έχουν σαν στόχο την προώθηση της Ιδέας του Συνεργατισμού και την παροχή της συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

Με την βοήθεια του Ίντερνετ κάθε σπουδαστής έχει την δυνατότητα χωρίς να μετακινηθεί από τον προσωπικό του χώρο π.χ. το σπίτι του και να περιηγηθεί στον παγκόσμιο ιστό (web surfing), να επικοινωνήσει με άλλους σπουδαστές, με Πανεπιστήμια και άλλους φορείς που παρέχουν πληροφορίες όσον αφορά τα σπουδαστικά θέματα, να διαβάσει άρθρα σε ηλεκτρονικά περιοδικά, βιβλία και ανακοινώσεις, να ενημερωθεί, ακόμα και να «κατεβάσει» αρχεία στον υπολογιστή του (ftp) και όχι μόνον.

Κατά την διάρκεια της περιήγησης μας στον παγκόσμιο ιστό διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν αρκετά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Κολέγια καθώς και Κέντρα που ασχολούνται με την συνεταιριστική ιδέα και μάλιστα πολλά από αυτά έχουν δυνατότητα παροχής της ψηφιακής υποστηριζόμενης μάθησης ,παγκοσμίως γνωστή σαν e-learning. Στην ουσία το e-learning είναι η παροχή εκπαίδευσης από Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, από απόσταση, μέσω υπολογιστή και με εικονική αίθουσα διδασκαλίας τα οποία προσφέρουν τίτλους σπουδών σε οποιονδήποτε τομέα.

Έτσι λοιπόν το Διαδίκτυο μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο εφόσον ενταχθεί σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διδασκαλίας.

Η συνεταιριστική εκπαίδευση και οι διάφοροι κλάδοι που ασχολούνται με τις συνεταιριστικές αρχές και αξίες δίνουν ένα εντυπωσιακό παρόν στον Κυβερνοχώρο – Ίντερνετ με πλήθος δικτυακών τόπων (web sites) που έχουν δημιουργηθεί σε παγκόσμια κλίμακα – κυρίως στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη – από Πανεπιστημιακά τμήματα, ερευνητικά κέντρα και διεθνείς υπηρεσίες με σχετικό αντικείμενο (όπως συνεταιρισμοί, συνεταιριστικές τράπεζες κ.α.) και ακόμα από καθηγητές, ερευνητές, φοιτητές και άλλους ειδήμονες.

Σκοπός μας είναι να δώσουμε σε κάθε ασχολούμενο και ενδιαφερόμενο με τον κλάδο των Συνεταιρισμών, μία γεύση του περιεχομένου της ηλεκτρονικής «βιβλιοθήκης» του κυβερνοχώρου που μπορεί χωρίς ιδιαίτερο κόπο και εξειδικευμένες γνώσεις να έχει ανά πάσα στιγμή στη διάθεση του.

Για το λόγο αυτό περιηγούμενες στον παγκόσμιο ιστό (web surfing) επιλέξαμε κατ' αρχάς δικτυακούς τόπους (web sites) που πιστεύουμε ότι περιέχουν σημαντικές πληροφορίες για θέματα που αφορούν τον συνεταιριστικό τομέα της εκπαίδευσης. Για καθένα από τους τόπους αυτούς παραθέτουμε στην συνέχεια την ηλεκτρονική διεύθυνση τους (URL) στον ιστό (web) και κάνουμε όσο το δυνατό πιο περιεκτική αναφορά του περιεχομένου τους.

Σημείο εκκίνησης μας αποτελεί μια ηλεκτρονική διεύθυνση που περιέχει γενικά όλα τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Κέντρα καθώς και Κολέγια που παρέχουν την συνεταιριστική εκπαίδευση. Η διεύθυνση αυτή είναι : www.coop.org/ica/ica/sb/resources.html. Η συγκεκριμένη αυτή πύλη (site) περιλαμβάνει δικτυακούς τόπους κατανεμημένους σε διάφορες χώρες που προωθούν την Συνεταιριστική Ιδέα και έχει τον τίτλο : "Co-operative Centres, Institutes & Training Courses".

Ειδικότερα το site αυτό αφορά τα Συνεταιριστικά Κέντρα, Ινστιτούτα και Πλαίσια Μαθημάτων για τις ακόλουθες χώρες : τον Καναδά, την Γερμανία, την Ινδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και τα οποία στη συνέχεια, παραθέτουμε.

ΣΤΙΣ ΗΠΑ :

- “ *University of Wisconsin Center for Cooperatives.(UWCC)*”
(www.wisc.edu/uwcc/)

Ο δικτυακός τόπος του Πανεπιστημίου του Wisconsin στην Αμερική αποτελεί μια από τις πιο ενημερωμένες παρουσίες στον χώρο των Συνεταιρισμών. Μελετάει, προάγει και συντονίζει μορφωτικά προγράμματα, τεχνική υποστήριξη και έρευνα σχετικά με την συνεταιριστική μορφή των επιχειρήσεων.

Ιδρύθηκε το 1962 σαν “ Διεθνές Συνεταιριστικό Εκπαιδευτικό Κέντρο” και τα προγράμματα του αγγίζουν όλους τους συνεταιριστικούς τύπους. Το διδακτικό δυναμικό του UWCC ολόκληρου του Πανεπιστημίου έχει συνάψει συνεργασίες με Συνεταιριστικές Υπηρεσίες, την Ομοσπονδία Συνεταιρισμών του Wisconsin καθώς και με άλλους οργανισμούς οι οποίοι έχουν άμεση σχέση με τους Συνεταιρισμούς.

Ο δικτυακός αυτός τόπος έχει πλούσιο πληροφοριακό υλικό όσον αφορά την οργάνωση συνεταιρισμών, την συνεταιριστική δομή και διαχείριση καθώς και την συνεταιριστική χρηματοδότηση και διοίκηση.

Αποστολή του Πανεπιστημίου (UWCC) είναι η μελέτη και η προώθηση της συνεργασίας με σκοπό την ικανοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών αναγκών κάθε ατόμου. Ενώ θέτει βασικό στόχο τον συντονισμό ενός συστήματος ευρείας έρευνας σε διεθνές επίπεδο βασισμένο στις αρχές του συνεργατισμού.

Διατηρεί ιστορική βιβλιοθήκη στην οποία η πρόσβαση είναι εφικτή για κάθε ενδιαφερόμενο εντός και εκτός συνόρων των ΗΠΑ. Περιλαμβάνει πληροφοριακό υλικό για το Πανεπιστήμιο του Wisconsin (για το προσωπικό και το πρόγραμμα σπουδών) και εκτεταμένες πληροφορίες για το πρόγραμμα τόσο των προπτυχιακών όσο και των μεταπτυχιακών σπουδών.

Τέλος, μέσα από το συγκεκριμένο site υπάρχουν κατάλληλες πληροφορίες για οποιονδήποτε επιθυμεί να παρακολουθήσει μαθήματα από απόσταση (e-learning), αποκτώντας το πτυχίο του Πανεπιστημίου του Wisconsin, ειδικά για τους Συνεταιρισμούς.

- “University of California – Center for Cooperatives”
(www.cooperatives.uc.davis.edu/)

Ο δικτυακός τόπος του τμήματος Συνεταιρισμών στο Πανεπιστήμιο της California έχει να επιδείξει πλούσιο ενημερωτικό υλικό, το οποίο καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του τμήματος. Το υλικό είναι οργανωμένο με απλό τρόπο και το site είναι σχεδιασμένο με γνώμονα την απλότητα και την ταχύτητα.

Το τμήμα των Συνεταιρισμών του Πανεπιστημίου της California είναι αφοσιωμένο στην εκπαίδευση, στην έρευνα και την ανάπτυξη προγραμμάτων υψηλής ποιότητας ώστε να γνωρίσει και να συμβάλλει στην ικανοποίηση των αναγκών των συνεταιρισμών, των μελών και του κοινού τους.

Στο Πανεπιστήμιο ιδρύθηκε το ιδιαίτερο αυτό τμήμα της Συνεταιριστικής εκπαίδευσης μόλις το 1987, με σκοπό να προωθήσει την ανάπτυξη και την δημιουργία των Συνεταιρισμών, μέσω της εκπαίδευσης και της έρευνας που παρέχει. Ταυτόχρονα το τμήμα αυτό, βασισμένο σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς, προσπαθεί να βοηθήσει τους ανθρώπους να χρησιμοποιούν τα συνεταιριστικά μοντέλα στον τομέα της εργασίας τους, στην οικονομία κ.α. ώστε να κατανοούν καλύτερα τις ανάγκες της αγοράς.

Στον συγκεκριμένο δικτυακό τόπο υπάρχουν οι κατάλληλες πληροφορίες που αφορούν το Πανεπιστήμιο και ειδικότερα το τμήμα των Συνεταιρισμών. Περιλαμβάνεται το πρόγραμμα σπουδών για κάθε ενδιαφερόμενο, δημοσιευμένες έρευνες που αφορούν την συνεταιριστική εκπαίδευση και τους συνεταιρισμούς καθώς και το πρόγραμμα διαφόρων επιστημονικών εκδηλώσεων (σεμινάρια, διαλέξεις, -ομιλίες) που γίνονται στον χώρο του Πανεπιστημίου. Τέλος στις σελίδες φιλοξενούνται πληροφορίες για το επιστημονικό προσωπικό του τμήματος καθώς και κάποια links (πηγές) σχετικά με το αντικείμενο των Συνεταιρισμών αλλά και γενικότερου ενδιαφέροντος θέματα.

Συνεχίζοντας την περιήγηση μας στον Παγκόσμιο Ιστό (web) θα αναφερθούμε σε δικτυακούς τόπους (sites) οι οποίοι περιέχουν τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και Κέντρα της συνεταιριστικής εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο.

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ : Σύμφωνα με την παραπάνω γενική διεύθυνση διακρίναμε τρεις ενδιαφέροντες δικτυακούς τόπους :

- “ *Society of Co-operative Studies*” στο Λονδίνο
(www.co-op.studies.org/) .

Ο δικτυακός τόπος του “ Κέντρου Συνεταιριστικών Σπουδών “ περιλαμβάνει ενημερωτικό υλικό, το οποίο αφορά κυρίως τις σπουδές, την ιστορία και την οργάνωση του κέντρου που βρίσκεται στο Λονδίνο.

Το Κέντρο αποτελεί έναν ανεξάρτητο εθελοντικό οργανισμό ο οποίος αποτελείται από συνεταιριστικά μέλη, υπαλλήλους, διευθυντές, ακαδημαϊκούς και αποσκοπεί στην πληρέστερη ενημέρωση του κοινού όσον αφορά οτιδήποτε σχετίζεται με την συνεταιριστική κίνηση. Παράλληλα δημοσιεύει έρευνες σχετικές με την συνεταιριστική κίνηση και προάγει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών σχετικά με τις συνεταιριστικές σπουδές.

Τέλος στις σελίδες φιλοξενούνται πληροφορίες για το επιστημονικό προσωπικό του Κέντρου καθώς και ενημερωτικό υλικό για οποιονδήποτε επιθυμεί να γνωρίσει καλύτερα τον τομέα των Συνεταιρισμών και οτιδήποτε έχει να κάνει με την συνεταιριστική κίνηση.

- “ *International Co-operative Research Register*”
(www.coop.studies.ac.org/)

Ο συγκεκριμένος δικτυακός τόπος του “ Διεθνούς Συνεταιριστικού Ερευνητικού Κέντρου “ έχει σχεδιαστεί με σκοπό να φθάσει σε ένα μέγιστο επίπεδο αναφοράς διευκολύνοντας έτσι την εξέλιξη διαφόρων συνεταιριστικών ερευνητικών κοινοτήτων.

Μέσω της σελίδας αυτής δίνεται η δυνατότητα στους ερευνητές που ασχολούνται με τους Συνεταιρισμούς να συνεισφέρουν προσθέτοντας τις δικές τους καταχωρήσεις, ώστε να αποτελέσει μια σημαντική πηγή αναφοράς για φοιτητές και για ανθρώπους οι οποίοι σχετίζονται με την συνεταιριστική κίνηση και έχουν σκοπό να αποκτήσουν γνώσεις και να διδαχτούν από την εμπειρία με απώτερο σκοπό την επίλυση προβλημάτων.

Ας σημειωθεί ότι η οργάνωση του site είναι καλή αν και η αλληλουχία των links δεν είναι πάντα ξεκάθαρη, ενώ περιλαμβάνεται και on-line λεξικό ειδικής ορολογίας για τους συνεταιρισμούς.

- “*Leicester University Management Center*”
(www.coop.org/ical/info/leicester2.html)

Ο δικτυακός τόπος του “ Κέντρου Διαχείρισης του Πανεπιστημίου του Leicester” παρέχει Πανεπιστημιακά προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε σχέση με την Συνεταιριστική Διαχείριση και την Οργανωτική εξέλιξη σε Συνεταιρισμούς και σε Πιστωτικές Ενώσεις.

Περιλαμβάνει πλούσιο πληροφοριακό υλικό το οποίο αφορά κυρίως το προσωπικό που πλαισιώνει το Πανεπιστήμιο, καθώς και τα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών τα οποία γίνονται και εξ αποστάσεως μέσω αλληλογραφίας ή της ψηφιακά υποστηριζόμενης μάθησης (e-learning).

Το Πανεπιστήμιο του Leicester ξεκίνησε το 1921 σαν Κολέγιο ενώ το 1957 έγινε ανεξάρτητο Πανεπιστήμιο το οποίο παρείχε τα δικά του πτυχία και έγινε πλέον ένα εθνικό ίδρυμα. Αξίζει να αναφερθεί ότι για την περίοδο 1992-1993 αντιπροσωπεύονταν 76 χώρες (μαζί και η Ελλάδα) ανάμεσα στους 7350 τακτικούς φοιτητές και τους 2500 φοιτητές οι οποίοι συνεργάζονταν με το Πανεπιστήμιο για το μεταπτυχιακό τους εξ αποστάσεως.

Μερικά από τα μεταπτυχιακά προγράμματα που οργανώθηκαν κατά καιρούς στο “Κέντρο Διαχείρισης Συνεταιρισμών του Πανεπιστημίου Leicester” ήταν : «Γενική και Οικονομική Διαχείριση των Συνεταιρισμών», «Η Συνεταιριστική Εκπαίδευση», «Το δίκαιο των Συνεταιρισμών στην Ευρωπαϊκή Ένωση» και «Το εργατικό δίκαιο στα πλαίσια των Συνεταιρισμών».

Παράλληλα το Πανεπιστήμιο παρέχει μεταπτυχιακές σπουδές σε Συνεταιριστικά Διαχειριστικά θέματα ,εξ αποστάσεως σε, επίπεδα Master και Diploma, ειδικά προγράμματα Ph.D και προωθεί τη συνεργασία σε επίπεδα ερευνών με μέλη-οργανισμούς.

Τα πανεπιστημιακά προπτυχιακά προγράμματα, η παροχή σεμιναρίων σε μέλη και οργανισμούς των συνεταιρισμών για την οργανωτική εξέλιξη των συνεταιρισμών και τα μεταπτυχιακά προγράμματα αποτελούν τα κύρια προγράμματα που παρέχει το Πανεπιστήμιο του Leicester.

Τέλος η σχεδίαση των σελίδων (site) είναι αρκετά καλή όσο αφορά τόσο στην οργάνωση των δεδομένων όσο και την πλοήγηση στις σελίδες του συγκεκριμένου δικτυακού τόπου, για αυτό και την συνιστούμε ανεπιφύλακτα σε κάθε ενδιαφερόμενο.

- “Stanford Hall – The Co-operative College”

(www.co-op.ac.uk/cch/college.html)

Η δικτυακή παρουσία του “ Συνεταιριστικού Κολεγίου του Stanford Hall” περιλαμβάνει πλήρης ενημερωτικό υλικό για την ιστορία του, τους στόχους και τους τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται καθώς και πληθώρα πληροφοριών που αφορούν τόσο τις προπτυχιακές όσο και τις μεταπτυχιακές σπουδές. Επίσης κάνει ειδική αναφορά για τους σπουδαστές που επιθυμούν να παρακολουθήσουν τις συνεταιριστικές σπουδές από απόσταση, ενώ στις σελίδες φιλοξενούνται πληροφορίες για το επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό του Κολεγίου καθώς και κάποια links(σύνδεσμοι) σχετικά με συνεταιριστικά θέματα.

Το Συνεταιριστικό Κολέγιο αποτελεί ένα από τα πιο αξιόλογα συνεταιριστικά Ιδρύματα σε ολόκληρη την Ευρώπη, αρκεί να πούμε ότι έχει μια μακρά πορεία στην συνεταιριστική εκπαίδευση η οποία ξεκινά από το 1919. Από τότε προσέλκυσε μεγάλο αριθμό σπουδαστών από χώρες όλου του κόσμου και γρήγορα προχώρησε στην βελτίωση της υλικοτεχνικής του υποδομής για να μπορεί να αντεπεξέλθει στις απαιτούμενες ανάγκες.

Το Κολέγιο σήμερα εκτός από την παροχή συνεταιριστικών μαθημάτων προχωρά και στην προώθηση κοινωνικοοικονομικών μαθημάτων με σκοπό να διδάξει την σωστή διαχείριση (μάνατζμεντ) των συνεταιρισμών. Τα συγκεκριμένα μαθήματα έχουν την δυνατότητα να παρακολουθήσουν και σπουδαστές εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας δηλ. οι σπουδαστές από απόσταση, από οποιαδήποτε χώρα.

Στο Κολέγιο του Stanford Hall ο κάθε ενδιαφερόμενος καλείται να επιλέξει τον Τομέα που επιθυμεί για τις προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές σπουδές. Οι Τομείς Συνεταιριστικής εκπαίδευσης που παρέχει διακρίνονται ανάλογα με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες του κάθε ενδιαφερόμενου και οι πιο σημαντικοί, κατά τη γνώμη μας από αυτούς είναι :

- i. Οι Συνεταιριστικές Αξίες και Αρχές.
- ii. Ειδικό Πρόγραμμα Συνεταιριστικών Σπουδών.
- iii. Τμήμα Επιμόρφωσης για Στελέχη και Managers των Συνεταιρισμών.
- iv. Σπουδές για τις Πιστωτικές Ενώσεις.
- v. Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Συνεταιρισμούς.
- vi. Τμήμα Επιμόρφωσης μελών των Συνεταιρισμών.

Το Κολέγιο του Stanford Hall στην ουσία σχεδιάζει, αναπτύσσει και πραγματοποιεί προγράμματα συνεταιριστικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης καθώς και συνέδρια και συνδιασκέψεις με αντικείμενο τους Συνεταιρισμούς. Ταυτόχρονα συνεργάζεται με ικανά και ενεργά μέλη των συνεταιρισμών για να γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες των συνεταιριστικών οργανισμών, με αμοιβαίες, εθελοντικές κοινοτικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις, με εκπαιδευτικά Ινστιτούτα και Ιδρύματα καθώς και με διεθνή συμβουλευτικά γραφεία.

Όλα τα παραπάνω που αναφέρουμε γίνονται για ένα σκοπό. Ο σκοπός αυτός είναι να βοηθήσει το Κολέγιο τους σπουδαστές του στην καλύτερη κατανόηση του Συνεργατισμού αλλά και για να φτάσει στο επίπεδο εκείνο όπου οι σπουδαστές θα αποτελούν ικανά Στελέχη Διαχείρισης των Συνεταιρισμών στο μέλλον.

Η πλοήγηση στις διάφορες περιοχές αυτής της σελίδας μας οδηγεί στην διαπίστωση ότι είναι εμφανής η δύναμη και η εμβέλεια του Συνεταιριστικού Κολεγίου, αφού βασίζεται σε εκτεταμένα δίκτυα από μια σειρά συνεργατών – κλειδιών. Εξελίσσεται σε ένα ασυναγώνιστο Ινστιτούτο αναγνωρισμένο παγκοσμίως σαν ένα κέντρο υπεροχής της συνεταιριστικής εκπαίδευσης, εκπαιδεύοντας τους σπουδαστές του μέσα από το συνεταιριστικό πνεύμα, διαμορφώνοντας συνειδητοποιημένα και υπεύθυνα άτομα ικανά να διευθύνουν με επιτυχία συνεταιριστικές οργανώσεις και επιχειρήσεις κάθε είδους.

ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ :

- “ *Center for the Study of Co-operatives – University of Saskatchewan*”
(www.coop-studies.usask.ca/)

Άλλος ένας δικτυακός τόπος που αξίζει να αναφερθεί είναι αυτός του “Κέντρου Μελέτης των Συνεταιρισμών στο Πανεπιστήμιο του Saskatchewan” στον Καναδά, ο οποίος παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Αν και μάλλον απλή στον σχεδιασμό της, η σελίδα (site) αυτή περιλαμβάνει αρκετά ικανοποιητικό υλικό, το οποίο είναι εύκολα προσβάσιμο στον ενδιαφερόμενο. Παρουσιάζει το Κέντρο σαν ένα ανεξάρτητο ερευνητικό κέντρο και εκπαιδευτικό Ινστιτούτο, το οποίο είναι αφιερωμένο στην μελέτη των Συνεταιριστικών Οργανώσεων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το Πανεπιστήμιο του Saskatchewan ιδρύθηκε το 1907 με σκοπό να παρέχει ένα κράμα φιλελεύθερης, επαγγελματικής και εφαρμοσμένης παιδείας, με σκοπό να προετοιμάσει τους σπουδαστές του να γίνουν ικανά Στελέχη Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Επιχειρήσεων.

Στην προσπάθεια του να επιτύχει τους στόχους του και την αποστολή του παρέχει μια μεγάλη ποικιλία ακαδημαϊκών προγραμμάτων. Παρέχει κοινωνικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες με σκοπό την στήριξη του ατόμου μέσα στον συνεταιριστικό τομέα. Συνεργάζεται κατά καιρούς με άλλα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, ενώ παράλληλα κτίζει αμοιβαίες επικοινωνιακές σχέσεις με άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς.

Στην ουσία το Πανεπιστήμιο του Saskatchewan επιδιώκει μέσω των δραστηριοτήτων του να κρατήσει ζωντανή την έννοια του συνεργατισμού καθώς και να δημιουργήσει απόφοιτους που θα έχουν την ικανότητα προσαρμογής στις γρήγορες αλλαγές, να είναι δε συγχρόνως ανταγωνιστικοί και ικανά Στελέχη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αξίζει να αναφέρουμε ορισμένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά μαθήματα συνεταιριστικού περιεχομένου για τους φοιτητές του συγκεκριμένου Πανεπιστημίου, τα οποία εντοπίσαμε σε αυτόν το δικτυακό τόπο, και τα οποία είναι τα εξής :

- “ Ιστορία των Συνεταιρισμών”

Το μάθημα αυτό εξετάζει την ιστορία, την φιλοσοφία και την εξέλιξη των Συνεταιρισμών με ειδική αναφορά στα προβλήματα και την εμπειρία στην Αγροτική Οικονομία.

- “ Η θεωρία και η άσκηση της συνεταιριστικής γνώσης”

Εξετάζονται τα θεμέλια των συνεταιριστικών γνώσεων, εστιάζεται ειδικότερα στην φιλοσοφική ανάλυση του ανταγωνισμού, του ατομικισμού και την συνεργασία ανάμεσα στα σχολεία και εξετάζει την επιρροή των συνεταιρισμών στην κοινωνία και στο ίδιο το άτομο.

- “ Επιχειρησιακή και Δημόσια Πολιτική”

Εξετάζει τις κυβερνητικές δραστηριότητες οι οποίες ασκούν επιρροή στην διαχείριση και την εξέλιξη των συνεταιριστικών επιχειρήσεων καθώς και την επιρροή αυτών στις αποφάσεις των Συνεταιρισμών.

- “ Η προέλευση και η εξέλιξη των Συνεταιρισμών στην Ευρώπη”

Το μάθημα αυτό εξετάζει την προέλευση των συνεταιριστικών κινήσεων μέσω της βιομηχανοποίησης και τον αντίκτυπο τους στην εργατική τάξη και στις αγροτικές κοινότητες. Επίσης εξετάζει την παγκόσμια συνεταιριστική κίνηση και την ιστορία των συνεταιριστικών ιδεών, καθώς και την εξέλιξη των Συνεταιρισμών στις χώρες της Ευρώπης, την Αμερική, τον Καναδά και τις αναπτυσσόμενες χώρες.

- “ Μια διεθνής Προοπτική – Ταξικοί Συνεταιρισμοί”

Το συγκεκριμένο μάθημα αποτελεί μια προσέγγιση τοπικών και παγκόσμιων συνεταιρισμών με ιδιαίτερη έμφαση σε αντιλήψεις και πολιτικές οι οποίες αφορούν την εξέλιξη και την πορεία των Συνεταιρισμών. Εξετάζει τον ρόλο τον οποίο παίζουν στην εξέλιξη της κοινωνίας καθώς και στην διεθνή εξέλιξη των πραγμάτων και υπογραμμίζει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι Συνεταιρισμοί.

Κλείνοντας είναι αναγκαίο να τονίσουμε ότι το “ Κέντρο μελέτης των Συνεταιρισμών” στο Πανεπιστήμιο του Saskatchewan σαν ακαδημαϊκή ενότητα δεν μας αφήνει αδιάφορους, μιας και μέσα από τον δικτυακό του τόπο, διατήρησε το ενδιαφέρον μας αμείωτο. Από την σελίδα του και μόνο συμπεραίνουμε ότι στοχεύει στο τέλειο όσον αφορά τις δραστηριότητες της διδασκαλίας, της ανακάλυψης και της εφαρμογής των συνεταιριστικών αρχών.

Για οποιονδήποτε επιθυμεί να έρθει σε επαφή με τα παραπάνω Πανεπιστήμια και Κέντρα δίνονται στην συνέχεια χρήσιμες πληροφορίες όπως ταχυδρομική διεύθυνση, τηλέφωνα και e-mail.

➤ **Για το Πανεπιστήμιο του Wisconsin.(ΗΠΑ)**

University of Wisconsin, Processing Center
1415 Johnson Drive
Madison, Wisconsin
WI 53706
U.S.A

ΤΗΛ. 608/262 1234, 608/262 8883

E-mail : askbucky@redgym.wisc.edu

➤ **Για το Πανεπιστήμιο της California.(ΗΠΑ)**

University of California
Center for Cooperatives
One Shields Avenue
Davis, CA 95616
USA

ΤΗΛ. 530/752 2408

E-mail : centerforcoops@uc.davis.edu

➤ **Για το Πανεπιστήμιο του Saskatchewan.(Καναδάς)**

University of Saskatchewan
Center for the study of Co-operatives
101 Dieffenbaker Place
Saskatoon, SK
S7N 5B8
CANADA

ΤΗΛ. 306/966 8509

E-mail : coop.studies@usask.ca

➤ **Για το Πανεπιστήμιο του Leicester.(Ην.Βασίλειο)**

University of Leicester
Unit for Membership Based Organizations
The Management Center
University Road
Leicester
LE1 7RH

ΤΗΛ.0116 252 5517

E-mail : pd@le.ac.uk

➤ **Για το Πανεπιστήμιο του Stanford Hall.(Ην.Βασίλειο)**

University of Stanford Hall
The Co-operative College
Loughborough
Stanford Hall, Leicestershire
LE 12 5QR

ΤΗΛ. 0150 985 2333

E-mail : webmaster@coop-college.org.uk

Οι παραπάνω ηλεκτρονικές διευθύνσεις και η ανάλυση των δικτυακών τόπων κάθε Πανεπιστημίου και Κέντρου που ασχολείται με την συνεταιριστική εκπαίδευση και τους Συνεταιρισμούς καθώς και τις ταχυδρομικές διευθύνσεις, τηλέφωνα και e-mail που ήδη παραθέσαμε, θεωρούμε ότι είναι χρήσιμα για οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο. Μολονότι δώσαμε μια συνοπτική εικόνα με τα παραπάνω στοιχεία, πιστεύουμε ότι και οι ακόλουθες ηλεκτρονικές διευθύνσεις μπορούν να προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες όσον αφορά τον χώρο των Συνεταιρισμών και την Συνεταιριστική εκπαίδευση.

- ✓ Special Education Cooperatives : www.ks8jobsforu.org/sponsors.htm
- ✓ The Cooperative Education & Development Center :
www.philonline.com.ph
- ✓ Cooperative Education & Extension Service : www.reeusda.gov/
- ✓ College Cooperative Education : The National Commission's site :
www.co-op.edu
- ✓ Educational software Cooperative(ESC) : www.edu-soft.org
- ✓ Cooperative Education : www.bgsu.edu/offices/coop/
- ✓ Co-operative Education Program : www.sfu.ca/coop
- ✓ Association of Cooperative Education Students :
www.coop.seas.wustl.edu/
- ✓ Co-operative Education : www.coop.uvic.ca/
- ✓ National Association of Housing Cooperatives : www.coophousing.org
- ✓ Cooperative Extension service : www.ces.uga.edu/
- ✓ Cooperative Extension Service : www.uaex.edu/
- ✓ Co-operative Education & Career Services : www.adm.uwaterloo.ca/

Η περιήγησή μας στις διάφορες ιστοσελίδες του διαδικτύου (Ιντερνετ), έδειξε ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για την Συνεταιριστική εκπαίδευση και τους Συνεταιρισμούς στον διεθνή χώρο. Υπάρχουν ποικίλα θέματα για τους συνεταιρισμούς σε όλο τον κόσμο, για αυτό και θεωρήσαμε καλό να δώσουμε μία πρώτη γεύση, σε κάθε ενδιαφερόμενο, όσον αφορά την Συνεταιριστική εκπαίδευση στο εξωτερικό.

Σκοπός μας είναι μέσω της προβολής, κατά την γνώμη μας, των καλύτερων αντίστοιχων συνεταιριστικών ιδρυμάτων και κέντρων στο διεθνή χώρο η βελτίωση του τμήματος ΣΣΟΕ του ΤΕΙ/Μ αλλά και γενικότερα όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην χώρα μας.

Την προσοχή μας εστίασε η διάδοση της ψηφιακά υποστηριζόμενης μάθησης (e-learning) της συνεταιριστικής εκπαίδευσης από Πανεπιστημιακά ιδρύματα, Κολέγια και Κέντρα στις ΗΠΑ, τον Καναδά και ειδικότερα το Ην.Βασίλειο.

Μέσω του e-learning δίνεται η δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να σπουδάσει το αντικείμενο που επιθυμεί, στη προκειμένη περίπτωση για τους Συνεταιρισμούς, από τον προσωπικό του χώρο και μάλιστα αποκτώντας κανονικούς τίτλους σπουδών είτε πρόκειται για προπτυχιακές, είτε για μεταπτυχιακές σπουδές.

Η αλήθεια δυστυχώς είναι ότι στην Ελλάδα μόλις πρίν από έξι(6) χρόνια, ελάχιστα εκπαιδευτικά ιδρύματα είχαν έστω και υποτυπωδώς ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο.

Σήμερα αν ψάξει κανείς στο Ελληνικό Διαδίκτυο βρίσκει δικτυακές σελίδες όλων των ΑΕΙ και ΤΕΙ (δηλ. www.gunet.gr) ανακαλύπτει όμως μια αξιόλογη προσπάθεια μόνο εκ μέρους ιδιωτικών σχολών, να προωθήσουν την ψηφιακά υποστηριζόμενη μάθηση (e-learning). Με εξαίρεση βέβαια το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) με έδρα του την Πάτρα (www.eap.gr) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών το οποίο παρέχει προγράμματα συμπληρωματικής εκπαίδευσης με την χρήση καινοτόμων μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (www.elearn.elke.uoa.gr).

Αυτό είναι μόνο η αρχή καθώς οι προβλέψεις λένε, πως αυτός ο νέος τρόπος μάθησης και εκπαίδευσης, θα παρουσιάσει ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια, με την αναμενόμενη δραματική αύξηση των χρηστών του Διαδικτύου.

Σαν σπουδάστριες συμπεραίνουμε ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό περιεχόμενο στο Διαδίκτυο είναι ιδιαίτερα περιορισμένο. Συνακόλουθα και παρά τα σημαντικά βήματα στον τομέα των υποδομών η ψηφιακά υποστηριζόμενη μάθηση αδυνατεί να αναπτυχθεί κυρίως στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, με τον ρυθμό που θα ζητήσει η αγορά τα επόμενα χρόνια.

Απαιτείται λοιπόν η ανάπτυξη τέτοιου περιεχομένου να αποτελέσει πρωτεύον στόχο για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της εκπαίδευσης, στην προκειμένη περίπτωση για το ΤΕΙ Μεσολογγίου, και ειδικότερα για το τμήμα της ΣΣΟΕ, το οποίο θα αποτελέσει σημαντικό βήμα και θα έχουμε βελτίωση του συνολικού επιπέδου της παρεχόμενης συνεταιριστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Η επιτυχημένη χρήση του Διαδικτύου στην συνεταιριστική εκπαίδευση, μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα, μόνο όμως με την ταυτόχρονη ύπαρξη διδασκόντων που διαθέτουν εμπειρία στην οργάνωση της παραδοσιακής διδασκαλίας και αναπτύσσοντας τις κατάλληλες γνώσεις διδασκαλίας στο Ίντερνετ.

Σε σχέση με τους δικτυακούς τόπους των προαναφερθέντων Πανεπιστημίων, Κέντρων και Κολεγίων του εξωτερικού, κατά την γνώμη μας, ο δικτυακός τόπος του ΤΕΙ/Μ (www.teimes.gr) είναι αρκετα καλός σε γενικές γραμμές. Ειδικότερα το τμήμα της ΣΣΟΕ (www.teimes.gr/syneter.htm) προσφέρει πληροφοριακό υλικό όσον αφορά, την ενημέρωση των σπουδαστών σε θέματα σχετικά με τις σπουδές, το διοικητικό και εκπαιδευτικό προσωπικό της.

Θα μπορούσε σαφώς να γίνει ακόμα πιο πλούσια η σελίδα του τμήματος μας, προσφέροντας ακόμη πιο πολλές πληροφορίες για τους ενδιαφερόμενους. Θα μπορούσε να ενημερώνει για τις διάφορες επιστημονικές δραστηριότητες, που γίνονται στο χώρο του ΤΕΙ κατά καιρούς, όπως συνέδρια, διαλέξεις, ομιλίες κτλ.

Παράλληλα θα είχαμε βελτίωση της εικόνας του τμήματος αν πρόβαλλε ακόμη πιο αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών, ενημερώνοντας τους σπουδαστές για τις ημερομηνίες και ώρες των μαθημάτων, το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος, τους καθηγητές που τα διδάσκουν καθώς και το πρόγραμμα των εξεταστικών περιόδων.

Ιδιαίτερα ωφέλιμο τόσο για τους σπουδαστές όσο και για το διοικητικό προσωπικό της ΣΣΟΕ θα ήταν να διευκολύνει την επικοινωνία με τους σπουδαστές, δίνοντας τους την δυνατότητα να συμπληρώνουν αιτήσεις και δηλώσεις και όχι μόνον. Έτσι θα εξυπηρετούνταν οι σπουδαστές (από μακριά) μιας και θα μπορούσαν ανα πάσα στιγμή να έχουν πρόσβαση με την γραμματεία του τμήματος, αλλά και το έργο ολόκληρου του διοικητικού προσωπικού και ιδιαίτερα της γραμματείας θα γίνονταν πιο εύκολο.

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω καταλήγουμε ότι η εικόνα του τμήματος μας θα ήταν ακόμα πιο όμορφη και θα έκανε ένα βήμα προς το καλύτερο αν υιοθετούσε το e-learning αυτή τη νέα μεθοδολογία οργάνωσης του εκπαιδευτικού υλικού και του όλου μαθησιακού περιβάλλοντος.

Για αυτό το λόγο, υποστηρίζουμε πως εν όψει αυτού του νέου τρόπου διδασκαλίας, καθίστανται απαραίτητη η εξοικείωση όλων εκείνων (εκπαιδευτικό προσωπικό και σπουδαστές) που εμπλέκονται στην διαδικασία της συνεταιριστικής εκπαίδευσης και της κατάρτισης του τμήματος ΣΣΟΕ.

Επίσης από τα αντίστοιχα εκπαιδευτικά συνεταιριστικά ιδρύματα του εξωτερικού (ΗΠΑ, Καναδά, Ην.Βασίλειο) που αναφέραμε, θα μπορούσαμε να υιοθετήσουμε ορισμένες ιδέες όπως π.χ. την παροχή σεμιναρίων σε μέλη συνεταιρισμών, υπαλλήλους, managers κτλ. Παρομοίως το τμήμα μας θα μπορούσε να οργανώνει μια σειρά σεμιναρίων, έχοντας την κατάλληλη υποδομή στο χώρο του ΤΕΙ (αμφιθέατρο), τα οποία θα έχουν την δυνατότητα να παρακολουθήσουν όχι μόνον μέλη των συνεταιρισμών αλλά και οποιοσδήποτε επιθυμεί να γνωρίσει καλύτερα το αντικείμενο των συνεταιρισμών.

Κλείνοντας το κομμάτι αυτό πρέπει να τονίσουμε πως το τμήμα μας έχει χαράξει μία σημαντική πορεία, στον χώρο της συνεταιριστικής εκπαίδευσης αυτά τα 15 χρόνια της λειτουργίας του. Έχει τις προοπτικές να γίνει ακόμη καλύτερο, να γίνει ισάξιο με τα αντίστοιχα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού, με προϋπόθεση όμως την κινητοποίηση όλων των φορέων που εμπλέκονται στην διαδικασία της εκπαίδευσης, δηλαδή τόσο του εκπαιδευτικού προσωπικού (Ε.Π.) όσο και των σπουδαστών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Φτάνοντας στο τέλος της εργασίας αυτής, τα πράγματα που μένουν τυπωμένα στο μυαλό είναι : οι εμπειρίες που αποκτήσαμε, η προσωπική επαφή με όλους όσους προσπαθούν, - τους καθηγητές μας, το διοικητικό προσωπικό, τους σπουδαστές -, με όσα μέσα διαθέτουν, να φτάσουν τη σχολή ένα βήμα μπροστά. Τέλος, οι γνώσεις που αποκομίσαμε βαθιά χαραγμένες στο μυαλό και την καρδιά, αφού οι συνεταιρισμοί πάνω απ' όλα έχουν κέντρο τους τον άνθρωπο.

Τις περισσότερες φορές τα θετικά στοιχεία συνυπάρχουν με τα αρνητικά. Η οργάνωση και η υποστήριξη της γραμματείας από Η/Υ, η διοργάνωση Επιστημονικών Συνεδριών, η μελλοντική κατασκευή νέου κτιρίου για τη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, η ψήφιση του νόμου 2916/2001 περί διάρθρωσης της Ανώτατης Εκπαίδευσης, είναι μερικά μόνο από τα θετικά στοιχεία που αναφέραμε.

Παράλληλα όμως υπάρχουν και αρνητικά στοιχεία για τα οποία καλούμαστε όλοι να δώσουμε αγώνα προκειμένου να εξαλειφθούν. Η έλλειψη ουσιαστικής βοήθειας του γραφείου διασύνδεσης στους σπουδαστές, η έλλειψη συνειδητοποίησης των γνώσεων που παρέχονται σ' αυτούς, η ανεπάρκεια των αιθουσών διδασκαλίας, είναι μερικά μόνο από τα θέματα που εκκρεμούν προκειμένου να καταστήσουν τη σχολή περισσότερο ελκυστική.

Ειδικότερα μετά την αναφορά και στα συνεταιριστικά Ιδρύματα που υπάρχουν στο εξωτερικό (Πανεπιστήμιο του Winsconsin και Πανεπιστήμιο της California στις Η.Π.Α, Πανεπιστήμιο του Saskatchewan στον Καναδά, Πανεπιστήμιο του Leicester και Πανεπιστήμιο του Stanford Hall στο Ην.Βασίλειο) διαπιστώσαμε ότι το τμήμα ΣΣΟΕ του ΤΕΙ/Μ σαφώς και χρήζει βελτίωσης, παράλληλα όμως δεν αμφισβητείται και η έλλειψη στασιμότητας.

Η αναφορά στα Ιδρύματα που παρέχουν τη συνεταιριστική εκπαίδευση στο εξωτερικό και η σύγκριση που προκύπτει με το τμήμα μας μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο στα χέρια μας.

Στο τελευταίο κεφάλαιο αναφέρθηκαν ορισμένες ιδέες που όπως είπαμε μπορούμε και εμείς, ως τμήμα, να υιοθετήσουμε. Συγκεκριμένα η δυνατότητα παροχής ψηφιακής υποστηριζόμενης μάθησης (e-learning) βρίσκεται στην Ελλάδα σε πολύ αρχικό στάδιο και απέχει ακόμη απ' το να παρέχει προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών όπως στο εξωτερικό.

Στα πλαίσια της ανάπτυξης και προώθησης της συνεταιριστικής εκπαίδευσης εξετάζουμε τα μαθήματα που διδάσκονται στα αντίστοιχα Κολέγια και Ιδρύματα του εξωτερικού και προτείνουμε την εισαγωγή τους και στο τμήμα μας. Οποιαδήποτε πρόταση εννοείται ότι προσαρμόζεται στα ελληνικά μαθησιακά δεδομένα. Ανάλογες προτάσεις έγιναν και σε προηγούμενο κεφάλαιο τόσο από εμάς, ως σπουδάστριες, όσο και από τους καθηγητές μας.

Τέλος, να παρέχονται γνώσεις όχι μόνο σε σπουδαστές αλλά και σε στελέχη, managers, και μέλη συνεταιρισμών με επιμορφωτικά τμήματα και προγράμματα.

Κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι όλα λειτουργούν στην εντέλεια ή ότι τίποτα δεν λειτουργεί σωστά. Δεν προσπαθούμε ούτε να ευλογήσουμε τα «γένια» μας ούτε να αναθεματίσουμε τον κακό μας εαυτό. Ξεκινάμε πρώτα απ' όλα με καλή διάθεση και με πρόθεση να γνωρίσουμε και εμείς οι ίδιες την σχολή μας και αυτά που μας παρέχει.

Ξεκινώντας από εμάς και το πώς χρησιμοποιούμε αυτά που μας παρέχονται, καταλήγουμε πάλι σε μας και στη διαπίστωση ότι μέσα σε αυτά τα τέσσερα (4) χρόνια καταφέραμε να γίνουμε λίγο καλύτερες.

ΠΗΓΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.ΒΙΒΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Γαμβρούλης Δ. (επιμέλεια), (1998), Πρακτικά Εκδηλώσεων: «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και ο ρόλος τους στις νέες προκλήσεις», Αθήνα, Ι.ΑΓ.Ε. (Ινστιτούτο Αγροτικών Ερευνών).

Δασκάλου Γεώργιος, (1992), Συνεταιρισμοί, ΙΣΤΟΡΙΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΑΠΟΣΤΟΛΗ- η τρίτη εναλλακτική λύση-, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

Δασκάλου Γεώργιος, (1992), Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Αθήνα, Σύγχρονη Εκδοτική

Καλόθεος Ιωάννης, Κοσμοπούλου Ευγενεία, Τρίμη Κατερίνα, Στάσεις και απόψεις των σπουδαστών της ΣΣΟΕ για την εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθείται στο τμήμα τους, αδημοσίευτη πτυχιακή εργασία στο ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ, 1995.

Λιβερέτου Σοφία, Κωνσταντάρας Νίκος, Συνέδριο, Δυναμικά Στελέχοι-Επιτυχημένοι Συνεταιρισμοί, αδημοσίευτη πτυχιακή εργασία στο ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ, 1998.

Μαριάδης Σταύρος, (1992), Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Ιστορία Αρχές- Νομοθεσία- Οργάνωση- Οικονομία- Ελλάδα- Ευρωπαϊκή Κοινότητα- Παγκόσμια, Αθήνα, Σύγχρονη Εκδοτική.

«Οι συνεταιρισμοί μπροστά στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα», Πρακτικά Συνεδρίου, Χρ. Τσουραμάνης (επιμέλεια), (1996), Μεσολόγγι, Κ. Ασημακοπούλου & ΣΙΑ Ο.Ε.

«Παγκοσμιοποίηση και Κοινωνική Οικονομία», Πρακτικά 3^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου του τμήματος ΣΣΟΕ, Ι. Η. Κούγιας (επιμέλεια), (2001).

Πατρώνης Βασίλης, (1995), Διεύθυνση Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Επιχειρήσεων (II), Μεσολόγγι, ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ (διδακτικές σημειώσεις).

Πολίτης - Στεργίου Βαγγέλης, (1994), Διεύθυνση Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Επιχειρήσεων (I), Μεσολόγγι, ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ (διδακτικές σημειώσεις).

Πουланτζάς Β., Η συνεταιριστική εκπαίδευση στην Ελλάδα, αδημοσίευτη πτυχιική εργασία στο ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ, 1989.

Σύλλογος Σπουδαστών, Κανονισμός Σπουδών, ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ.

Τσουραμάνης Χρ. (επιμέλεια), (1993), Οδηγός Σπουδών ΣΣΟΕ της ΣΔΟ, Μεσολόγγι, Σάκκουλας.

Τσουραμάνης Χρ., (2000), Σεμινάριο Τελειοφοίτων, Μεσολόγγι, ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ (διδακτικές σημειώσεις).

Χαραλάμπους Κυριάκος, (1993), Ελληνικό Συνεταιριστικό «Κίνημα», Αθήνα, Γόρδιος

2.ΑΡΘΡΑ

Θ.Δ. Παπαγγελή, Ακαθάριστο Πανεπιστημιακό Προϊόν;, ΤΟ ΒΗΜΑ, Κυριακή 20 Μαΐου 2001, σελ.33.

Μάρνυς Παπαματθαίου, Η “χαμένη τιμή” των Πρυτάνεων, ΤΟ ΒΗΜΑ, Κυριακή 20 Μαΐου 2001, σελ. 32.

Περιοδικό: “COMPUTER ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ”, ειδική έκδοση, Μάρτιος 2001.

Περιοδικό: “TOMORROW”, αρ. τεύχους 14, Σεπτέμβριος 2001, σελ. 23-26.

Πιέρ Μπουρντιέ, Συνέντευξη στο Νότη Παπαδόπουλο, ΤΑ ΝΕΑ, Δευτέρα 30 Απριλίου 2001, σελ. 14-15.

Πράγα 2000: Μια νέα ελπίδα!, Ασφαλιστική Αγορά, φύλλο 285, 30 Νοεμβρίου 2000, σελ. 24.

Σπουδές στο διαδίκτυο, ΤΟ ΒΗΜΑ, Σάββατο 29 Σεπτεμβρίου 2001.

3.ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ (WEB SITES) ΤΟΥ INTERNET

www.coop.org/ica/ica/sb/resources.html “co-operative Centers Institutes & Training Courses”

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

A) ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

B) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΤΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2001-2002

Γ) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

εικόνα 1: Η σχολή Σ.Δ.Ο. στην οποία στεγάζεται το τμήμα Σ.Σ.Ο.Ε.

εικόνα 2 : Οι φοιτητικές εστίες του Τ.Ε.Ι Μεσολογγίου.

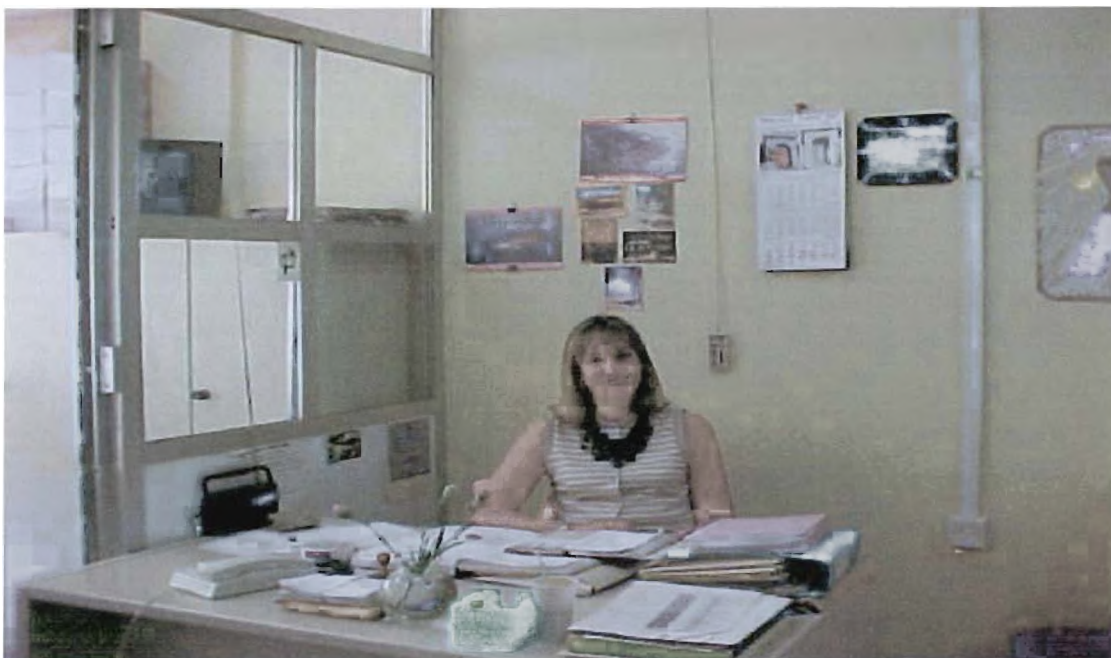
εικόνα 3: Αίθουσα του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε.

εικόνα 4 : Αίθουσα του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε.

εικόνα 5: Η Προϊσταμένη της Γραμματείας, κ.Γαλήνη Νικολοπούλου.

εικόνα 6 : Η κ.Σπυριδούλα Κοπανέλη, που ανήκει στο Διοικητικό Προσωπικό της ΣΣΟΕ.

εικόνα 7 : Η αίθουσα του εργαστηρίου « Οργάνωση Γραφείου».

εικόνα 8 : Η αίθουσα του εργαστηρίου «Προγραμματισμού Η/Υ Ι,ΙΙ,ΙΙΙ»

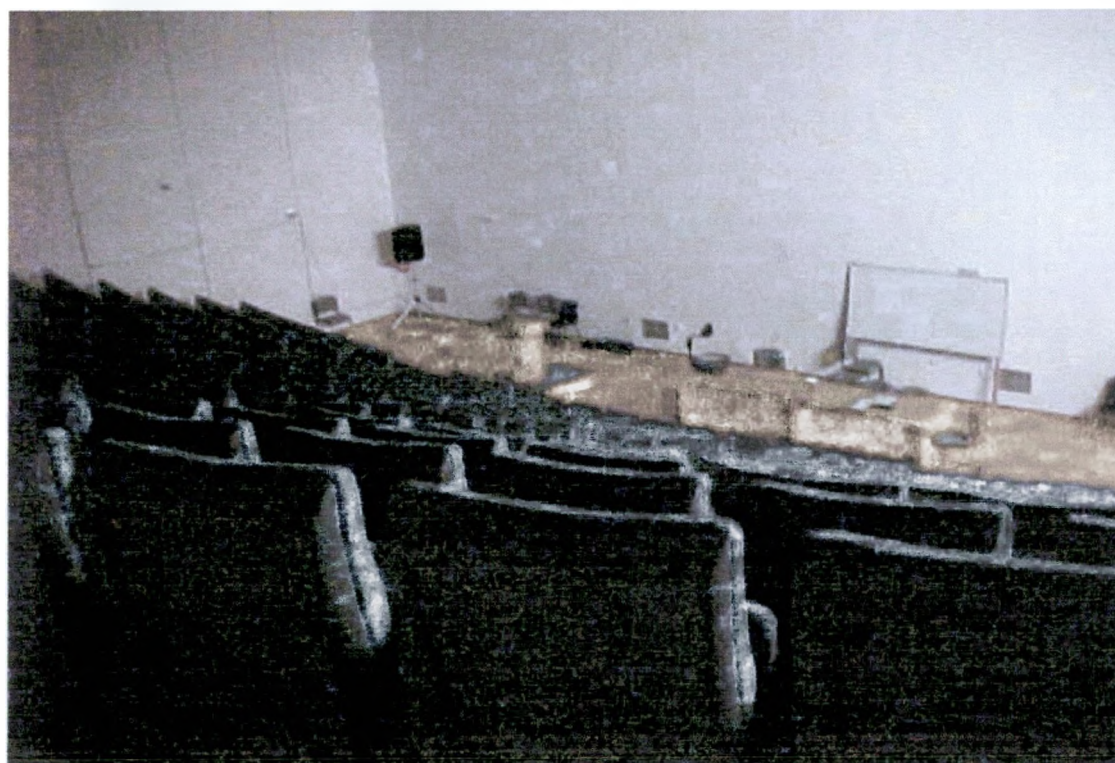
εικόνα 9 : Η βιβλιοθήκη του Τ.Ε.ι. Μεσολογγίου.

εικόνα 10: Ο διάδρομος του τμήματός μας.

εικόνα 11 : Το Αμφιθέατρο του Τ.Ε.Ι/Μ.

εικόνα 12 : Το Αμφιθέατρο του ΤΕΙ/Μ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΕΞΑΜΗΝΟ : Α΄

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
8-9					
9-10	ΜΙΚΡΟΟΙΚ. ΝΤΟΒΑΣ		ΕΡΓ.ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΑΣΟΠ.		
10-11	--		--	ΙΣΤ. Κ'ΑΡΧ.ΣΥΝ. ΚΑΠΟΓ.	
11-12	--		--	--	ΕΙΣΑΓ. ΜΑΘ. (Π) ΑΠΟΣΤ.
12-1		ΣΤ.ΑΣΤ.ΔΙΚ. ΚΟΥΣΟΥΡ.	ΟΙΚΟΝ.ΜΑΘΗΜ. ΒΑΘΗ	--	--
1-2		--	--	ΟΙΚΟΝ.ΜΑΘΗΜ. ΒΑΘΗ	
2-3	ΕΛΛ.ΟΙΚΟΝ. ΠΑΝΟΥ	--	ΚΟΙΝ.ΠΡΟΒ. (Π) ΤΣΟΥΡ	--	
3-4	--	ΑΡΧ.ΓΕΝ.ΛΟΓ. ΛΙΑΠΙΚ.	--	ΕΛΛ.ΟΙΚΟΝΟΜ. ΠΑΝΟΥ	
4-5		--		--	
5-6		--			
6-7		--			
7-8					

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΕΞΑΜΗΝΟ : Β΄

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
8-9					
9-10	ΜΑΘ. ΓΙΑ ΟΙΚ. ΜΠΟΤΑ				ΑΓΓΛΙΚΑ Ι (ΕΡΓ) ΑΝΑΓΝΟΠ
10-11	--			ΕΛΛ.ΣΥΝ.ΚΙΝ. ΠΟΛΙΤΗΣ	--
11-12	ΑΓΓΛΙΚΑ Ι(Θ) ΑΝΑΓΝ.	ΕΛΛ.ΣΥΝ.ΚΙΝ. ΠΟΛΙΤΗΣ		--	ΜΑΘ. ΓΙΑ ΟΙΚ. ΜΠΟΤΑ
12-1	--(Θ)		ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚ. ΦΥΛΑΚΤ.	ΟΙΚΟΝ.ΠΑΡΑΒ.(Π)ΤΣΟΥΡ	
1-2	--(Θ)		--	--	
2-3	-- (ΕΡΓ)	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚ(Π) ΤΣΕΡ	--	ΟΡΓ.ΓΡΑΦ. (Θ) ΦΥΛΑΚΤ.	
3-4		--	ΛΟΓΙΣ.ΕΤΑΙΡ. ΠΑΝΟΥ	-- (ΕΡΓ)	
4-5		ΛΟΓΙΣ. ΕΤΑΙΡ. ΠΑΝΟΥ	--	-- (ΕΡΓ)	
5-6		--	ΜΑΚΡΟΟΙΚ. ΚΑΡΑΤΖΑ	-- (ΕΡΓ) ΣΙΑΜ.	
6-7		ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚ. ΦΥΛΑΚΤ.	--		
7-8		--	--		

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΕΞΑΜΗΝΟ : Γ΄

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
8-9					
9-10	ΠΡΟΓΡ. Η/Υ Ι ΛΑΒΙΔΑΣ	ΣΤ.ΕΜΠΟΡ.ΔΙΚ. ΚΟΥΣ.		ΣΤΑΤΙΣ.ΕΠΙΧ. ΑΠΟΣΤΟΛ	
10-11	--	--	ΟΙΚΟΑΝ.(Π) ΠΟΛΙΤΗΣ	--	ΣΥΝ.ΚΡ.ΟΙΚ. ΚΑΠΟΓΙΑΝ
11-12	ΣΤΑΤΙΣ.ΕΠΙΧ. ΑΠΟΣΤ.	--	--	--	--
12-1	--		ΣΥΝ.ΠΑΙΔ.Κ'ΑΝ.(Π)ΚΑΠ	ΣΥΝ/ΚΗ ΟΙΚΟΝ. ΧΑΡΑΛ.	--
1-2			--	--	
2-3				--	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙ (Θ) ΡΟΜΠΟΛ
3-4	ΧΡΗΜΑ.ΠΙΣ.ΤΡ. ΜΠΑΡΜ	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙ (ΕΡΓ) ΡΟΜΠ			--
4-5	--	--			
5-6	--	--(Θ)	ΠΡΟΓ.Η/Υ Ι(ΕΡΓ) ΛΑΒΙΔ		
6-7			--		
7-8			--		

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΕΞΑΜΗΝΟ : Δ΄

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
8-9			ΕΠΟΠ.ΠΡΟΣ.(Π)ΦΥΛΑΚ		ΣΥΝ.ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΖΙΝΑΣ
9-10		ΠΡΟΓΡ.Η/Υ ΙΙ(Θ) ΠΑΣΧ.	-//-	ΧΡΗΜ. ΔΙΟΙΚ. ΝΤΟΒΑΣ	-//-
10-11		-//- (Ε)	ΔΙΟΙΚ.ΠΡΟΣΩΠ.ΦΥΛΑΚ.	-//-	-//-
11-12		-//- (Ε)	-//-	-//-	-//-
12-1	ΠΡΟΓΡ.Η/Υ ΙΙ(Ε) ΠΑΣΧ.	-//- (Ε)	ΣΤ.ΕΡΓΑΤ.ΔΙΚ. ΤΑΣΟΠ.	-//-	
1-2	-//-		-//-	ΣΥΝ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΖΙΝΑΣ	
2-3		ΔΙΟΙΚ. ΠΡΟΣΩΠ.ΦΥΛΑΚ	-//-	-//-	
3-4	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ(Ε) ΠΛΑΤΑΝ.	-//-			
4-5	-//- (Ε)	-//-	ΛΙΑΝ. ΧΟΝΔ. ΣΟΥΦΡΑΣ	ΜΕΤ.ΤΥΠ.ΑΓ.ΠΡ.(Π)ΧΑΡ.	
5-6	-//- (Θ)	-//-	-//-	-//-	
6-7	-//- (Θ)		-//-		
7-8	-//- (Θ)				

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΕΞΑΜΗΝΟ : Ε΄

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
8-9	ΠΡΟΓ.Η/Υ ΙΙΙ(Ε) ΓΟΥΛ.			ΣΥΝ/ΚΗ ΝΟΜ. ΤΣΟΥΡΑΜ	
9-10	--			--	
10-11	--		ΕΠ.ΠΡΩΤ.ΠΡ(Π) ΑΛΕΞ.		ΑΝ.ΚΟΣ.ΤΙΜ. ΝΤΟΒΑΣ
11-12	--		--		--
12-1		ΑΓΡ.ΚΟΙΝΩΝ. ΑΛΕΞΟΠ	ΣΥΓ.ΣΥΝ.ΕΠ.(Π) ΠΟΛΙΤ.		--
1-2		--	--	ΕΜΠΟΡ.ΜΕΤΑΠ. ΚΑΠΟΓ.	
2-3		--		--	
3-4		ΑΓ.ΕΙΔΙΚ.(Θ) ΑΛΕΞΑΚΗ	ΑΓ.ΕΙΔΙΚ.(Ε) ΑΛΕΞΑΚΗ	--	
4-5	ΓΕΩΡ.ΣΥΝ/ΣΜΟΙ ΤΖΙΝΑ	--	--(Ε)	ΔΙΟΙΚ.ΠΑΡΑΓ. ΤΣΙΚΝΙΑ	
5-6	--		--(Θ)	--	
6-7	--			--	
7-8	--				

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΕΞΑΜΗΝΟ : ΣΤ΄

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
8-9		ΕΠΙΧ.ΕΠΙΚ. ΑΛΕΞΟΠ.	ΕΠΙΧ.ΕΠΙΚ. ΑΛΕΞΟΠ.		
9-10	Μ.Ι.Σ. ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΗ	-//-	-//-	ΕΠΙΧ.ΕΠΙΚ. ΑΛΕΞΟΠ.	
10-11	-//-		ΣΤ.ΕΥΡ.ΔΙΚ. ΝΙΚΟΛΟΠ.		
11-12	-//-	ΔΙΕΘ.ΕΜΠΟΡ. ΝΙΚΟΛ.	-//-		
12-1		ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ι ΠΟΛΙΤΗΣ	ΔΙΕΘ.ΕΜΠΟΡ. ΝΙΚΟΛ.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ι ΠΟΛΙΤΗΣ	
1-2	ΕΠΙΧ.ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟΣΤ.	-//-	-//-	-//-	ΕΠΙΧ.ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛ.
2-3	-//-	ΔΙΕΘ.ΟΙΚ.ΟΡΓ. ΝΙΚΟΛ.	-//-	-//-	-//-
3-4		-//-	ΣΤ.ΔΙΟΙΚ.ΔΙΚ.(Π) ΝΙΚΟΛ		-//-
4-5			-//-		
5-6					
6-7					
7-8					

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΕΞΑΜΗΝΟ : Ζ΄

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
8-9		ΟΙΚ.ΠΡΟΓ. ΜΠΟΤΑ			ΣΕΜ.ΤΕΛΕΙΟΦ. ΤΣΟΥΡ.
9-10		--	ΔΙΟΙΚ.ΜΑΡΚ. ΚΟΥΣΟΥΡ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΙ ΤΖΙΝΑΣ	--
10-11		ΔΗΜ.ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΛΕΞΟΠ	--	--	
11-12	ΟΙΚΟΝ.ΠΡΟΓ. ΜΠΟΤΑ	--	--	--	
12-1	--	ΔΙΚΑΙΟ ΠΕΡ.(Π) ΝΙΚΟΛ	ΔΗΜ.ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΛΕΞΟΠ		
1-2		--	--		ΚΑΤΑΝ.ΣΥΝ. ΚΑΠΟΓΙΑΝ.
2-3	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΙ ΤΖΙΝΑΣ			ΣΕΜ.ΤΕΛΕΙΟΦ. ΤΣΟΥΡ.	--
3-4	--				--
4-5	ΕΙΣΑΓ.ΕΞΑΓ. ΣΟΥΦΡΑΣ		ΣΕΜ.ΤΕΛΕΙΟΦ. ΤΣΟΥΡ.		
5-6	--		--		
6-7	--		--		
7-8					

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ 1975 – 2001.

- Αβδελίδης Π., «Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα», Παπαζήσης, Αθήνα, 1976.
- Αβδελίδης Π., «Ο Συνεταιρισμός στις Συνθήκες του Καπιταλισμού», Gutenberg, Αθήνα, 1978.
- Αβδελίδης Π., «Ο Συνεταιρισμός και ο Μαρξισμός», Νέα Σύνορα, Αθήνα, 1981.
- Αβδελίδης Π., «Ο ρόλος των συνεταιρισμών στην Αγροτική Ανάπτυξη» στο «Διαδικασίες κοινωνικού μετασχηματισμού στην αγροτική Ελλάδα» Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα, 1987.
- Αβδελίδης Π., Ψυχογιός Δ., Ναούμη Μ., Μιχαλακοπούλου Α., Παπαπέτρου Γ., Νομικού Ε., «Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Πρόβλημα της Χώρας», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα, 1981.
- Abrahamsen M.A., Cooperative Business Enterprise, McGraw Hill Book Company, 1976.
- Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος (Α.Τ.Ε.), Έκθεση για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, Αθήνα, 1991.
- Αντερσον Π., «Το απολυταρχικό κράτος»
- Βαβούρας Ι., Σιφνιώτης Κ., «Χρηματοδότηση φορέων κοινωνικής οικονομίας» στον τόμο πρακτικού συνεδρίου του Ι.Σ.Ε.Μ. «Σύγχρονη θεώρηση του συνεταιριστικού θεσμού στην Ελλάδα», Αθήνα, 1995.
- Barrington M., «Κοινωνικές ρίζες της δικτατορίας και της δημοκρατίας», Κάλβος, Αθήνα, 1984.
- Beaud M., «Ιστορία του καπιταλισμού», Μάλλιαρης – Παιδεία, Αθήνα, 1987.
- Βλάχος Γ.Κ., «Κοινωνιολογία των δικαιωμάτων του ανθρώπου», Παπαζήσης, Αθήνα, 1979.
- Grebingh H., «Ιστορία του Γερμανικού Εργατικού Κινήματος», Αθήνα, 1982.
- Γκέκος Γιώργος, Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός και Πολιτικά Παίγνια, Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος, Αθήνα, 1988.

- Gide Lourette-Nouel, Οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί εντός της Κοινής Αγοράς, Αθήνα, 1975.
- Δαγτόγλου Π.Δ., «Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα», Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1991.
- Δασκάλου Γ., «Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί», Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα, 1992.
- Δασκάλου Γ., «Ο ρόλος των συνεταιρισμών στην εποχή της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας», Συνεταιριστική Πορεία τ.52, 1998.
- Δασκάλου Γ., «Βασικές αδυναμίες του μανάτζμεντ των συνεταιρισμών», Συνεταιριστική Πορεία τ.22, 1991.
- Διαμαντοπούλου Α., «Αμπελάκια», Μέλισσα, Αθήνα, 1986.
- Εμμανουήλ Γ.Α., «Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελληνική Γεωργία» στο περ. «Αγροτικός Συνεταιρισμός» τευχ. 1-2, 1997.
- Ευθυμιάδης Σ., «Προβλήματα Διοίκησης και Διαχείρισης των αγροτικών συνεταιρισμών», Συνεταιριστική Πορεία τ.22, 1991.
- Ζουρίδης Α., «Η νέα ΚΑΠ και ο ρόλος των Ελληνικών συνεταιρισμών», Συνεταιριστική Πορεία τ.30, 1993.
- Θεοδοσίου Α.Π., «Εμπειρίες από την εφαρμογή του νόμου 1541/85 στους αγροτικούς συνεταιρισμούς», Συνεταιριστική Πορεία τ.5, 1987.
- Ιντζεσίλογλου Ν., «Κοινωνιολογία του Δικαίου», Θεσσαλονίκη, 1990.
- Καλτσώνης Δ., «Κράτος και ανενεργεία του Νόμου», Αθήνα, 1998.
- Καπογιάννης Δ., Τσουραμάνης Χρ., «Συνεταιριστικός Κώδικας», Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1989.
- Κασσαβέτης Δ., «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Κοινωνική Δυναμική», Σειρά : Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2000.
- Kellner H., «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα» ΙΣΕΜ, 1992.
- Κιντής Στ., «Δίκαιο Συνεταιρισμών» τ.Α΄, Σάκκουλας, Αθήνα, 1999.
- Κιντής Στ., «Κώδικας Συνεταιρισμών», Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1992.
- Claudilassen Bent, «Η συνεταιριστική κίνηση στη Δανία», Συνεταιριστική Πορεία τ.54, 1999.
- Κλήμης Α., «Οι συνεταιρισμοί στα Ελληνικά Συντάγματα», Αθήνα, 1975

- Κλήμης Α., «Τι είναι και τι δεν είναι ο Συνεργατισμός-Συνεταιρισμός», Συνεργασία, 1980.
- Κλήμης Α., «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», Τόμος Πρώτος, Συνεργασίες-Προσυνεταιρισμοί από την Αρχαιότητα μέχρι και το 1992, Ι.Πιτσιλός, Αθήνα, 1985.
- Κλήμης Α., «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», Τόμος Δεύτερος, 1923-1934/5, Από τη Μικρασιατική Καταστροφή μέχρι την Ίδρυση της Πανελληνίου Συνομοσπονδίας Γεωργικών Συνεταιρισμών, Αθήνα, ΠΑΣΕΓΕΣ, 1988.
- Κλήμης Α., «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», Τόμος Τρίτος, 1935-1945, Αριστ. Ν. Κλήμης, 1991.
- Κολυβάς Γ., «Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και η αναθεώρηση της ΚΑΠ» Συνεταιριστική Πορεία τ.32, 1993.
- Κολύμβας Ν., «Συνεταιριστικά (Ελληνικά και Διεθνή)», Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις Α.Ε., 1987.
- Κολύμβας Ν., «Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί σ' ένα μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον» Συνεταιριστική Πορεία τ.18, 1990.
- Κολύμβας Ν., «Η κατάσταση των ελληνικών αγροτικών συνεταιρισμών» ΙΣΕΜ, 1992.
- Κολύρης Π., «Οι Συνεταιρισμοί και το Κράτος, Θεωρία και Ιστορική Εμπειρία, Αγροτικός Κόσμος και Συνεργατισμός», ΠΑΣΕΓΕΣ, 1982.
- Κολύρης Π., «Διασυνεταιριστική συνεργασία και οικονομική ολοκλήρωση στους συνεταιρισμούς» στο «Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά» ΙΣΕΜ, 1992.
- Κολύρης Π., «Ιδιαιτερότητες και σύγχρονα προβλήματα του Μάνατζμεντ στις συνεταιριστικές οργανώσεις» Συνεταιριστική Πορεία τ.19 και 20, 1990.
- Κόρακας Α., «Μεταβολές στη γεωργία και οι επιπτώσεις τους στους αγροτικούς συνεταιρισμούς» στο «Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά» ΙΣΕΜ, Αθήνα, 1992.
- Κόρακας Α., «ΚΑΠ και GATT και τα μηνύματα που μπορούν να αντληθούν για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς» στο «Σύγχρονη θεώρηση του συνεταιριστικού θεσμού στην Ελλάδα» ΙΣΕΜ, Αθήνα, 1995.

- Κοσμόπουλος Δ., «Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», Πάτρα, KONSUM, 1990.
- Κρουσταλλάκη-Μπεβεράτου Σ., «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί : Θεσμός Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης», Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος, Αθήνα, 1990.
- Cogeca, «Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Αγροτικός Συνεργατισμός, 1998-1999.
- Laidlaw A.F.L., "Cooperative in the year 2000" ICA, 1980.
- Λάμπρος Κ., «Συνεταιρισμοί και Ανάπτυξη», Κοχλίας, Αθήνα, 1986.
- Λαμπροπούλου-Δημητριάδου Β., «Κριτική θεώρηση της ελληνικής συνεταιριστικής νομοθεσίας» στο «Σύγχρονη θεώρηση του συνεταιριστικού θεσμού στην Ελλάδα» ΙΣΕΜ, Αθήνα, 1995.
- Λαμπροπούλου –Δημητριάδου Β. και Συν., «Κριτική στην τροποποίηση του νόμου 2169/93» Συνεταιριστική Πορεία τ.32, 1993.
- Λαμπροπούλου-Δημητριάδου Β., «Συνεταιρισμοί-Δεσμά σ' ένα δημοκρατικό θεσμό» Συνεταιριστική Πορεία τ.9, 1988.
- Mackenzie L.D.M., «Οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση» Συνεταιριστική Πορεία τ.52, 1998.
- Macpherson I., «Εισηγητική Έκθεση για τη Διακήρυξη της Δ.Σ.Ε. σχετικά με τη Συνεταιριστική Ταυτότητα» ΙΣΕΜ, 1997.
- Μαριάδης Στ., «Συνεταιρισμοί, Ιστορία-Φιλοσοφία-Αποστολή», Θεσσαλονίκη, 1997.
- Μαρτίνος Ν., Παπαγεωργίου Κ., Μαραβέγιας Ν., «Αγροτικός τομέας και αγροτική πολιτική – Προβλήματα και Προοπτικές» Συνεταιριστική Πορεία τ.46, 1997.
- Marcus Lars, «Συνεταιρισμοί και βασικές αξίες» Συνεταιριστική Πορεία τ.12, 1988.
- Marcus Lars, «Προβληματισμοί για το μέλλον των συνεταιρισμών» Συνεταιριστική Πορεία τ.16, 1989.
- Μαυράκη Κ., Παπαγεωργίου Γ., «Ταξίδι στο COOP», Σ.Κ.Ε.Π.Υ., 1989.
- Mavrogiannis D., Rhodes R., "Thematic evidence to ICA Congresses 1895-1995"

- Μαυρόγιαννης Δ., «Κοινωνιολογία του Δικαίου – Συνεταιριστικοί θεσμοί», Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1986.
- Μαυρόγιαννης Δ., «Η αναθεώρηση των διεθνών κανόνων λειτουργίας των συνεταιρισμών» στο «Σύγχρονη θεώρηση του συνεταιριστικού θεσμού στην Ελλάδα» ΙΣΕΜ, Αθήνα, 1995.
- Μαυρόγιαννης Δ., «Η παρέμβαση των συνεταιρισμών στην αγροτική οικονομία» στο περ. Αγροτικός Συνεργατισμός, τ.3-4, 1997.
- Μαυρόγιαννης Δ., «Το κοινωνικό δικαίωμα του συνεταιρισμού» στο «Πέντε χρόνια εφαρμογής του Συντάγματος του 1975», Δ.Π.Θ, 1981.
- Μαυρόγιαννης Δ., Κασσαβέτης Δ., Τσουραμάνης Χρ., «Κείμενα Ελληνικού, Κοινοτικού και Διεθνούς Συνεταιριστικού Δικαίου, 1 Νομοθετήματα Ελληνικού Συνεταιριστικού Δικαίου», Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1998.
- Μαυρόγιαννης Δ., Κασσαβέτης Δ., «Κείμενα Ελληνικού, Κοινοτικού και Διεθνούς Συνεταιριστικού Δικαίου, 2 Κοινοτικού και Διεθνούς Συνεταιριστικού Δικαίου και Πολιτικής», Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1998.
- Μιχαιλίδης Α., Ο Ρόλος των Αγροτικών Συνεταιρισμών, Λάρισα, 1977.
- Μουζέλης Ν., «Ταξική δομή και σύστημα πολιτικής πελατείας – Η περίπτωση της Ελλάδας» στο «Κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα», Εξάντας, Αθήνα, 1977.
- Nouyrit Henri, «Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ευρώπη» στον τόμο πρακτικών συνεδρίου του ΙΣΕΜ «Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά», Αθήνα, 1992.
- Νικολόπουλος Η., «Δομές και Θεσμοί στην Τουρκοκρατία, Τα Αμπελάκια και ο Κοινωνικοοικονομικός Μετασχηματισμός του Ελλαδικού Χώρου», Κάλβος, Αθήνα, 1988.
- Ο.Η.Ε. : ψήφισμα «Ο ρόλος των συνεταιρισμών μπροστά στις νέες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες» Συνεταιριστική Πορεία τ.46, 1997.
- Ο.Η.Ε. : Έκθεση Γ.Γ. για τους συνεταιρισμούς, Συνεταιριστική Πορεία τ.32, 1993.
- Ο.Η.Ε. : Έκθεση Γ.Γ. για τους συνεταιρισμούς, Συνεταιριστική Πορεία τ.33, 1994.

- Ο.Η.Ε. : Έκθεση Γ.Γ. για τους συνεταιρισμούς, Συνεταιριστική Πορεία τ.45, 1997.
- Ουσταμπασιδής Κ.-Δημητριάδη Ζ., «Εσωτερική οργάνωση και Στρατηγικές Συνεταιριστικών Οργανώσεων στην Ελλάδα» Συνεταιριστική Πορεία τ.22, 1991.
- Ουσταμπασιδής Κ.-Δημητριάδη Ζ., «Η εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης προσωπικού, κινήτρων και αμοιβών σε ελληνικές συνεταιριστικές οργανώσεις και επιχειρήσεις» Συνεταιριστική Πορεία τ.23, 1991.
- Πάνου Θ. Δημ., «Οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί μέχρι την ίδρυση της ΑΤΕ», Αθήνα, 1981.
- Παναγιωτόπουλος Φ., «Το πρόβλημα των χρεών και η κρίση στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις» Συνεταιριστική Πορεία τ.52, 1998.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί», Αθήνα, 1987.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Σύγχρονοι προβληματισμοί για τους θεμελιώδεις κανόνες του συνεργατισμού» Συνεταιριστική Πορεία τ.28, 1992.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Προβλήματα του γεωργικού τομέα και σκέψεις για την αντιμετώπισή τους» Συνεταιριστική Πορεία τ.46, 1997.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Παρατηρήσεις στο σχέδιο νόμου για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» Συνεταιριστική Πορεία τ.30, 1993.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Αναγκαιότητα και δυνατότητες των συνεταιρισμών Συνεταιριστική Πορεία τ.46, 1997.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Οι ελληνικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί ενόψει των ευρωπαϊκών εξελίξεων» Συνεταιριστική Πορεία τ.22, 1991.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Η έννοια της κοινωνικής διάστασης των συνεταιρισμών» Συνεταιριστική Πορεία τ.16, 1989.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Η συνεταιριστική γεωργική επιχείρηση στη κοινοτική ενοποιημένη αγορά» Συνεταιριστική Πορεία τ.19, 1990.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Το θεσμικό νομικό πλαίσιο για τους ελληνικούς συνεταιρισμούς» Συνεταιριστική Πορεία τ.53, 1999.
- Παπαγεωργίου Κ.Λ., «Καιρός να ανακαλύψουμε τους συνεταιρισμούς» Συνεταιριστική Πορεία τ.45, 1997.

- Παπαδημητρίου Γ., «Οι συνεταιρισμοί ως θεσμός του Δημοκρατικού Πολιτεύματος» Συνεταιριστική Πορεία τ.14, 1989.
- Παπαχρίστου Θ., «Κοινωνιολογία του Δικαίου», Αθήνα, 1999.
- Παρασκευαΐδης Α., «Απόψεις επί του νομοσχεδίου περί Α.Σ.Ο. της 6/4/1993» Συνεταιριστική Πορεία τ.30, 1993.
- Προβατάς Δ., «Θεσμικός εκσυγχρονισμός, νέοι προσανατολισμοί για τη γεωργία του 2000», Ι.Α.Γ.Ε., Αθήνα, 1997.
- Remadier Paul, «Συνεταιριστική νομοθεσία και Ευρώπη» στον τόμο πρακτικών συνεδρίου του Ι.Σ.Ε.Μ. «Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά», Αθήνα, 1992.
- Σινίκης Ε., «Το σχέδιο καταστατικού για τον Ευρωπαϊκό συνεταιρισμό» στον τόμο πρακτικών συνεδρίου του Ι.Σ.Ε.Μ. «Σύγχρονη θεώρηση του συνεταιριστικού θεσμού στην Ελλάδα», Αθήνα, 1992.
- Σιφνιώτης Κ., «Συνεταιριστική Οικονομία», Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 1990
- Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά, (Πρακτικά Συνεδρίου), Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών, Αθήνα, 7-8 Νοεμβρίου 1991.
- Σωπασάκης Ε., «Προσέγγιση στην αλήθεια σε σχέση με το συνεργατισμό και ειδικότερα με το γεωργικό συνεργατισμό στην Ελλάδα» Συνεταιριστική Πορεία τ.32, 1993.
- Thordarson Bruce, «Η διεθνής συνεταιριστική κίνηση μπροστά στις κυρίαρχες τάσεις και προκλήσεις» στον τόμο πρακτικών συνεδρίου του Ι.Σ.Ε.Μ. «Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά», Αθήνα, 1992.
- Tierney G., «Ο τρόπος διάθεσης των πλεονασμάτων των συνεταιρισμών» Συνεταιριστική Πορεία τ.21, 1991.
- Φεφές Μ.Β., «Η μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π. και ο ρόλος των συνεταιρισμών » Συνεταιριστική Πορεία τ.50, 1998.
- Φίλιας Β., «Κοινωνικά συστήματα», τ.1 και 2, Αθήνα, 1978.
- Φραγκάκη – Ιωάννου Μ., «Ο Ρόλος των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων στην Αγορά των Νωπών Φρουτολαχανικών», Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος, 1989.

- Χαραλάμπους Κ., Το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας-Ένα υπόδειγμα, Εκδόσεις Οδυσσέας, 2001.
- Χαραλάμπους Κ., «Ο συνεταιριστικός τρόπος παραγωγής και η μετάβαση στο σοσιαλισμό», Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα, 1997.
- Χαραλάμπους Κ., «Ελληνικό Συνεταιριστικό "Κίνημα"», Γόρδιος, Αθήνα, 1993.
- Χρήστου Κ., «Ρύθμιση οφειλών συνεταιριστικών οργανώσεων» Συνεταιριστική Πορεία τ.40, 1995.
- Χριστοδούλου Δ., «Αγροτική και συνεταιριστική ανάπτυξη», Παρατηρητής, 1986.
- World Agri culture Cooperatives, Canada, 1996.
- Watkins W.P., "Cooperative Business Enterprise", McGraw Hill Book, Company, 1976.